

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

REALIZACJA POLITYKI PIENIĘŻNEJ W STREFIE EURO

LISTOPAD 2008

ECB EZB EKT EKP

**DOKUMENTACJA
OGÓLNA
INSTRUMENTÓW
I PROCEDUR
POLITYKI PIENIĘŻNEJ
EUROSYSTEMU**

PL

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

REALIZACJA POLITYKI PIENIĘŻNEJ W STREFIE EURO

LISTOPAD 2008

W 2008 roku
wszystkie
publikacje EBC
będą przedstawiały
motyw z banknotu 10€.

DOKUMENTACJA OGÓLNA INSTRUMENTÓW I PROCEDUR POLITYKI PIENIĘŻNEJ EUROSYSTEMU

© Europejski Bank Centralny 2008

Adres

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Niemcy

Adres do korespondencji

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Niemcy

Telefon

+49 69 1344 0

Strona www

<http://www.ecb.europa.eu>

Faks

+49 69 1344 6000

Wszystkie prawa zastrzeżone. Zezwala się na wykorzystywanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła.

Postanowienia zawarte w niniejszej publikacji obowiązują od 1 lutego 2009 r.

ISSN 1830-2831 (Online)

SPIS TREŚCI

WSTĘP

ROZDZIAŁ I

RAMY POLITYKI PIENIĘŻNEJ – ZARYS OGÓLNY 8

- 1.1 Europejski System Banków Centralnych 8
- 1.2 Cele Eurosystemu 8
- 1.3 Instrumenty polityki pieniężnej Eurosystemu 8
 - 1.3.1 Operacje otwartego rynku 8
 - 1.3.2 Operacje kredytowo-depozytowe 9
 - 1.3.3 Rezerwy obowiązkowe 10
- 1.4 Kontrahenci 10
- 1.5 Aktywa zabezpieczające 11
- 1.6 Zmiany ram polityki pieniężnej 11

ROZDZIAŁ 2

UPRAWNIENI KONTRAHENCI 12

- 2.1 Ogólne kryteria kwalifikacji 12
- 2.2 Wybór kontrahentów do przetargów szybkich i operacji bilateralnych 12
- 2.3 Sankcje w przypadku niewykonania zobowiązań przez kontrahenta 13
- 2.4 Zawieszenie lub wykluczenie ze względu na wymogi ostrożności lub w razie niewykonania zobowiązań 14

ROZDZIAŁ 3

OPERACJE OTWARTEGO RYNKU 15

- 3.1 Transakcje odwracalne 15
 - 3.1.1 Charakterystyka ogólna 15
 - 3.1.2 Podstawowe operacje refinansujące 15
 - 3.1.3 Dłuższe operacje refinansujące 16
 - 3.1.4 Odwracalne operacje dostrajające 16
 - 3.1.5 Odwracalne operacje strukturalne 17
- 3.2 Transakcje bezwarunkowe 17
- 3.3 Emisja certyfikatów dłużnych EBC 18
- 3.4 Swapy walutowe 19
- 3.5 Przyjmowanie depozytów terminowych 20

7 ROZDZIAŁ 4

OPERACJE KREDYTOWO-DEPOZYTOWE 22

- 4.1 Kredyt w banku centralnym 22
- 4.2 Depozyt w banku centralnym na koniec dnia 23

8 ROZDZIAŁ 5

PROCEDURY 25

- 5.1 Procedury przetargowe 25
 - 5.1.1 Charakterystyka ogólna 25
 - 5.1.2 Kalendarz operacji przetargowych 26
 - 5.1.3 Ogłaszanie operacji przetargowych 27
 - 5.1.4 Przygotowanie i składanie ofert przez kontrahentów 28
 - 5.1.5 Procedury rozstrzygnięcia przetargów 29
 - 5.1.6 Ogłoszenie wyników przetargu 32
- 5.2 Procedury operacji bilateralnych 33
- 5.3 Procedury rozliczeń 34
 - 5.3.1 Charakterystyka ogólna 34
 - 5.3.2 Rozliczanie operacji otwartego rynku 35
 - 5.3.3 Procedury na koniec dnia 35

ROZDZIAŁ 6

AKTYWA KWALIFIKOWANE 36

- 6.1 Charakterystyka ogólna 36
- 6.2 Zasady kwalifikacji aktywów zabezpieczających 36
 - 6.2.1 Kryteria kwalifikacji aktywów rynkowych 37
 - 6.2.2 Kryteria kwalifikacji aktywów nierynkowych 39
 - 6.2.3 Dodatkowe wymogi dotyczące wykorzystania aktywów kwalifikowanych 41
- 6.3 Ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie 44
 - 6.3.1 Zakres i komponenty 44
 - 6.3.2 Potwierdzenie wysokiej jakości kredytowej aktywów rynkowych 45

6.3.3	Potwierdzenie wysokiej jakości kredytowej aktywów nierynkowych	47
6.3.4	Kryteria akceptacji systemów oceny kredytowej	49
6.3.5	Przeglądy trafności wyników systemów oceny kredytowej	51
6.4	Środki kontroli ryzyka	52
6.4.1	Zasady ogólne	52
6.4.2	Środki kontroli ryzyka dotyczące aktywów rynkowych	54
6.4.3	Środki kontroli ryzyka dotyczące aktywów nierynkowych	58
6.5	Zasady wyceny aktywów zabezpieczających	58
6.6	Transgraniczne wykorzystanie aktywów kwalifikowanych	59
6.6.1	System banków centralnych korespondentów	60
6.6.2	Powiązania pomiędzy systemami rozrachunku papierów wartościowych	61
6.7	Przyjmowanie zabezpieczeń denominowanych w walutach innych niż euro w sytuacjach awaryjnych	62
ROZDZIAŁ 7		
REZERWY OBOWIĄZKOWE		
7.1	Charakterystyka ogólna	63
7.2	Instytucje objęte systemem rezerw obowiązkowych	63
7.3	Określanie rezerwy obowiązkowej	63
7.4	Utrzymywanie rezerw	64
7.5	Zgłaszanie, potwierdzanie i weryfikacja podstawy naliczania rezerwy	66
7.6	Niedopełnienie wymagań związanych z utrzymywaniem rezerwy obowiązkowej	66
DODATKI		
1	Przykłady operacji i procedur polityki pieniężnej	71
2	Słowniczek	84
3	Wybór kontrahentów do udziału w interwencyjnych operacjach walutowych i swapach walutowych do celów polityki pieniężnej	96
4	Ramy sprawozdawczości w zakresie statystyki pieniężnej i bankowej Europejskiego Banku Centralnego	97
5	Strony internetowe Eurosystemu	107
6	Procedury i sankcje stosowane w przypadku niewypełnienia zobowiązań przez kontrahentów	108
7	Ustanowienie ważnego zabezpieczenia na należnościach kredytowych	110
58 WYKAZ RAMEK, SCHEMATÓW I TABEL		
Ramki		
1	Emisja certyfikatów dłużnych EBC	19
2	Swapy walutowe	20
3	Etapy operacyjne procedur przetargowych	25
4	Rozstrzyganie przetargów kwotowych	29
5	Rozstrzyganie przetargów procentowych w euro	30
6	Rozstrzyganie przetargów procentowych na swapy walutowe	31
7	Środki kontroli ryzyka	53
8	Kalkulacja wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego	57
9	Podstawa naliczania i stopa rezerwy	66
10	Obliczanie odsetek od rezerwy obowiązkowej	67
Schematy		
1	Normalne ramy czasowe etapów operacyjnych w przetargach standardowych	26
2	Normalne ramy czasowe etapów operacyjnych w przetargach szybkich	26
3	System banków centralnych korespondentów	61
4	Powiązania pomiędzy systemami rozrachunku papierów wartościowych	62

Tabele

1	Operacje polityki pieniężnej Eurosystemu	10
2	Normalne dni handlowe w podstawowych i dłuższych operacjach refinansujących	27
3	Normalne terminy rozliczenia operacji otwartego rynku Eurosystemu	35
4	Aktywa kwalifikowane wykorzystywane w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu	43
5	Pośrednia ocena jakości kredytowej emitentów, dłużników lub gwarantów ze strefy euro będących instytucjami samorządowymi szczebla regionalnego, lokalnego lub podmiotami sektora publicznego, którzy nie posiadają oceny nadanej przez instytucję ECAI	46
6	Kategorie płynności aktywów rynkowych	54
7	Poziomy redukcji wartości w wycenie stosowane do kwalifikowanych aktywów rynkowych	55
8	Poziomy redukcji wartości w wycenie stosowane do kwalifikowanych rynkowych instrumentów o odwrotnie zmiennej stopie procentowej zaliczonych do kategorii I-IV	56
9	Poziomy redukcji wartości w wycenie stosowane do należności kredytowych o oprocentowaniu stałym	58

WYKAZ SKRÓTÓW

CCBM	system banków centralnych korespondentów (<i>Correspondent Central Banking Model</i>)
CDPW	centralny depozyt papierów wartościowych
CRD	dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (<i>Capital Requirements Directive</i>)
EBC	Europejski Bank Centralny
ECAF	ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (<i>Eurosystem credit assessment framework</i>)
ECAI	zewnętrzna instytucja kontroli jakości kredytowej (<i>external credit assessment institution</i>)
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
ESA 95	europejski system rachunków narodowych i regionalnych z 1995 r.
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
EWG	Europejska Wspólnota Gospodarcza
ICAS	wewnętrzny system oceny jakości kredytowej (<i>in-house credit assessment system</i>)
IRB	system ratingów wewnętrznych (<i>internal ratings-based system</i>)
ISIN	międzynarodowy numer identyfikacyjny papierów wartościowych (<i>International Securities Identification Number</i>)
KBC	krajowy bank centralny
MCDPW	międzynarodowy centralny depozyt papierów wartościowych
MIF	monetarna instytucja finansowa
PD	prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (<i>probability of default</i>)
RMBD	instrument dłużny zabezpieczony detalicznymi kredytami hipotecznymi (<i>retail mortgage-backed debt instrument</i>)
RTGS	rozrachunek brutto w czasie rzeczywistym (<i>real-time gross settlement</i>)
SSS	system rozrachunku papierów wartościowych (<i>securities settlement system</i>)
TARGET	transeuropejski zautomatyzowany błyskawiczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (<i>Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer</i>) wg definicji w wytycznych EBC/2005/16
TARGET2	transeuropejski zautomatyzowany błyskawiczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym wg definicji w wytycznych EBC/2007/2
UCITS	inwestycje zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (<i>undertaking for collective investment in transferable securities</i>)
UE	Unia Europejska
WE	Wspólnota Europejska

WSTĘP

Niniejszy dokument przedstawia ramy operacyjne przyjęte przez Eurosystem* na potrzeby wspólnej polityki pieniężnej w strefie euro. Dokumentacja ogólna instrumentów i procedur polityki pieniężnej Eurosystemu, będąca elementem ram prawnych w tym zakresie, dostarcza kontrahentom potrzebnych informacji na temat ram polityki pieniężnej Eurosystemu.

Sama dokumentacja ogólna nie przyznaje kontrahentom żadnych praw ani nie nakłada na nich żadnych zobowiązań. Stosunek prawny pomiędzy Eurosystemem a jego kontrahentami określają właściwe ustalenia umowne lub normatywne.

Niniejszy dokument dzieli się na siedem rozdziałów. Rozdział 1 przedstawia w ogólnym zarysie ramy polityki pieniężnej Eurosystemu. W rozdziale 2 określono kryteria kwalifikujące kontrahentów do udziału w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu. Rozdział 3 zawiera opis operacji otwartego rynku, a rozdział 4 przedstawia operacje kredytowo-depozytowe Eurosystemu, z których mogą korzystać jego kontrahenci. Rozdział 5 określa procedury stosowane w realizacji operacji polityki pieniężnej. W rozdziale 6 przedstawiono kryteria kwalifikacji aktywów zabezpieczających do wykorzystania w operacjach polityki pieniężnej. Rozdział 7 przedstawia system rezerw obowiązkowych Eurosystemu.

W dodatkach znajdują się przykłady operacji polityki pieniężnej, słowniczek, kryteria wyboru kontrahentów do walutowych operacji interwencyjnych Eurosystemu, prezentacja podstawowych założeń sprawozdawczości statystyki pieniężnej i bankowej Europejskiego Banku Centralnego, wykaz stron internetowych Eurosystemu, opis procedur i sankcji stosowanych w przypadku niewypełnienia zobowiązań przez kontrahenta oraz opis dodatkowych wymogów prawnych dotyczących ustanawiania ważnego zabezpieczenia na należnościach kredytowych, gdy należności takie są wykorzystywane jako zabezpieczenie na rzecz Eurosystemu.

* Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego przyjęła termin „Eurosystem” na określenie uczestników Europejskiego Systemu Banków Centralnych realizujących jego podstawowe zadania: Europejskiego Banku Centralnego oraz krajowych banków centralnych państw członkowskich, które wprowadziły wspólną walutę zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską.

ROZDZIAŁ I

RAMY POLITYKI PIENIĘŻNEJ – ZARYS OGÓLNY

I.1 EUROPEJSKI SYSTEM BANKÓW CENTRALNYCH

Europejski System Banków Centralnych (ESBC) składa się z Europejskiego Banku Centralnego (EBC) oraz krajowych banków centralnych państw członkowskich Unii Europejskiej (UE)¹. ESBC działa zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską (Traktat) oraz Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego (Statut ESBC). Na czele ESBC stoją organy decyzyjne EBC, w tym Rada Prezesów odpowiedzialna za kształtowanie polityki pieniężnej oraz Zarząd uprawniony do jej prowadzenia zgodnie z decyzjami i wytycznymi Rady Prezesów. W zakresie uznanym za możliwy i właściwy oraz w celu zapewnienia skuteczności działania, EBC może powierzyć krajowym bankom centralnym² realizację operacji wchodzących w zakres zadań Eurosystemu. Gdyby wymagała tego realizacja polityki pieniężnej, krajowe banki centralne mogą przekazywać członkom Eurosystemu konkretne informacje – np. dane operacyjne – o kontrahentach uczestniczących w operacjach Eurosystemu³. Operacje polityki pieniężnej Eurosystemu wykonywane są na jednolitych zasadach i warunkach we wszystkich państwach członkowskich⁴.

I.2 CELE EUROSYSTEMU

Głównym celem Eurosystemu, zgodnie z definicją zawartą w art. 105 Traktatu, jest utrzymywanie stabilności cen. W zakresie nienaruszającym głównego celu stabilizacji cen Eurosystem winien wspierać ogólną politykę gospodarczą we Wspólnocie Europejskiej. Realizując te zadania Eurosystem powinien działać zgodnie z zasadą otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją, sprzyjającą efektywnej alokacji zasobów.

I.3 INSTRUMENTY POLITYKI PIENIĘŻNEJ EUROSYSTEMU

Na potrzeby realizacji swoich celów Eurosystem ma do dyspozycji zestaw instrumentów polityki

pieniężnej: prowadzi operacje otwartego rynku, oferuje operacje kredytowo-depozytowe oraz wymaga od instytucji kredytowych utrzymywania rezerw obowiązkowych na rachunkach w Eurosystemie.

I.3.1 OPERACJE OTWARTEGO RYNKU

Operacje otwartego rynku odgrywają ważną rolę w polityce pieniężnej Eurosystemu w zakresie sterowania stopami procentowymi, zarządzania płynnością na rynku oraz sygnalizowania nastawienia w polityce pieniężnej. Eurosystem dysponuje pięcioma rodzajami instrumentów do prowadzenia operacji otwartego rynku. Najważniejszym są *transakcje odwracalne* (stosowane na podstawie umów odkupu lub zabezpieczonych kredytów). Eurosystem może również wykorzystywać *transakcje bezwarunkowe* (outright), *emisję certyfikatów dłużnych*, *swapy walutowe* oraz *przyjmowanie depozytów terminowych*. Operacje otwartego rynku są przeprowadzane z inicjatywy EBC, który decyduje też o stosowanych w nich instrumentach oraz zasadach i warunkach ich wykonania. Operacje te można realizować w formie przetargów standardowych, przetargów szybkich lub procedur bilateralnych⁵.

- 1 Należy zaznaczyć, że krajowe banki centralne państw członkowskich, które nie wprowadziły wspólnej waluty zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską, zachowują swoje uprawnienia w zakresie polityki pieniężnej zgodnie z ustawodawstwem krajowym i w związku z tym nie uczestniczą we wspólnej polityce pieniężnej.
- 2 W całym niniejszym dokumencie termin „krajowe banki centralne” odnosi się do banków centralnych tych państw członkowskich, które wprowadziły wspólną walutę zgodnie z Traktatem.
- 3 Informacje takie objęte są tajemnicą zawodową zgodnie z art. 38 Statutu ESBC.
- 4 W całym niniejszym dokumencie termin „państwo członkowskie” odnosi się do państw członkowskich UE, które wprowadziły wspólną walutę zgodnie z Traktatem.
- 5 Procedury realizacji operacji otwartego rynku Eurosystemu, w tym przetargów standardowych, przetargów szybkich i procedur bilateralnych, zostały opisane w rozdziale 5. W przypadku przetargów standardowych między ogłoszeniem przetargu a potwierdzeniem wyników przydziału upływają nie więcej niż 24 godziny. W przetargach standardowych mogą uczestniczyć wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikacji określone w punkcie 2.1. Przetargi szybkie są przeprowadzane w czasie 90 minut. Do udziału w przetargach szybkich Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów. Termin „procedury bilateralne” odnosi się do każdego przypadku przeprowadzenia przez Eurosystem transakcji z jednym lub kilkoma kontrahentami bez stosowania procedur przetargowych. Procedury bilateralne obejmują operacje realizowane za pośrednictwem giełd papierów wartościowych i podmiotów rynkowych.

Operacje otwartego rynku Eurosystemu można podzielić na cztery kategorie pod względem celu, regularności i procedur (patrz tabela 1):

- *Podstawowe operacje refinansujące* to regularne transakcje odwracalne zasilające w płynność przeprowadzane co tydzień, z zasady z jednodobnym terminem zapadalności. Operacje te prowadzone są przez krajowe banki centralne w formie przetargów standardowych. Podstawowe operacje refinansujące odgrywają zasadniczą rolę w realizacji celów operacji Eurosystemu na otwartym rynku.
- *Dłuższe operacje refinansujące* to transakcje odwracalne zasilające w płynność przeprowadzane co miesiąc, z zasady z trzymiesięcznym terminem zapadalności. Operacje te mają na celu dostarczenie kontrahentom dodatkowego refinansowania na dłuższy okres i są prowadzone przez krajowe banki centralne w formie przetargów standardowych. Operacje te z założenia nie służą do sygnalizowania nastawienia w polityce pieniężnej; z tego względu Eurosystem występuje w nich zazwyczaj jako *rate taker*, akceptując oferowaną stopę procentową.
- *Operacje dostrajające* są przeprowadzane doraźnie w celu zarządzania płynnością na rynku oraz sterowania stopami procentowymi, w szczególności dla złagodzenia wpływu niespodziewanych wahań płynności na rynku na stopy procentowe. Operacje dostrajające mogą być przeprowadzane w ostatnim dniu utrzymywania rezerwy w celu przeciwdziałania nierównowadze płynności, gdyby nierównowaga taka narosła od czasu rozstrzygnięcia ostatniej podstawowej operacji refinansującej. Operacje dostrajające są przede wszystkim realizowane jako transakcje odwracalne, ale mogą też przyjąć formę transakcji bezwarunkowych, swapów walutowych i przyjmowania depozytów terminowych. Instrumenty i procedury stosowane

w operacjach dostrajających są dostosowane do rodzajów transakcji i konkretnych celów, jakim służą te operacje. Operacje dostrajające prowadzone są zazwyczaj przez krajowe banki centralne w formie przetargów szybkich lub procedur bilateralnych. W wyjątkowych okolicznościach Rada Prezesów EBC może także zdecydować o przeprowadzeniu dostrajających operacji bilateralnych bezpośrednio przez EBC.

- Ponadto Eurosystem może realizować *operacje strukturalne* w formie emisji certyfikatów dłużnych, transakcji odwracalnych i transakcji bezwarunkowych. Operacje te prowadzi się (regularnie lub nieregularnie), gdy EBC zamierza skorygować pozycję strukturalną Eurosystemu wobec sektora finansowego. Operacje strukturalne w postaci transakcji odwracalnych i emisji instrumentów dłużnych są przeprowadzane przez krajowe banki centralne w formie przetargów standardowych. Operacje strukturalne w postaci transakcji bezwarunkowych przeprowadza się w formie procedur bilateralnych.

1.3.2 OPERACJE KREDYTOWO-DEPOZYTOWE

Operacje kredytowo-depozytowe banku centralnego mają na celu zasilac w płynność overnight lub ją absorbować, sygnalizować ogólne nastawienie w polityce pieniężnej oraz ograniczać wahania rynkowej stopy procentowej overnight. Uprawnieni kontrahenci mogą z własnej inicjatywy skorzystać z dwóch operacji kredytowo-depozytowych pod warunkiem spełnienia pewnych operacyjnych warunków dostępu (patrz również tabela 1):

- Kontrahenci mogą skorzystać z *kredytu w banku centralnym* w celu uzyskania płynności overnight w zamian za aktywa kwalifikowane. W zwykłych okolicznościach nie stosuje się limitów kredytowych ani innych ograniczeń dostępu kontrahentów do kredytu, z wyjątkiem wymogu przedstawienia

Tabela 1 Operacje polityki pieniężnej Eurosystemu

Operacje polityki pieniężnej	Rodzaje transakcji		Okres zapadalności	Częstotliwość	Procedura
	Zasilenie w płynność	Absorpcja płynności			
Operacje otwartego rynku					
Podstawowe operacje refinansujące	Transakcje odwracalne	-	Jeden tydzień	Co tydzień	Przetargi standardowe
Dłuższe operacje refinansujące	Transakcje odwracalne	-	Trzy miesiące	Co miesiąc	Przetargi standardowe
Operacje dostrajające	Transakcje odwracalne Swapy walutowe	Transakcje odwracalne Przyjmowanie depozytów terminowych Swapy walutowe	Nieznormalizowany	Nieregularnie	Przetargi szybkie Procedury bilateralne
Operacje strukturalne	Transakcje odwracalne	Emisja certyfikatów dłużnych	Znormalizowany/ nieznormalizowany	Regularnie i nieregularnie	Przetargi standardowe
	Bezwarunkowy zakup	Bezwarunkowa sprzedaż	-	Nieregularnie	Procedury bilateralne
Operacje kredytowo-depozytowe					
Kredyt w banku centralnym	Transakcje odwracalne	-	Overnight	Dostęp wg uznania kontrahentów	
Depozyt w banku centralnym na koniec dnia	-	Depozyty	Overnight	Dostęp wg uznania kontrahentów	

wystarczających aktywów zabezpieczających. Oprocentowanie kredytu wyznacza zwykle górny pułap rynkowej stopy procentowej overnight.

- Kontrahenci mogą korzystać z *depozytu na koniec dnia* w celu złożenia depozytu overnight w krajowym banku centralnym. W zwykłych okolicznościach nie stosuje się limitów kredytowych ani innych ograniczeń dostępu do tego instrumentu. Oprocentowanie depozytu na koniec dnia wyznacza zwykle dolny poziom rynkowej stopy procentowej overnight.

Operacjami kredytowo-depozytowymi zarządzają w sposób zdecentralizowany krajowe banki centralne.

1.3.3 REZERWY OBOWIĄZKOWE

System rezerw obowiązkowych Eurosystemu dotyczy instytucji kredytowych w strefie euro i przede wszystkim ma na celu stabilizację stóp procentowych na rynku pieniężnym oraz stworzenie (lub pogłębienie) strukturalnego niedoboru płynności. Wysokość rezerwy obowiązkowej dla każdej instytucji ustala się

według elementów jej bilansu. W celu stabilizacji stóp procentowych Eurosystem dopuszcza stosowanie zasady rezerw uśrednionych. Spełnienie wymogów w zakresie utrzymywania rezerwy obowiązkowej weryfikuje się na podstawie średniej dziennej wielkości rezerw danej instytucji w okresie utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Rezerwy obowiązkowe instytucji kredytowych są oprocentowane na poziomie stopy podstawowych operacji refinansujących Eurosystemu.

1.4 KONTRAHENCI

Ramy polityki pieniężnej Eurosystemu mają umożliwić udział w niej szerokiemu kręgowi kontrahentów. Instytucje objęte, zgodnie z art. 19 ust. 1 Statutu ESBC, obowiązkiem utrzymywania rezerwy obowiązkowej mają dostęp do operacji kredytowo-depozytowych banku centralnego oraz mogą uczestniczyć w operacjach otwartego rynku mających formę przetargów standardowych i operacji bezwarunkowych. Do udziału w operacjach dostrajających Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów. Swapy walutowe do celów polityki pieniężnej zawiera się za pośrednictwem aktywnych graczy

na rynku walutowym. Grupa kontrahentów uczestniczących w tych operacjach ogranicza się do instytucji wybranych do interwencji walutowych Eurosystemu, które znajdują się w strefie euro.

1.5 AKTYWA ZABEZPIEZAJĄCE

Na mocy art. 18 ust. 1 Statutu ESBC wszystkie operacje kredytowe Eurosystemu (tzn. operacje polityki pieniężnej zasilające w płynność oraz kredyt śróddzienny) muszą posiadać odpowiednie zabezpieczenie. Eurosystem akceptuje w tym zakresie szeroki zbiór aktywów. Eurosystem opracował jednolity system zabezpieczeń (zwany także „wspólną listą”) dla wszystkich prowadzonych operacji pożyczkowych. Od 1 stycznia 2007 r. system ten zastąpił wcześniejsze rozwiązanie obejmujące dwie listy zabezpieczeń, stosowane od początku trzeciego etapu unii gospodarczo-walutowej. Nowy system zabezpieczeń obejmuje aktywa rynkowe i nierynkowe spełniające jednolite w całej strefie euro kryteria kwalifikacji określone przez Eurosystem. Nie różnicuje się aktywów rynkowych i nierynkowych pod względem ich jakości i możliwości wykorzystania w różnych rodzajach operacji polityki pieniężnej Eurosystemu (z tym wyjątkiem, że aktywa nierynkowe nie są wykorzystywane przez Eurosystem w transakcjach bezwarunkowych). Wszystkie aktywa kwalifikowane można wykorzystywać w operacjach transgranicznych w systemie banków centralnych korespondentów (CCBM), a w przypadku aktywów rynkowych – przez odpowiednie powiązania pomiędzy unijnymi systemami rozrachunku papierów wartościowych (SSS).

1.6 ZMIANY RAM POLITYKI PIENIĘŻNEJ

Rada Prezesów EBC może w dowolnym momencie zmienić instrumenty, warunki, kryteria i procedury realizacji operacji polityki pieniężnej Eurosystemu.

ROZDZIAŁ 2

UPRAWNIENI KONTRAHENCI

2.1 OGÓLNE KRYTERIA KWALIFIKACJI

Kontrahenci uczestniczący w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu muszą spełniać określone kryteria kwalifikacji¹. Kryteria te mają zapewnić dostęp do operacji polityki pieniężnej Eurosystemu jak najszerzszemu kręgowi instytucji, wzmocnić zasadę równego traktowania instytucji w całej strefie euro oraz zapewnić, że kontrahenci spełniają następujące wymogi operacyjne i ostrożnościowe:

- Status kontrahentów mogą posiadać jedynie instytucje objęte systemem rezerw obowiązkowych Eurosystemu zgodnie z art. 19 ust. 1 Statutu ESBC. Instytucje zwolnione z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej (patrz punkt 7.2) nie mogą korzystać z operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu i operacji otwartego rynku.
- Kontrahenci muszą być w dobrej kondycji finansowej. Powinni podlegać przynajmniej jednej formie zharmonizowanego nadzoru UE/EOG wykonywanego przez organa krajowe². Jednak można również zaakceptować jako kontrahentów instytucje, które są w dobrej sytuacji finansowej, a podlegają niezharmonizowanemu nadzorowi krajowemu o porównywalnym standardzie, na przykład utworzone w strefie euro oddziały instytucji posiadających rzeczywistą siedzibę poza Europejskim Obszarem Gospodarczym (EOG).
- Sprawne prowadzenie operacji polityki pieniężnej Eurosystemu wymaga, by kontrahenci spełniali wszystkie kryteria operacyjne określone w odpowiednich ustaleniach umownych lub normatywnych stosowanych przez dany krajowy bank centralny (lub EBC).

Powyższe ogólne kryteria kwalifikacji są jednolite dla całej strefy euro, a instytucje spełniające je mogą:

- korzystać z operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu,
- uczestniczyć w operacjach otwartego rynku Eurosystemu prowadzonych w formie przetargów standardowych.

Z operacji kredytowo-depozytowych i operacji otwartego rynku Eurosystemu prowadzonych w formie przetargów standardowych instytucje mogą korzystać wyłącznie za pośrednictwem krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym są ustanowione. Jeżeli dana instytucja posiada zakłady (centralę lub oddziały) w więcej niż jednym państwie członkowskim, każdy zakład ma dostęp do tych operacji za pośrednictwem krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym się znajduje, natomiast oferty przetargowe danej instytucji mogą być składane tylko przez jeden zakład (centralę albo wyznaczony oddział) w każdym państwie członkowskim.

2.2 WYBÓR KONTRAHENTÓW DO PRZETARGÓW SZYBKICH I OPERACJI BILATERALNYCH

W przypadku transakcji bezwarunkowych nie nakłada się z góry żadnych ograniczeń co do wyboru kontrahentów.

W przypadku swapów walutowych realizowanych na potrzeby polityki pieniężnej kontrahenci muszą być w stanie sprawnie przeprowadzać duże operacje walutowe w każdych warunkach rynkowych. Grupa potencjalnych kontrahentów swapów walutowych pokrywa się z grupą kontrahentów zlokalizowanych w strefie euro, którzy zostali wybrani do interwencyjnych operacji walutowych Eurosystemu. Kryteria i procedury

1 Nie nakłada się z góry żadnych ograniczeń co do wyboru kontrahentów do transakcji bezwarunkowych.

2 Zharmonizowany nadzór nad instytucjami kredytowymi opiera się na dyrektywie 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. odnoszącej się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (wersja przerwana, Dz.U. L 77 z 30.6.2006, str. 1).

stosowane przy wyborze kontrahentów do interwencyjnych operacji walutowych przedstawia dodatek 3.

W przypadku innych operacji prowadzonych w formie przetargów szybkich i procedur bilateralnych (dostrajające transakcje odwracalne oraz przyjmowanie depozytów terminowych) każdy krajowy bank centralny wybiera grupę kontrahentów spośród instytucji ustanowionych w jego państwie członkowskim, które spełniają ogólne kryteria kwalifikacji. W tym przypadku podstawowym kryterium selekcji jest prowadzenie działalności na rynku pieniężnym. Można ponadto stosować np. kryterium efektywności działu handlowego lub potencjału ofertowego.

W przetargach szybkich i operacjach bilateralnych krajowe banki centralne zawierają transakcje z kontrahentami z odpowiednich grup kontrahentów operacji dostrajających, ale mogą je także prowadzić z szerszą grupą kontrahentów. Jeżeli z powodów operacyjnych krajowy bank centralny danego państwa członkowskiego nie może każdorazowo zawrzeć transakcji ze wszystkimi kontrahentami dopuszczonymi do operacji dostrajających, powinien w celu zapewnienia równego dostępu dobrać kontrahentów na zasadzie rotacji.

W wyjątkowych okolicznościach Rada Prezesów EBC może zdecydować o przeprowadzeniu dostrajających operacji bilateralnych bezpośrednio przez EBC. W operacjach bilateralnych prowadzonych przez EBC kontrahentów dobiera się na zasadzie rotacji spośród tych kontrahentów ze strefy euro, którzy kwalifikują się do przetargów szybkich i operacji bilateralnych, tak aby zapewnić im równy dostęp.

2.3 SANKCJE W PRZYPADKU NIWYKONANIA ZOBOWIĄZAŃ PRZEZ KONTRAHENTA

Na instytucje, które nie wypełniają zobowiązań wynikających z rozporządzeń i decyzji EBC w sprawie rezerw obowiązkowych, EBC nakłada sankcje zgodnie z rozporządzeniem

Rady (WE) nr 2532/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącym uprawnień EBC do nakładania sankcji³, rozporządzeniem Europejskiego Banku Centralnego (WE) nr 2157/1999 z dnia 23 września 1999 r. w sprawie uprawnień EBC do nakładania sankcji (EBC/1999/4)⁴, rozporządzeniem Rady (WE) nr 2531/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącym stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny⁵, z późniejszymi zmianami, oraz rozporządzeniem (WE) nr 1745/2003 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 12 września 2003 r. dotyczącym stosowania rezerw obowiązkowych (EBC/2003/9)⁶. Odpowiednie sankcje i tryb ich stosowania określone są w wyżej wspomnianych rozporządzeniach. Ponadto w przypadku poważnego naruszenia wymagań dotyczących rezerwy obowiązkowej Eurosystem może zawiesić udział kontrahentów w operacjach otwartego rynku.

Zgodnie z postanowieniami zawartymi w ustaleniach umownych lub normatywnych stosowanych przez odpowiedni krajowy bank centralny (lub przez EBC), Eurosystem może i będzie nakładać kary finansowe na kontrahentów lub zawieszać ich udział w operacjach otwartego rynku, gdyby nie wypełniali oni swoich zobowiązań wynikających z ustaleń umownych lub normatywnych stosowanych przez krajowy bank centralny (lub przez EBC).

Dotyczy to przypadków naruszenia reguł przetargowych (gdy kontrahent nie jest w stanie przekazać wystarczającej ilości aktywów zabezpieczających w celu pokrycia środków, które mu przyznano w ramach operacji zasilającej w płynność, lub gdy nie jest w stanie dostarczyć wystarczającej kwoty środków pieniężnych do rozliczenia kwoty, jaką mu przyznano w ramach operacji absorbującej płynność) i zasad transakcji bilateralnych (gdy kontrahent nie jest w stanie dostarczyć

3 Dz.U. L 318 z 27.11.1998, str. 4.

4 Dz.U. L 264 z 12.10.1999, str. 21.

5 Dz.U. L 318 z 27.11.1998, str. 1.

6 Dz.U. L 250 z 2.10.2003, str. 10.

wystarczającej ilości kwalifikowanych aktywów zabezpieczających lub gdy nie jest w stanie dostarczyć wystarczającej kwoty środków pieniężnych do rozliczenia kwoty uzgodnionej w ramach transakcji bilateralnych).

Dotyczy to również przypadków niestosowania się kontrahenta do zasad wykorzystywania aktywów zabezpieczających (gdy kontrahent wykorzystuje aktywa, które nie kwalifikują się lub przestały się kwalifikować albo których kontrahent nie może użyć, na przykład z powodu bliskich powiązań lub tożsamości emitenta/gwaranta i kontrahenta) oraz nieprzestrzegania procedur na koniec dnia lub warunków dostępu do kredytu w banku centralnym (gdy kontrahent mający ujemne saldo na rachunku rozliczeniowym na koniec dnia nie spełnia warunków dostępu do kredytu w banku centralnym).

Ponadto zawieszenie zastosowane wobec kontrahenta naruszającego zasady może obejmować oddziały tej samej instytucji znajdujące się w innych państwach członkowskich. Jeżeli jest to konieczne z uwagi na powagę naruszenia, czego dowodem może być na przykład jego częstotliwość lub długotrwałość, jako środek wyjątkowy można zawiesić na pewien czas udział kontrahenta we wszystkich przyszłych operacjach polityki pieniężnej.

Kary finansowe nakładane przez krajowe banki centralne w przypadku naruszenia zasad dotyczących operacji przetargowych, transakcji bilateralnych, aktywów zabezpieczających, procedur na koniec dnia lub warunków dostępu do kredytu w banku centralnym oblicza się według określonej z góry stopy karnych odsetek (przedstawionej w dodatku 6).

zawiesić lub wykluczyć dostęp kontrahentów do instrumentów polityki pieniężnej ze względu na wymogi ostrożności.

Ponadto zawieszenie lub wykluczenie kontrahentów może być uzasadnione w pewnych przypadkach, które można zaliczyć do kategorii niedotrzymania przez kontrahenta warunków określonych w ustaleniach umownych lub normatywnych stosowanych przez krajowe banki centralne.

2.4 ZAWIESZENIE LUB WYKLUCZENIE ZE WZGLĘDU NA WYMOGI OSTROŻNOŚCI LUB W RAZIE NIWYKONANIA ZOBOWIĄZAŃ

Zgodnie z postanowieniami zawartymi w ustaleniach umownych lub normatywnych stosowanych przez dany krajowy bank centralny (lub przez EBC) Eurosystem może

ROZDZIAŁ 3

OPERACJE OTWARTEGO RYNKU

ROZDZIAŁ 3

Operacje otwartego ryнку

Operacje otwartego rynku odgrywają ważną rolę w polityce pieniężnej Eurosystemu w zakresie sterowania stopami procentowymi, zarządzania płynnością na rynku oraz sygnalizowania nastawienia w polityce pieniężnej. Operacje otwartego rynku Eurosystemu można podzielić na cztery kategorie pod względem celu, regularności i procedur: podstawowe operacje refinansujące, dłuższe operacje refinansujące, operacje dostrajające i operacje strukturalne. Jeżeli chodzi o stosowane instrumenty, głównym instrumentem otwartego rynku Eurosystemu są transakcje odwracalne, które mogą być wykorzystywane we wszystkich czterech kategoriach operacji. Certyfikaty dłużne można wykorzystywać w strukturalnych operacjach absorbujących płynność. Operacje strukturalne można ponadto prowadzić w formie bezwarunkowych transakcji kupna lub sprzedaży. Oprócz tego Eurosystem ma do dyspozycji dwa inne instrumenty do prowadzenia operacji dostrajających: swapy walutowe i przyjmowanie depozytów terminowych. W następnych punktach przedstawiono charakterystykę poszczególnych rodzajów instrumentów otwartego rynku wykorzystywanych przez Eurosystem.

3.1 TRANSAKcje ODWRACALNE

3.1.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

RODZAJ INSTRUMENTU

Transakcje odwracalne obejmują operacje, w ramach których Eurosystem kupuje lub sprzedaje aktywa kwalifikowane na podstawie umów z przyrzeczeniem odkupu, lub prowadzi operacje kredytowe stosując jako zabezpieczenie aktywa kwalifikowane. Transakcje odwracalne wykorzystuje się w podstawowych i dłuższych operacjach refinansujących. Ponadto Eurosystem może je wykorzystywać w operacjach strukturalnych i dostrajających.

CHARAKTER PRAWNY

Krajowy bank centralny może przeprowadzać transakcje odwracalne w formie umów z przyrzeczeniem odkupu (tzn. własność aktywów jest przenoszona na wierzyciela,

a strony umawiają się na odwrócenie transakcji w przyszłości przez przeniesienie aktywów z powrotem na dłużnika) lub kredytów zabezpieczonych (tzn. tytułem zabezpieczenia kredytu przekazywane jest prawo do dysponowania aktywami, ale prawo własności aktywów – przy założeniu spełnienia zobowiązania z tytułu kredytu – zachowuje dłużnik). Inne postanowienia dotyczące transakcji odwracalnych opartych na umowach z przyrzeczeniem odkupu są określone w ustaleniach umownych stosowanych przez dany krajowy bank centralny (lub EBC). Uzgodnienia dotyczące transakcji odwracalnych opartych na kredytach zabezpieczonych uwzględniają różne procedury i formalności wymagane do ustanowienia i realizacji danego zabezpieczenia (np. zastawu, przewłaszczenia czy innego typu zabezpieczenia na aktywach) obowiązujące w odpowiednich systemach prawnych.

WARUNKI OPROCENTOWANIA

W przypadku umowy z przyrzeczeniem odkupu różnica między ceną zakupu a ceną odkupu odpowiada wartości odsetek należnych od pożyczonej kwoty do terminu zapadalności operacji, tzn. cena odkupu obejmuje odpowiednią kwotę odsetek do zapłaty. Oprocentowanie transakcji odwracalnej w formie kredytu zabezpieczonego ustala się przez zastosowanie określonej stopy procentowej do kwoty kredytu w okresie zapadalności operacji. Stopa procentowa stosowana w odwracalnych operacjach otwartego rynku Eurosystemu to prosta stopa procentowa obliczana zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”.

3.1.2 PODSTAWOWE OPERACJE REFINANSUJĄCE

Podstawowe operacje refinansujące to najważniejsze operacje otwartego rynku prowadzone przez Eurosystem, odgrywające zasadniczą rolę w sterowaniu stopami procentowymi, zarządzaniu płynnością na rynku i sygnalizowaniu nastawienia w polityce pieniężnej.

Cechy operacyjne podstawowych operacji refinansujących można podsumować następująco:

- są to operacje odwracalne zasilające w płynność,
- przeprowadzane są regularnie co tydzień¹,
- zazwyczaj mają tygodniowy termin zapadalności²,
- są przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne,
- są realizowane w formie przetargów standardowych (zdefiniowanych w punkcie 5.1),
- oferty przetargowe mogą składać wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikacji (zdefiniowane w punkcie 2.1),
- do zabezpieczenia podstawowych operacji refinansujących kwalifikują się aktywa rynkowe i nierynkowe (zdefiniowane w rozdziale 6).

3.1.3 DŁUŻSZE OPERACJE REFINANSUJĄCE

Eurosystem przeprowadza również regularne operacje refinansujące, zazwyczaj o trzymiesięcznym terminie zapadalności, których celem jest zapewnienie na dłuższy okres dodatkowego refinansowania dla sektora finansowego. Operacje te z założenia nie służą do sygnalizowania nastawienia w polityce pieniężnej; z tego względu Eurosystem występuje w nich zazwyczaj jako *rate taker*, akceptując oferowaną stopę procentową. Dłuższe operacje refinansujące przeprowadza się zazwyczaj w formie przetargów procentowych; EBC każdorazowo informuje o kwocie do przydziału w kolejnych przetargach. W wyjątkowych okolicznościach Eurosystem może również przeprowadzać dłuższe operacje refinansujące w formie przetargów kwotowych.

Cechy operacyjne dłuższych operacji refinansujących można podsumować następująco:

- są to operacje odwracalne zasilające w płynność,
- są przeprowadzane regularnie co miesiąc¹,
- zazwyczaj mają trzymiesięczny termin zapadalności²,
- są przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne,
- są realizowane w formie przetargów standardowych (zdefiniowanych w punkcie 5.1),
- oferty przetargowe mogą składać wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikacji (zdefiniowane w punkcie 2.1),
- do zabezpieczenia dłuższych operacji refinansujących kwalifikują się aktywa rynkowe i nierynkowe (zdefiniowane w rozdziale 6).

3.1.4 ODWRACALNE OPERACJE DOSTRAJĄCE

Eurosystem może przeprowadzać operacje dostrajające w formie odwracalnych transakcji otwartego rynku. Celem operacji dostrajających jest zarządzanie płynnością na rynku i sterowanie stopami procentowymi, w szczególności dla złagodzenia wpływu niespodziewanych wahań płynności na rynku na stopy procentowe. Operacje dostrajające mogą być przeprowadzane w ostatnim dniu utrzymywania rezerwy w celu przeciwdziałania nierównowadze płynności,

- 1 Podstawowe i dłuższe operacje refinansujące są przeprowadzane zgodnie z ogłaszanym z góry kalendarzem operacji przetargowych Eurosystemu (patrz również punkt 5.1.2), który można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu) i na stronach internetowych Eurosystemu (patrz dodatek 5).
- 2 Termin zapadalności podstawowych i dłuższych operacji refinansujących może czasami być inny, w zależności m.in od dni wolnych od pracy w państwach członkowskich.

gdyby nierównowaga taka narosła od czasu rozstrzygnięcia ostatniej podstawowej operacji refinansującej. Konieczność szybkiego reagowania w przypadku nieoczekiwanych zmian sytuacji rynkowej uzasadnia zachowanie dużej elastyczności w wyborze procedur i cech operacyjnych.

Cechy operacyjne odwracalnych operacji dostrajających można podsumować następująco:

- mogą mieć formę operacji zasilających w płynność lub absorbujących płynność,
- ich częstotliwość nie jest znormalizowana,
- termin zapadalności nie jest znormalizowany,
- zasilające w płynność odwracalne transakcje dostrajające zazwyczaj przeprowadza się w formie przetargów szybkich, chociaż nie wyklucza się możliwości zastosowania procedur bilateralnych (patrz rozdział 5),
- absorbujące płynność odwracalne transakcje dostrajające z zasady przeprowadza się w formie procedur bilateralnych (zdefiniowanych w punkcie 5.2),
- operacje te są zazwyczaj przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne (w wyjątkowych okolicznościach Rada Prezesów EBC może zdecydować o przeprowadzeniu bilateralnych odwracalnych operacji dostrajających przez EBC),
- do udziału w odwracalnych operacjach dostrajających Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów, zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2,
- do zabezpieczenia operacji dostrajających kwalifikują się aktywa rynkowe i nierynkowe (zdefiniowane w rozdziale 6).

3.1.5 ODWRACALNE OPERACJE STRUKTURALNE

Eurosystem może przeprowadzać operacje strukturalne, w formie odwracalnych transakcji otwartego rynku, w celu skorygowania pozycji strukturalnej Eurosystemu wobec sektora finansowego.

Cechy operacyjne odwracalnych operacji strukturalnych można podsumować następująco:

- są to operacje zasilające w płynność,
- ich częstotliwość może być regularna lub nieregularna,
- termin zapadalności nie jest z góry określony,
- są realizowane w formie przetargów standardowych (zdefiniowanych w punkcie 5.1),
- są przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne,
- oferty przetargowe mogą składać wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikacji (zdefiniowane w punkcie 2.1),
- do zabezpieczenia odwracalnych operacji strukturalnych kwalifikują się aktywa rynkowe i nierynkowe (zdefiniowane w rozdziale 6).

3.2 TRANSAKcje BEZWARUNKOWE

RODZAJ INSTRUMENTU

Bezwarunkowe transakcje otwartego rynku to operacje, w ramach których Eurosystem kupuje lub sprzedaje aktywa kwalifikowane bezpośrednio na rynku. Transakcje takie zawiera się wyłącznie w celach strukturalnych.

CHARAKTER PRAWNY

Zawarcie transakcji bezwarunkowej oznacza pełne przeniesienie własności ze sprzedającego na nabywcę bez możliwości przeniesienia jej z powrotem na sprzedającego. Transakcje zawiera się zgodnie z konwencją rynkową dotyczącą instrumentu dłużnego wykorzystanego w danej transakcji.

WARUNKI CENOWE

Przy kalkulacji cen Eurosystem działa zgodnie z konwencją rynkową najczęściej stosowaną do instrumentów dłużnych wykorzystanych w danej transakcji.

INNE CECHY OPERACYJNE

Cechy operacyjne transakcji bezwarunkowych Eurosystemu można podsumować następująco:

- mogą przyjmować formę operacji zasilających w płynność (bezwarunkowy zakup – *outright purchase*) lub absorbujących płynność (bezwarunkowa sprzedaż – *outright sale*),
- ich częstotliwość nie jest znormalizowana,
- są realizowane w formie procedur bilateralnych (zdefiniowanych w punkcie 5.2),
- są zazwyczaj przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne,
- nie nakłada się z góry żadnych ograniczeń co do wyboru kontrahentów uczestniczących w transakcjach bezwarunkowych,
- do zabezpieczenia transakcji bezwarunkowych wykorzystuje się wyłącznie aktywa rynkowe (zdefiniowane w rozdziale 6).

3.3 EMISJA CERTYFIKATÓW DŁUŻNYCH EBC

RODZAJ INSTRUMENTU

EBC może emitować certyfikaty dłużne w celu skorygowania strukturalnej pozycji Eurosystemu

wobec sektora finansowego, aby stworzyć (lub zwiększyć) niedobór płynności na rynku.

CHARAKTER PRAWNY

Certyfikaty stanowią zobowiązanie dłużne EBC wobec ich posiadacza. Certyfikaty są emitowane i przechowywane w formie zapisów księgowych w depozytach papierów wartościowych w strefie euro. EBC nie nakłada żadnych ograniczeń co do zbywalności certyfikatów. Inne postanowienia odnośnie do certyfikatów dłużnych EBC są zawarte w zasadach i warunkach dotyczących konkretnych certyfikatów.

WARUNKI OPROCENTOWANIA

Certyfikaty emituje się z dyskontem, tzn. są emitowane poniżej ceny nominalnej i wykupywane w terminie zapadalności po cenie nominalnej. Różnica między ceną emisyjną a ceną wykupu jest równa odsetkom narosłym od ceny emisyjnej, po uzgodnionej stopie procentowej, w okresie zapadalności certyfikatu. Stosowana stopa procentowa to prosta stopa procentowa obliczana zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”. Kalkulację ceny emisyjnej przedstawiono w ramce 1.

INNE CECHY OPERACYJNE

Cechy operacyjne emisji certyfikatów dłużnych EBC można podsumować następująco:

- certyfikaty emituje się w celu absorpcji płynności z rynku,
- częstotliwość ich emisji może być regularna lub nieregularna,
- certyfikaty mają termin zapadalności poniżej 12 miesięcy,
- certyfikaty emituje się w formie przetargów standardowych (zdefiniowanych w punkcie 5.1),
- przetargi i rozliczenia certyfikatów przeprowadzają w sposób zdecentralizowany krajowe banki centralne,

Ramka 1

EMISJA CERTYFIKATÓW DŁUŻNYCH EBC

Cena emisyjna wynosi:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36.000}}$$

gdzie:

- N = cena nominalna certyfikatu dłużnego
- r_1 = stopa procentowa (w %)
- D = okres zapadalności certyfikatu dłużnego (w dniach)
- P_T = cena emisyjna certyfikatu dłużnego

- oferty przetargowe na subskrypcję certyfikatów dłużnych EBC mogą składać wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikacji (zdefiniowane w punkcie 2.1).

3.4 SWAPY WALUTOWE**RODZAJ INSTRUMENTU**

Swapy walutowe (transakcje wymiany) przeprowadzane do celów polityki pieniężnej obejmują równoczesne transakcje kasowe i terminowe w euro wobec waluty obcej. Wykorzystuje się je do celów dostrajających, głównie w celu zarządzania płynnością na rynku i sterowania stopami procentowymi.

CHARAKTER PRAWNY

Swapy walutowe przeprowadzane do celów polityki pieniężnej to operacje, w ramach których Eurosystem kupuje (lub sprzedaje) euro za obcą walutę po kursie kasowym i jednocześnie odsprzedaje (lub odkupuje) je po kursie terminowym w określonej dacie. Inne postanowienia dotyczące swapów walutowych określone są w ustaleniach umownych stosowanych przez dany krajowy bank centralny (lub EBC).

WALUTA I KURS WYMIANY

Z zasady operacje Eurosystemu dotyczą wyłącznie walut znajdujących się w powszechnym obrocie i są zgodne z normalną praktyką rynkową. W każdej transakcji wymiany Eurosystem i kontrahenci uzgadniają punkty

swapowe transakcji. W punktach swapowych wyraża się różnicę między kursami walutowymi transakcji terminowej i transakcji kasowej. Punkty swapowe euro wobec obcej waluty kwotuje się zgodnie z ogólnymi zasadami rynkowymi. Sposób ustalania kursów swapów walutowych przedstawiono w ramce 2.

INNE CECHY OPERACYJNE

Cechy operacyjne swapów walutowych można podsumować następująco:

- mogą mieć formę operacji zasilających w płynność lub absorbujących płynność,
- ich częstotliwość nie jest znormalizowana,
- termin zapadalności nie jest znormalizowany,
- są realizowane w formie przetargów szybkich lub procedur bilateralnych (patrz rozdział 5),
- są zazwyczaj przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne (w wyjątkowych okolicznościach Rada Prezesów EBC może zdecydować o przeprowadzeniu bilateralnych swapów walutowych przez EBC),
- do udziału w swapach walutowych Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów, zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2 i dodatku 3.

Ramka 2

SWAPY WALUTOWE

S = kurs kasowy (w dacie transakcji) między euro (EUR) i walutą obcą ABC

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = kurs terminowy między euro i walutą obcą ABC na datę odkupu swapu (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = punkty terminowe między euro i ABC na datę odkupu swapu (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(.)$ = wartość kasowa waluty; $N(.)_M$ to wartość terminowa waluty:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{lub} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{lub} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

3.5 PRZYJMOWANIE DEPOZYTÓW TERMINOWYCH

RODZAJ INSTRUMENTU

Eurosystem może zaprosić kontrahentów do składania oprocentowanych depozytów terminowych w krajowym banku centralnym państwa członkowskiego, w którym kontrahent jest ustanowiony. Przyjmowanie depozytów terminowych przewiduje się wyłącznie w celach dostrajających, mianowicie absorpcji płynności z rynku.

CHARAKTER PRAWNY

Depozyty przyjmowane od kontrahentów są depozytami terminowymi o stałym oprocentowaniu. Krajowe banki centralne nie udzielają żadnych zabezpieczeń w zamian za przyjęte depozyty.

WARUNKI OPROCENTOWANIA

Depozyty są oprocentowane według prostej stopy procentowej obliczanej zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”. Odsetki wypłacane są w dacie zapadalności depozytu.

INNE CECHY OPERACYJNE

Cechy operacyjne depozytów terminowych można podsumować następująco:

- depozyty przyjmuje się w celu absorpcji płynności,
- częstotliwość ich przyjmowania nie jest znormalizowana,
- termin zapadalności depozytów nie jest znormalizowany,

- przyjmowanie depozytów jest zazwyczaj realizowane w formie przetargów szybkich, chociaż nie wyklucza się możliwości zastosowania procedur bilateralnych (patrz rozdział 5),
- przyjmowanie depozytów zazwyczaj prowadzą w sposób zdecentralizowany krajowe banki centralne (w wyjątkowych okolicznościach Rada Prezesów EBC może zdecydować o przyjmowaniu depozytów terminowych przez EBC³ w ramach transakcji bilateralnych),
- do udziału w przyjmowaniu depozytów terminowych Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów, zgodnie z kryteriami zdefiniowanymi w punkcie 2.2.

3 Depozyty terminowe są utrzymywane na rachunkach w krajowych bankach centralnych; dotyczy to także przypadków, gdy operacje te są przeprowadzane w sposób scentralizowany przez EBC.

ROZDZIAŁ 4

OPERACJE KREDYTOWO-DEPOZYTOWE

4.1 KREDYT W BANKU CENTRALNYM

RODZAJ INSTRUMENTU

Kontrahenci mogą skorzystać z kredytu w banku centralnym do pozyskania płynności overnight z krajowych banków centralnych po określonej z góry stopie procentowej pod zastaw aktywów kwalifikowanych (zdefiniowane w rozdziale 6). Kredyt ma zaspokajać czasowe zapotrzebowanie kontrahentów na płynność. W zwykłych okolicznościach oprocentowanie kredytu wyznacza górny pułap rynkowej stopy procentowej *overnight*. Zasady i warunki kredytu są identyczne w całej strefie euro.

CHARAKTER PRAWNY

Krajowe banki centralne mogą dostarczać płynność w postaci kredytu w banku centralnym udzielanego w formie umów z przyrzeczeniem odkupu z terminem overnight (tzn. własność aktywów stanowiących zabezpieczenie takiego kredytu przechodzi na wierzyciela, a strony zobowiązują się przekazać te aktywa dłużnikowi z powrotem następnego dnia roboczego) lub zabezpieczonych kredytów overnight (tzn. tytułem zabezpieczenia kredytu przekazuje się prawo do dysponowania aktywami, ale prawo własności aktywów – przy założeniu spełnienia zobowiązania z tytułu kredytu – zachowuje dłużnik). Inne postanowienia dotyczące umów z przyrzeczeniem odkupu określone są w ustaleniach umownych stosowanych przez dany krajowy bank centralny. Uzgodnienia dotyczące dostarczenia płynności w formie kredytów zabezpieczonych uwzględniają różne procedury i formalności wymagane do ustanowienia, a następnie realizacji danego zabezpieczenia (np. zastawu, przewłaszczenia czy innego typu zabezpieczenia na aktywach), które obowiązują w odpowiednich systemach prawnych.

WARUNKI DOSTĘPU

Dostęp do kredytu w banku centralnym mają instytucje spełniające ogólne kryteria kwalifikacji zdefiniowane w punkcie 2.1. Dostępu tego udziela krajowy bank centralny państwa członkowskiego, w którym dana instytucja jest ustanowiona. Dostęp do kredytu

w banku centralnym udzielany jest wyłącznie w dniach, w których działa TARGET2^{1,2}. W dniach, kiedy nie działają odpowiednie systemy SSS, dostępu do kredytu w banku centralnym udziela się na podstawie aktywów zabezpieczających złożonych wcześniej w krajowym banku centralnym.

Na koniec każdego dnia roboczego salda debetowe na rachunkach rozliczeniowych kontrahentów w krajowych bankach centralnych automatycznie uznaje się za zlecenia udzielenia kredytu w banku centralnym. Procedury dostępu do kredytu w banku centralnym są zdefiniowane w punkcie 5.3.3.

Kontrahent może również uzyskać dostęp do kredytu w banku centralnym przysyłając zlecenie do krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym jest ustanowiony. Aby zrealizować zlecenie w systemie TARGET2 tego samego dnia, krajowy bank centralny musi je otrzymać najpóźniej 15 minut po terminie zamknięcia systemu TARGET2^{3,4}, który z zasady przypada o godz. 18.00 czasu EBC

- 1 19 listopada 2007 r. w miejsce zdecentralizowanej infrastruktury technicznej TARGET wprowadzono jednolitą wspólną platformę TARGET2, w której składa się i przetwarza wszystkie zlecenia płatnicze oraz odbiera zapłatę, technicznie w ten sam sposób. Migrację na platformę TARGET2 przeprowadzono w trzech etapach: użytkowników systemu TARGET podzielono według krajów na grupy, które przeszły na TARGET2 w różnych terminach. Skład poszczególnych grup był następujący: grupa 1 (19 listopada 2007 r.): Austria, Cypr, Niemcy, Luksemburg, Malta i Słowenia; grupa 2 (18 lutego 2008 r.): Belgia, Finlandia, Francja, Irlandia, Holandia, Portugalia i Hiszpania; grupa 3 (19 maja 2008 r.): Grecja, Włochy i EBC. Wyznaczono także czwartą, rezerwową datę migracji (15 września 2008 r.) jako termin awaryjny. Na mocy osobnej umowy do platformy TARGET2 podłączone są także krajowe banki centralne następujących państw członkowskich spoza strefy euro: Łotwy i Litwy (w grupie 1) oraz Danii, Estonii i Polski (w grupie 3).
- 2 Ponadto dostępu do kredytu w banku centralnym udziela się wyłącznie wtedy, kiedy spełnione są wymagania dotyczące infrastruktury systemu płatności w RTGS.
- 3 W niektórych państwach członkowskich krajowy bank centralny lub któryś z jego oddziałów może nie być czynny dla potrzeb prowadzenia operacji polityki pieniężnej w pewne dni robocze Eurosystemu z powodu ogólnokrajowych lub regionalnych dni wolnych od pracy. W takich przypadkach odpowiedni krajowy bank centralny winien poinformować kontrahentów z wyprzedzeniem, jakie działania należy przedsięwziąć w celu uzyskania dostępu do kredytu w banku centralnym.
- 4 Dni zamknięcia systemu TARGET2 są ogłaszane w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu) i na stronach internetowych Eurosystemu (patrz dodatek 5).

(środkowoeuropejskiego). Nieprzekraczalny termin złożenia zlecenia udostępnienia kredytu w banku centralnym jest odroczone o dodatkowe 15 minut w ostatnim dniu okresu utrzymywania rezerwy będącym dniem roboczym Eurosystemu. W zleceniu należy podać kwotę kredytu oraz – jeżeli aktywa zabezpieczające dla transakcji nie zostały dotychczas złożone w krajowym banku centralnym – podać, jakie aktywa zabezpieczające zostaną dostarczone w ramach transakcji.

Oprócz wymogu dostarczenia wystarczających kwalifikowanych aktywów zabezpieczających nie ma ograniczenia co do kwoty środków, które mogą zostać przekazane z tytułu kredytu w banku centralnym.

TERMIN ZAPADALNOŚCI I OPROCENTOWANIE

Terminem zapadalności kredytu w banku centralnym jest następny dzień roboczy (overnight). Kontrahenci bezpośrednio uczestniczący w systemie TARGET2 spłacają kredyt następnego dnia, w którym działają (i) system TARGET2 oraz (ii) odpowiedni SSS, w godzinach otwarcia tych systemów.

Stopa procentowa jest ogłaszana z góry przez Eurosystem i obliczana jako prosta stopa procentowa zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”. EBC może w dowolnym momencie zmienić stopę procentową, ze skutkiem najwcześniej od następnego dnia roboczego Eurosystemu^{5,6}. Odsetki od kredytu płatne są razem ze spłatą kredytu.

ZAWIESZENIE KREDYTU

Dostępu do kredytu udziela się wyłącznie zgodnie z celami i ogólnymi przesłankami polityki pieniężnej EBC. EBC może w dowolnym momencie zmodyfikować warunki dostępu do kredytu albo dostęp ten zawiesić.

4.2 DEPOZYT W BANKU CENTRALNYM NA KONIEC DNIA

RODZAJ INSTRUMENTU

Kontrahenci mają możliwość składania depozytów overnight w krajowym banku

centralnym. Depozyty oprocentowane są według z góry określonej stopy procentowej. W zwykłych okolicznościach oprocentowanie depozytu wyznacza dolny poziom rynkowej stopy procentowej overnight. Zasady i warunki depozytu w banku centralnym na koniec dnia są identyczne w całej strefie euro⁷.

CHARAKTER PRAWNY

Depozyty overnight przyjmowane od kontrahentów oprocentowane są według stałej stopy procentowej. Kontrahent nie otrzymuje w zamian za depozyt żadnego zabezpieczenia.

WARUNKI DOSTĘPU⁸

Dostęp do depozytu w banku centralnym na koniec dnia mają instytucje spełniające ogólne kryteria kwalifikacji określone w punkcie 2.1. Dostępu tego udziela krajowy bank centralny państwa członkowskiego, w którym dana instytucja jest ustanowiona. Depozyt w banku centralnym na koniec dnia można złożyć wyłącznie w dniach, w których działa TARGET2.

W celu uzyskania dostępu do depozytu w banku centralnym kontrahent przesyła zlecenie do krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym jest ustanowiony. Aby zrealizować zlecenie w systemie TARGET2 tego samego dnia, krajowy bank centralny musi je otrzymać najpóźniej 15 minut po terminie zamknięcia systemu TARGET2, który z zasady przypada o godz. 18.00 czasu EBC

5 W całym niniejszym dokumencie „dzień roboczy Eurosystemu” oznacza każdy dzień, w którym EBC i co najmniej jeden krajowy bank centralny są czynne dla potrzeb prowadzenia operacji polityki pieniężnej Eurosystemu.

6 Rada Prezesów podejmuje decyzje w sprawie zmiany stóp procentowych zazwyczaj na pierwszym posiedzeniu w miesiącu, kiedy ocenia się nastawienie w polityce pieniężnej. Decyzje te obowiązują zwykle od początku nowego okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

7 W poszczególnych krajach strefy euro mogą występować różnice operacyjne wynikające z istnienia różnic w strukturze rachunków pomiędzy krajowymi bankami centralnymi.

8 Z powodu istnienia różnic w strukturze rachunków w krajowych bankach centralnych EBC może zezwolić krajowym bankom centralnym na stosowanie warunków dostępu nieco odmiennych od określonych w tym dokumencie. Informacji na temat ewentualnych różnic udzielają krajowe banki centralne.

(środkowoeuropejskiego)^{9,10}. Nieprzekraczalny termin złożenia zlecenia udostępnienia depozytu w banku centralnym na koniec dnia jest odroczone o dodatkowe 15 minut w ostatnim dniu okresu utrzymywania rezerwy będącym dniem roboczym Eurosystemu. W zleceniu należy podać wielkość depozytu.

Nie ma ograniczeń co do wielkości depozytu, jaki może złożyć kontrahent.

TERMIN ZAPADALNOŚCI I OPROCENTOWANIE

Terminem zapadalności depozytów w banku centralnym na koniec dnia jest następny dzień roboczy (overnight). W przypadku kontrahentów uczestniczących bezpośrednio w systemie TARGET2 depozyty w banku centralnym na koniec dnia zapadają następnego dnia, w którym działa ten system, w godzinach jego otwarcia.

Stopa procentowa jest ogłaszana z góry przez Eurosystem i obliczana jako prosta stopa procentowa zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”. EBC może w dowolnym momencie zmienić stopę procentową, ze skutkiem najwcześniej od następnego dnia roboczego Eurosystemu¹¹. Odsetki od depozytu płatne są w dacie jego zapadalności.

ZAWIESZENIE DEPOZYTÓW W BANKU CENTRALNYM

Dostępu do depozytu na koniec dnia udziela się wyłącznie zgodnie z celami i ogólnymi przesłankami polityki pieniężnej EBC. EBC może w dowolnym momencie zmodyfikować warunki dostępu do depozytu albo dostęp ten zawiesić.

9 Patrz przypis 3 w tym rozdziale.

10 Patrz przypis 4 w tym rozdziale.

11 Patrz przypis 6 w tym rozdziale.

ROZDZIAŁ 5

PROCEDURY

ROZDZIAŁ 5

Procedury

5.1 PROCEDURY PRZETARGOWE

5.1.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Operacje otwartego rynku Eurosystemu prowadzi się na ogół w formie przetargów. Procedury przetargowe Eurosystemu realizuje się w sześciu etapach operacyjnych przedstawionych w ramce 3.

Eurosystem wyróżnia dwa rodzaje procedur przetargowych: przetargi standardowe i przetargi szybkie. Procedury przetargów standardowych i szybkich są identyczne z wyjątkiem ram czasowych i grup kontrahentów.

PRZETARGI STANDARDOWE

W przetargach standardowych czas od ogłoszenia przetargu do potwierdzenia jego wyniku wynosi maksymalnie 24 godziny (natomiast czas między ostatecznym terminem składania ofert i ogłoszeniem wyniku przetargu wynosi ok. dwóch godzin). Schemat 1 przedstawia normalne ramy czasowe poszczególnych etapów przetargów standardowych. W razie

potrzeby EBC może podjąć decyzję o zmianie ram czasowych poszczególnych operacji.

Podstawowe operacje refinansujące, dłuższe operacje refinansujące i operacje strukturalne (z wyjątkiem transakcji bezwarunkowych) zawsze przeprowadza się w formie przetargów standardowych. W przetargach standardowych mogą uczestniczyć wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikacji określone w punkcie 2.1.

PRZETARGI SZYBKIE

Przetargi szybkie przeprowadza się zazwyczaj w ciągu 90 minut od ogłoszenia, przy czym potwierdzenie następuje niezwłocznie po ogłoszeniu rozstrzygnięcia przetargu. Normalne ramy czasowe poszczególnych etapów przetargów szybkich przedstawia schemat 2. W razie potrzeby EBC może podjąć decyzję o zmianie ram czasowych poszczególnych operacji. Przetargi szybkie wykorzystuje się wyłącznie do realizacji operacji dostrajających. Do udziału w przetargach szybkich Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów, zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2.

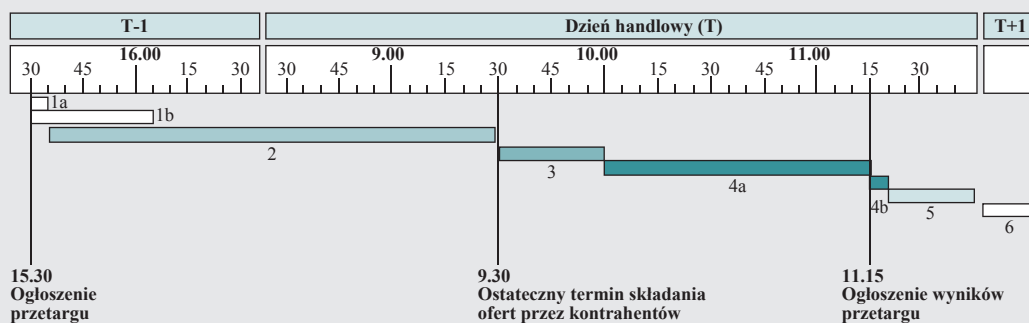
Ramka 3

ETAPY OPERACYJNE PROCEDUR PRZETARGOWYCH

Etap 1	Ogłoszenie przetargu a. Ogłoszenie przez EBC za pośrednictwem ogólnodostępnych serwisów agencyjnych b. Ogłoszenie przez krajowe banki centralne za pośrednictwem krajowych serwisów agencyjnych oraz skierowane bezpośrednio do poszczególnych kontrahentów (w razie konieczności)
Etap 2	Przygotowanie i złożenie ofert przez kontrahentów
Etap 3	Zestawienie ofert przez Eurosystem
Etap 4	Rozstrzygnięcie przetargu i ogłoszenie wyników a. Decyzja EBC o rozstrzygnięciu przetargu b. Ogłoszenie wyniku
Etap 5	Potwierdzenie indywidualnych wyników przydziału
Etap 6	Rozliczenie transakcji (patrz punkt 5.3)

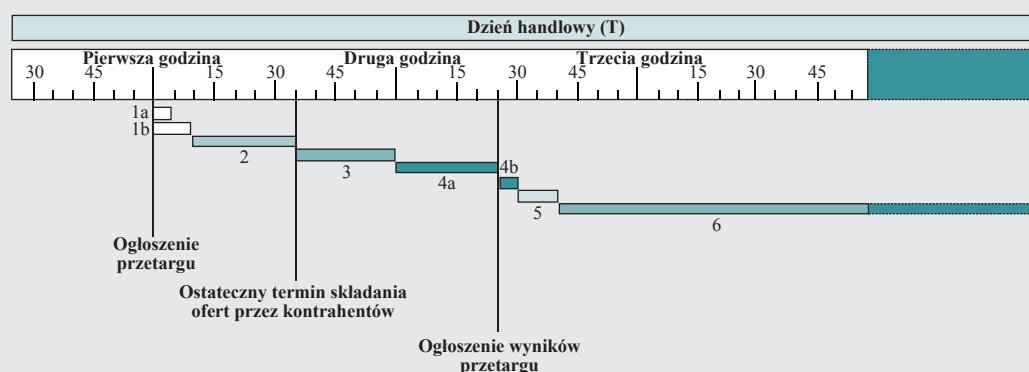
Schemat 1 Normalne ramy czasowe etapów operacyjnych w przetargach standardowych

godziny podane wg czasu EBC (środkowoeuropejskiego)

Uwaga: numeracja odnosi się do etapów operacyjnych zdefiniowanych w ramce 3.

Schemat 2 Normalne ramy czasowe etapów operacyjnych w przetargach szybkich

Uwaga: numeracja odnosi się do etapów operacyjnych zdefiniowanych w ramce 3.

PRZETARGI KWOTOWE I PROCENTOWE

Eurosystem może przeprowadzać przetargi o stałej stopie procentowej (przetarg kwotowy) lub o zmiennej stopie procentowej (przetarg procentowy). W przetargu kwotowym EBC z góry określa stopę procentową, a uczestniczący kontrahenci składają oferty na kwoty transakcji po tej stopie¹. W przetargu procentowym kontrahenci określają w ofertach kwoty i stopy procentowe, po których są gotowi zawrzeć transakcje z krajowymi bankami centralnymi².

5.1.2 KALENDARZ OPERACJI PRZETARGOWYCH

PODSTAWOWE I DŁUŻSZE OPERACJE REFINANSUJĄCE

Podstawowe i dłuższe operacje refinansujące prowadzi się zgodnie z orientacyjnym

kalendrzem publikowanym przez Eurosystem³. Kalendarz publikowany jest co najmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku, którego dotyczy. Zwykle dni handlowe dla podstawowych i dłuższych operacji refinansujących są określone w tabeli 2. EBC dąży do tego, aby w obu rodzajach operacji refinansujących mogli uczestniczyć kontrahenci z wszystkich państw członkowskich. Z tego względu przy opracowaniu kalendarza

- 1 W przetargach kwotowych dotyczących swapów walutowych EBC ustala punkty swapowe operacji, a kontrahenci określają w ofertach ilość waluty, jaką chcieliby sprzedać (i odkupić) lub kupić (i odsprzedać) po tym kursie.
- 2 W przetargach procentowych dotyczących swapów walutowych kontrahenci określają w ofertach kwotę waluty i punkty swapowe, przy jakich są gotowi zawrzeć transakcję.
- 3 Kalendarz operacji przetargowych Eurosystemu można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu) i na stronach internetowych Eurosystemu (patrz dodatek 5).

Tabela 2 Normalne dni handlowe w podstawowych i dłuższych operacjach refinansujących

Rodzaj operacji	Normalny dzień handlowy (T)
Podstawowe operacje refinansujące	każdy wtorek
Dłuższe operacje refinansujące	ostatnia środa każdego miesiąca kalendarzowego ¹⁾

1) Z powodu świąt Bożego Narodzenia operacja grudniowa jest przyspieszona o jeden tydzień i przeprowadzana w przedostatnią środę miesiąca.

operacji EBC dostosowuje normalny harmonogram tak, aby uwzględnić dni wolne od pracy w poszczególnych państwach członkowskich.

OPERACJE STRUKTURALNE

Nie ma określonego z góry kalendarza operacji strukturalnych prowadzonych w formie przetargów standardowych. Zwykle jednak są one prowadzone i rozliczane wyłącznie w dniach, które są dniami roboczymi KBC⁴ we wszystkich państwach członkowskich.

OPERACJE DOSTRAJAJĄCE

Nie ma określonego z góry kalendarza operacji dostrajających. EBC może zdecydować o ich przeprowadzeniu dowolnego dnia roboczego Eurosystemu. W operacjach takich uczestniczą wyłącznie krajowe banki centralne państw członkowskich, w których data transakcji, data rozliczenia i data płatności przypadają w dni robocze KBC.

5.1.3 OGŁASZANIE OPERACJI PRZETARGOWYCH

Przetargi standardowe Eurosystemu ogłasza się za pośrednictwem serwisów agencyjnych. Ponadto krajowe banki centralne mogą przekazywać ogłoszenia o operacjach przetargowych bezpośrednio kontrahentom, którzy nie mają dostępu do serwisów agencyjnych. W publicznym ogłoszeniu o przetargu zawarte są zazwyczaj następujące informacje:

- numer referencyjny operacji przetargowej,
- data przeprowadzenia operacji przetargowej,
- rodzaj operacji (zasilenie w płynność lub absorpcja płynności oraz rodzaj

instrumentu polityki pieniężnej, który ma być zastosowany),

- termin zapadalności operacji,
- rodzaj przetargu (przetarg kwotowy lub procentowy),
- sposób rozstrzygnięcia przetargu (aukcja holenderska lub amerykańska, według definicji w punkcie 5.1.5),
- przewidywana wielkość operacji (zazwyczaj wyłącznie w przypadku dłuższych operacji refinansujących),
- stopa procentowa/cena/punkty swapowe (w przypadku przetargu kwotowego),
- minimalna/maksymalna akceptowana stopa procentowa/cena/punkty swapowe (jeżeli dotyczy),
- data rozpoczęcia i termin zapadalności operacji (jeżeli dotyczy) lub data wyceny i termin zapadalności instrumentu (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych),
- waluty transakcji oraz waluta, której kwota jest stała (w przypadku swapów walutowych),

4 W całym niniejszym dokumencie „dzień roboczy KBC” oznacza każdy dzień, w którym krajowy bank centralny jest czynny dla potrzeb prowadzenia operacji polityki pieniężnej Eurosystemu. W niektórych państwach członkowskich oddziały krajowego banku centralnego mogą być nieczynne w dniu roboczym KBC ze względu na święta lokalne lub regionalne. W takich przypadkach odpowiedni krajowy bank centralny winien z wyprzedzeniem poinformować kontrahentów o ustaleniach w sprawie transakcji z udziałem tych oddziałów.

- referencyjny kurs kasowy przyjęty do kalkulacji ofert (w przypadku swapów walutowych),
- górny limit oferty (jeżeli dotyczy),
- minimalna kwota przydzielana poszczególnym kontrahentom (jeżeli dotyczy),
- minimalny współczynnik przydziału (jeżeli dotyczy),
- harmonogram składania ofert,
- nominał certyfikatów (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych),
- kod ISIN (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych).

W celu zwiększenia przejrzystości operacji dostrajających Eurosystem zazwyczaj ogłasza przetargi szybko publicznie i z wyprzedzeniem. Jednakże w wyjątkowych okolicznościach EBC może podjąć decyzję, by nie ogłaszać przetargu publicznie z wyprzedzeniem. Ogłoszenie przetargów szybkich dokonywane jest w tym samym trybie co przetargów standardowych. W przetargu szybkim, który nie został ogłoszony publicznie, krajowe banki centralne kontaktują się bezpośrednio z wybranymi kontrahentami. W przetargu szybkim ogłaszanym publicznie krajowe banki centralne mogą kontaktować się bezpośrednio z wybranymi kontrahentami.

5.1.4 PRZYGOTOWANIE I SKŁADANIE OFERT PRZEZ KONTRAHENTÓW

Oferty przetargowe kontrahentów muszą być sporządzone w formie zgodnej ze wzorem dla danej operacji dostarczonym przez krajowe banki centralne. Oferty przetargowe należy składać do krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym dana instytucja posiada zakłady (centralę lub oddział). Oferty przetargowe poszczególnych instytucji mogą być składane wyłącznie przez jeden

zakład (centralę lub wyznaczony oddział) w każdym państwie członkowskim.

W przetargach kwotowych kontrahenci określają w swoich ofertach kwotę, na jaką chcą zawrzeć transakcję z krajowym bankiem centralnym⁵.

W przetargach procentowych kontrahenci mogą składać oferty określające do 10 różnych poziomów stóp procentowych/cen/punktów swapowych. W każdej ofercie określają kwotę, na jaką chcą zawrzeć transakcję z krajowym bankiem centralnym, oraz odpowiednią stopę procentową^{6,7}. Stopa procentowa musi być wyrażona jako wielokrotność 0,01 punktu procentowego. W przypadku przetargu procentowego dotyczącego swapów walutowych punkty swapowe należy kwotować zgodnie ze standardowymi konwencjami rynkowymi, a oferty muszą być wyrażone jako wielokrotności 0,01 punktu swapowego.

W przypadku podstawowych operacji refinansujących minimalna wielkość oferty wynosi 1.000.000 EUR. Oferty powyżej tej kwoty muszą być wyrażone jako wielokrotności 100.000 EUR. Te same minimalne wielkości oferty i wielokrotności obowiązują w operacjach dostrajających i strukturalnych. Minimalna wielkość oferty dotyczy każdego poziomu stopy procentowej/ceny/punktów swapowych.

W przypadku dłuższych operacji refinansujących każdy krajowy bank centralny określa minimalną wielkość oferty w przedziale od 10.000 EUR do 1.000.000 EUR. Oferty przekraczające wskazaną minimalną kwotę muszą być wyrażone jako wielokrotności 10.000 EUR. Minimalna

5 W przetargach kwotowych dotyczących swapów walutowych należy określić, na jaką kwotę w walucie stałej kontrahent zamierza przeprowadzić transakcję z Eurosystemem.

6 W odniesieniu do emisji certyfikatów dłużnych EBC, EBC może podjąć decyzję, że oferty mają być wyrażone w ujęciu cenowym, a nie stopy procentowej. W takich przypadkach ceny kwotuje się jako procent nominalu.

7 W przetargach procentowych dotyczących swapów walutowych należy określić kwotę w walucie stałej, na jaką kontrahent zamierza przeprowadzić transakcję z Eurosystemem, oraz liczbę punktów swapowych.

wielkość oferty dotyczy każdego poziomu stopy procentowej.

Aby zapobiec składaniu nieproporcjonalnie wysokich ofert EBC może wprowadzić górny limit oferty. Limit jest każdorazowo określony w publicznym ogłoszeniu o przetargu.

Oczekuje się, że kontrahenci będą dysponować odpowiednią ilością kwalifikowanych aktywów zabezpieczających na pokrycie przyznanych im kwot⁸. Ustalenia umowne lub normatywne stosowane przez odpowiedni krajowy bank centralny umożliwiają nałożenie kar, jeżeli kontrahent nie jest w stanie przekazać wystarczającej ilości aktywów zabezpieczających lub środków pieniężnych na pokrycie kwoty, którą mu przyznano w wyniku operacji przetargowej.

Oferty można wycofywać przed upływem ostatecznego terminu ich składania. Oferty złożone po terminie określonym w ogłoszeniu o przetargu są nieważne. Dotrzymanie terminu weryfikują krajowe banki centralne. Krajowe banki centralne odrzucają wszystkie oferty kontrahenta, jeżeli ich łączna wielkość przekracza choćby jeden z górnych limitów ustanowionych przez EBC. Krajowe banki centralne odrzucają również każdą ofertę,

która jest poniżej minimalnej kwoty oferty albo poniżej minimalnego lub powyżej maksymalnego przyjętego poziomu stopy procentowej/ceny/punktów swapowych. Oprócz tego krajowe banki centralne mogą odrzucić oferty, które są niekompletne lub niezgodne z podanym wzorem. W przypadku odrzucenia oferty odpowiedni krajowy bank centralny informuje kontrahenta o swojej decyzji przed rozstrzygnięciem przetargu.

5.1.5 PROCEDURY ROZSTRZYGANIA PRZETARGÓW

PRZETARGI KWOTOWE

Przy rozstrzyganiu przetargu kwotowego sumuje się oferty otrzymane od kontrahentów. Jeżeli łączna wielkość ofert przekracza całkowitą kwotę płynności będącą przedmiotem przetargu, przedłożone oferty realizuje się proporcjonalnie, zgodnie ze współczynnikiem będącym ilorazem kwoty będącej przedmiotem przetargu i łącznej kwoty ofertowej (patrz ramka 4). Kwoty przydzielane poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do pełnego euro. W przetargach kwotowych EBC może zdecydować o przyznaniu każdemu oferentowi minimalnej kwoty/współczynnika.

⁸ W przypadku operacji absorbujących płynność – ze będą w stanie rozliczyć się w gotówce.

Ramka 4

ROZSTRZYGANIE PRZETARGÓW KWOTOWYCH

Procent przydziału wynosi: $all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$

Kwota przydzielona *i*-temu kontrahentowi wynosi: $all_i = all\% \times (a_i)$

gdzie:

- A = całkowita przydzielona kwota
- n = łączna liczba kontrahentów
- a_i = wielkość oferty *i*-tego kontrahenta
- all% = procentowy współczynnik przydziału
- all_i = całkowita kwota przydzielona *i*-temu kontrahentowi

PRZETARGI PROCENTOWE W EURO

Przy rozstrzyganiu zasilających w płynność przetargów procentowych w euro oferty szereguje się malejąco według oferowanych stóp procentowych. W pierwszej kolejności realizowane są oferty o najwyższych stopach procentowych, a następnie akceptuje się kolejno oferty o coraz niższych stopach procentowych aż do wyczerpania całej kwoty płynności do przydziału. Jeżeli przy najniższym

zaakceptowanym poziomie stopy procentowej (tzn. przy krańcowej stopie procentowej) łączna kwota ofertowa przekracza kwotę pozostającą do przydziału, kwota ta jest rozdzielana proporcjonalnie między oferentów zgodnie ze współczynnikiem będącym ilorazem kwoty pozostałej do przydziału i całkowitej kwoty ofert po krańcowej stopie procentowej (patrz ramka 5). Kwoty przydzielane poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do pełnego euro.

Ramka 5

ROZSTRZYGANIE PRZETARGÓW PROCENTOWYCH W EURO

(przykład dotyczy ofert kwotowanych w stopach procentowych)

Procent przydziału po krańcowej stopie procentowej wynosi:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Przydział dla i -tego kontrahenta po krańcowej stopie procentowej wynosi:

$$all(r_{m,i}) = all\%(r_m) \times a(r_{m,i})$$

Całkowita kwota przydzielona i -temu kontrahentowi wynosi:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_{s,i}) + all(r_{m,i})$$

gdzie:

- A = całkowita przydzielona kwota
- r_s = oferta na s -tą stopę procentową złożona przez kontrahentów
- n = łączna liczba kontrahentów
- $a(r_s)_i$ = wielkość oferty przy s -tej stopie procentowej (r_s) złożonej przez i -tego kontrahenta
- $a(r_s)$ = całkowita wielkość ofert po s -tej stopie procentowej (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

- r_m = krańcowa stopa procentowa:
 - $r_l \geq r_s \geq r_m$ w przetargu zasilającym w płynność
 - $r_m \geq r_s \geq r_l$ w przetargu absorbującym płynność
- r_{m-1} = stopa procentowa poprzedzająca stopę krańcową (ostatnia, przy której oferty są realizowane w całości)
 - $r_{m-1} > r_m$ w przetargu zasilającym w płynność
 - $r_m > r_{m-1}$ w przetargu absorbującym płynność
- $all\%(r_m)$ = procent przydziału po krańcowej stopie procentowej
- $all(r_{s,i})$ = przydział dla i -tego kontrahenta po s -tej stopie procentowej
- all_i = całkowita kwota przydzielona i -temu kontrahentowi

Przy rozstrzygnięciu absorbujących płynność przetargów procentowych (które mogą być wykorzystane do emisji certyfikatów dłużnych i przyjmowania depozytów terminowych) oferty szereguje się rosnąco według oferowanych stóp procentowych (lub malejąco według oferowanych cen). W pierwszej kolejności realizowane są oferty o najniższych stopach procentowych (najwyższych cenach), a następnie akceptuje się kolejno oferty o coraz wyższych stopach procentowych (coraz niższych cenach) aż do wyczerpania całej kwoty płynności do zaabsorbowania. Jeżeli przy najwyższym zaakceptowanym poziomie stopy procentowej/najniższej cenie (tzn. przy stopie/cenie końcowej) łączna kwota ofertowa przekracza kwotę pozostającą do przydziału, kwota ta jest rozdzielana proporcjonalnie między oferentów zgodnie ze współczynnikiem będącym ilorazem kwoty pozostałej do przydziału i całkowitej kwoty ofert po końcowej stopie procentowej/cenie (patrz ramka 5). W przypadku emisji certyfikatów dłużnych kwotę przydzielaną poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do najbliższej wielokrotności nominału certyfikatów dłużnych. Przy innych operacjach absorbujących płynność kwoty przydzielane kontrahentom zaokrągla się do najbliższego pełnego euro.

W przetargach procentowych EBC może zdecydować o przyznaniu określonej minimalnej kwoty każdemu zaakceptowanemu oferentowi.

PRZETARGI PROCENTOWE NA SWAPY WALUTOWE

Przy rozstrzygnięciu zasilających w płynność przetargów procentowych na swapy walutowe oferty szereguje się rosnąco według kwotowanych punktów swapowych⁹. W pierwszej kolejności realizowane są oferty o najniższych punktach swapowych, a następnie akceptuje się kolejno oferty o coraz wyższych punktach swapowych, aż do wyczerpania całej kwoty waluty będącej przedmiotem przetargu. Jeżeli przy najwyższej zaakceptowanej wartości punktów swapowych (tzn. przy końcowym punkcie swapowym) łączna kwota ofertowa przekracza kwotę pozostałą do przydziału, kwota ta jest rozdzielana proporcjonalnie między oferentów zgodnie ze współczynnikiem będącym ilorazem kwoty pozostałej do przydziału i całkowitej kwoty ofert po końcowym punkcie swapowym (patrz ramka 6). Kwoty przydzielane poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do pełnego euro.

⁹ Kwotowania punktów swapowych szereguje się rosnąco uwzględniając znak kwotowania, który zależy od znaku różnicy między oprocentowaniem waluty obcej i euro. Jeżeli w terminie zapadalności swapu oprocentowanie waluty obcej jest wyższe niż odpowiadające mu oprocentowanie euro, kwotowanie punktu swapowego jest dodatnie (tzn. euro jest kwotowane z premią w stosunku do waluty obcej). Natomiast jeżeli oprocentowanie waluty obcej jest niższe niż odpowiadające mu oprocentowanie euro, kwotowanie punktu swapowego jest ujemne (tzn. euro jest kwotowane z dyskontem w stosunku do waluty obcej).

Ramka 6

ROZSTRZYGANIE PRZETARGÓW PROCENTOWYCH NA SWAPY WALUTOWE

Procent przydziału po końcowym punkcie swapowym wynosi:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Przydział dla i -tego kontrahenta po końcowym punkcie swapowym wynosi:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Ramka 6 (ciąg dalszy)

Całkowita kwota przydzielona i -temu kontrahentowi wynosi:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

gdzie:

A = całkowita przydzielona kwota

Δ_s = oferta na s -ty punkt swapowy złożona przez kontrahentów

n = łączna liczba kontrahentów

$a(\Delta_s)_i$ = wielkość oferty przy s -tym punkcie swapowym (r_s) złożonej przez i -tego kontrahenta

$a(\Delta_s)$ = całkowita wielkość ofert przy s -tym punkcie swapowym (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = krańcowy punkt swapowy:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_l$ przy swapie walutowym zasilającym w płynność

$\Delta_l \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ przy swapie walutowym absorbującym płynność

Δ_{m-1} = wartość punktów swapowych poprzedzająca punkt krańcowy (ostatnia, przy której oferty są realizowane w całości)

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ przy swapie walutowym zasilającym w płynność

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ przy swapie walutowym absorbującym płynność

$all\%(\Delta_m)$ = procent przydziału po krańcowym punkcie swapowym

$all(\Delta_s)_i$ = przydział dla i -tego kontrahenta po s -tym punkcie swapowym

all_i = całkowita kwota przydzielona i -temu kontrahentowi

Przy rozstrzygnięciu absorbujących płynność przetargów procentowych na swapy walutowe oferty szereguje się malejąco według kwotowanych punktów swapowych. W pierwszej kolejności realizowane są oferty o najwyższych punktach swapowych, a następnie akceptuje się kolejno oferty o coraz niższych punktach swapowych, aż do wyczerpania całej kwoty waluty będącej przedmiotem przetargu. Jeżeli przy najniższej zaakceptowanej wartości punktów swapowych (tzn. przy krańcowym punkcie swapowym) łączna kwota ofertowa przekracza kwotę pozostałą do przydziału, kwota ta jest rozdzielana proporcjonalnie między oferentów zgodnie ze współczynnikiem będącym ilorazem kwoty pozostałej do przydziału i całkowitej kwoty ofert po krańcowym punkcie swapowym (patrz ramka 6). Kwoty przydzielane poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do pełnego euro.

RODZAJE AUKCJI

W przypadku przetargów procentowych Eurosystem może stosować procedury aukcji

o jednej lub różnych stopach. W aukcji o jednej stopie (aukcja holenderska) stopa procentowa/cena/punkty swapowe stosowane do wszystkich realizowanych ofert są równe krańcowej stopie procentowej/cenie/punktowi swapowemu (tzn. takiej wartości, przy której cała kwota do przydziału zostaje wyczerpana). W aukcji o różnych stopach (aukcja amerykańska) przydział odbywa się po stopie procentowej/cenie/punktach swapowych podanych w poszczególnych ofertach.

5.1.6 OGŁOSZENIE WYNIKÓW PRZETARGU

Wyniki przetargów standardowych i szybkich ogłasza się publicznie za pośrednictwem serwisów agencyjnych. Ponadto krajowe banki centralne mogą bezpośrednio informować o wynikach przydziału kontrahentów, którzy nie mają dostępu do serwisów agencyjnych. W publicznym ogłoszeniu o wynikach przetargu zawarte są zazwyczaj następujące informacje:

- numer referencyjny operacji przetargowej;
- data przeprowadzenia operacji przetargowej;
- rodzaj operacji;
- termin zapadalności operacji;
- całkowita wielkość ofert złożonych przez kontrahentów Eurosystemu;
- liczba oferentów;
- waluty będące przedmiotem przetargu (w przypadku swapów walutowych);
- całkowita kwota do przydziału;
- procent przydziału (w przypadku przetargu kwotowego);
- kurs kasowy (w przypadku swapów walutowych);
- krańcowa stopa procentowa/cena/punkt swapowy i procent przydziału przy krańcowej stopie procentowej/cenie/punkcie swapowym (w przypadku przetargu procentowego);
- minimalna oferowana stopa procentowa, maksymalna oferowana stopa procentowa i średnia ważona stopa przydziału (w przypadku aukcji o różnych stopach);
- data rozpoczęcia i termin zapadalności operacji (jeżeli dotyczy) lub data wyceny i termin zapadalności instrumentu (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych);
- minimalna kwota przydzielana poszczególnym kontrahentom (jeżeli dotyczy);
- minimalny współczynnik przydziału (jeżeli dotyczy);
- nominal certyfikatów (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych);
- kod ISIN (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych).

Krajowe banki centralne bezpośrednio potwierdzają indywidualne wyniki przydziału kontrahentom, których oferty zostały przyjęte.

5.2 PROCEDURY OPERACJI BILATERALNYCH

CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Krajowe banki centralne mogą przeprowadzać operacje w formie procedur bilateralnych¹⁰. Procedury te można stosować w dostrajających operacjach otwartego rynku i bezwarunkowych operacjach strukturalnych. Ogólnie można je zdefiniować jako wszelkie procedury dotyczące prowadzenia transakcji przez Eurosystem z jednym lub kilkoma kontrahentami bez przetargu. Wyróżnia się dwa rodzaje procedur bilateralnych: operacje, w których Eurosystem bezpośrednio kontaktuje się z kontrahentami, oraz operacje realizowane za pośrednictwem giełd papierów wartościowych i podmiotów rynkowych.

BEZPOŚREDNI KONTAKT Z KONTRAHENTAMI

W ramach tej procedury krajowe banki centralne bezpośrednio kontaktują się z jednym lub kilkoma kontrahentami, których wybiera się zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2. Decyzję o zawarciu transakcji podejmują krajowe banki centralne zgodnie ze szczegółowymi instrukcjami wydanymi przez EBC. Transakcje rozliczane są przez krajowe banki centralne.

Jeżeli w wyjątkowych okolicznościach Rada Prezesów EBC zadecyduje, że operacje bilateralne mogą być również prowadzone

¹⁰ W wyjątkowych okolicznościach Rada Prezesów EBC może zdecydować o przeprowadzeniu dostrajających operacji bilateralnych bezpośrednio przez EBC.

bezpośrednio przez EBC (lub przez jeden lub kilka krajowych banków centralnych działających w jego imieniu), procedury takich operacji zostaną odpowiednio dostosowane. W takim przypadku EBC (lub krajowy bank czy banki centralne działające w jego imieniu) bezpośrednio kontaktuje się z jednym lub kilkoma kontrahentami w strefie euro, których wybiera zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2. Decyzję o zawarciu transakcji z tymi kontrahentami podejmuje EBC (lub krajowe banki centralne działające w jego imieniu), natomiast rozliczenia transakcji dokonują w sposób zdecentralizowany krajowe banki centralne.

Operacje bilateralne obejmujące bezpośredni kontakt z kontrahentami można stosować przy transakcjach odwracalnych, transakcjach bezwarunkowych, swapach walutowych i przyjmowaniu depozytów terminowych.

OPERACJE REALIZOWANE ZA POŚREDNICTWEM GIEŁD PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I PODMIOTÓW RYNKOWYCH

Krajowe banki centralne mogą realizować transakcje bezwarunkowe za pośrednictwem giełd papierów wartościowych i podmiotów rynkowych. Przy tych operacjach grupa kontrahentów nie jest z góry ograniczona, a procedury są dostosowane do konwencji rynkowych dotyczących instrumentów dłużnych będących przedmiotem transakcji.

OGŁASZANIE OPERACJI BILATERALNYCH

Operacji bilateralnych zazwyczaj nie ogłasza się publicznie z wyprzedzeniem. Ponadto EBC może zdecydować, że wyniki operacji bilateralnych nie zostaną podane do wiadomości publicznej.

DNI OPERACYJNE

EBC może zdecydować o przeprowadzeniu bilateralnych operacji dostrajających dowolnego dnia roboczego Eurosystemu. W operacjach takich uczestniczą wyłącznie krajowe banki centralne państw członkowskich, w których data transakcji, data rozliczenia i data płatności przypadają w dni robocze KBC.

Bezwarunkowe operacje bilateralne dla celów strukturalnych zwykle prowadzi się i rozlicza wyłącznie w dni będące dniami roboczymi KBC we wszystkich państwach członkowskich.

5.3 PROCEDURY ROZLICZEŃ

5.3.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Transakcje pieniężne związane z operacjami kredytowo-depozytowymi Eurosystemu lub z udziałem w operacjach otwartego rynku rozlicza się na rachunkach kontrahentów w krajowych bankach centralnych lub na rachunkach banków rozliczeniowych uczestniczących w systemie TARGET2. Rozliczenie transakcji pieniężnych może nastąpić wyłącznie po ostatecznym przekazaniu aktywów będących zabezpieczeniem operacji (lub jednocześnie z ich przekazaniem). Oznacza to, że albo należy wcześniej zdeponować aktywa zabezpieczające na rachunku powierniczym w krajowym banku centralnym, albo będą one rozliczane w ciągu dnia z danym krajowym bankiem centralnym wg zasady dostawa za płatność (DVP). Aktywa zabezpieczające przekazuje się za pośrednictwem rachunków rozliczeniowych papierów wartościowych kontrahentów w systemach SSS spełniających minimalne standardy EBC¹¹. Kontrahenci, którzy nie mają rachunku powierniczego w krajowym banku centralnym lub rachunku rozliczeniowego papierów wartościowych w systemie SSS spełniającym minimalne standardy EBC, mogą rozliczać transakcje z wykorzystaniem aktywów zabezpieczających poprzez rachunek rozliczeniowy papierów wartościowych lub rachunek powierniczy instytucji kredytowej będącej ich korespondentem.

Inne postanowienia dotyczące procedur rozliczeniowych określone są w stosowanych przez krajowe banki centralne (lub EBC) ustaleniach umownych dotyczących

¹¹ Opis standardów wykorzystania kwalifikowanych systemów SSS w strefie euro wraz z aktualnym wykazem kwalifikowanych powiązań między tymi systemami można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu).

Tabela 3 Normalne terminy rozliczenia operacji otwartego rynku Eurosystemu ¹⁾

Instrument polityki pieniężnej	Termin rozliczenia operacji w formie przetargów standardowych	Termin rozliczenia operacji w formie przetargów szybkich lub procedur bilateralnych
Transakcje odwracalne	T+1 ²⁾	T
Transakcje bezwarunkowe	-	Zgodnie z konwencją rynkową dla aktywów zabezpieczających
Emisja certyfikatów dłużnych	T+1	-
Swapy walutowe	-	T, T+1 lub T+2
Przyjmowanie depozytów terminowych	-	T

1) T oznacza datę transakcji. Termin rozliczenia odnosi się do dni roboczych Eurosystemu.

2) Jeżeli normalny termin rozliczenia podstawowych lub dłuższych operacji refinansujących przypada w dniu wolnym od pracy, EBC może podjąć decyzję o zastosowaniu innego terminu, z możliwością rozliczenia w tym samym dniu. Daty rozliczania podstawowych i dłuższych operacji refinansujących określone są z góry w kalendarzu operacji przetargowych Eurosystemu (patrz punkt 5.1.2).

poszczególnych instrumentów polityki pieniężnej. Procedury rozliczeń stosowane przez poszczególne krajowe banki centralne mogą się nieco różnić z powodu różnic w prawie krajowym i praktyce operacyjnej.

Jednak z powodów operacyjnych Eurosystem może sporadycznie stosować inne terminy rozliczenia tych operacji, w szczególności transakcji bezwarunkowych i swapów walutowych (patrz tabela 3).

5.3.2 ROZLICZANIE OPERACJI OTWARTEGO RYNKU

Operacje otwartego rynku w formie przetargów standardowych (tzn. podstawowe operacje refinansujące, dłuższe operacje refinansujące i operacje strukturalne) rozlicza się zazwyczaj pierwszego dnia następującego po dacie transakcji, w którym czynne są: (i) system TARGET2 oraz (ii) wszystkie odpowiednie systemy SSS. Z zasady Eurosystem stara się rozliczać transakcje związane z operacjami otwartego rynku w tym samym czasie we wszystkich państwach członkowskich ze wszystkimi kontrahentami, którzy dostarczyli wystarczające aktywa zabezpieczające. Jednak z powodu ograniczeń operacyjnych i właściwości technicznych systemów SSS dokładna godzina rozliczenia operacji otwartego rynku w ciągu danego dnia może być różna w poszczególnych krajach strefy euro. Godzina rozliczenia podstawowych i dłuższych operacji refinansujących zazwyczaj zbiega się z godziną płatności z tytułu poprzedniej operacji o takim samym okresie zapadalności.

Eurosystem stara się rozliczać operacje otwartego rynku w formie przetargów szybkich i procedur bilateralnych w dacie transakcji.

5.3.3 PROCEDURY NA KONIEC DNIA

Procedury na koniec dnia są zdefiniowane w dokumentacji dotyczącej systemu TARGET2. Z zasady termin zamknięcia TARGET2 przypada o godz. 18.00 czasu EBC (środkowoeuropejskiego). Po tej godzinie nie przyjmuje się żadnych dalszych zleceń do realizacji w TARGET2, ale kontynuuje się przetwarzanie zleceń płatniczych, które zostały przyjęte przed zamknięciem. Zlecenia kontrahentów dotyczące udostępnienia kredytu lub depozytu w banku centralnym muszą zostać złożone w odpowiednim krajowym banku centralnym najpóźniej 15 minut po godzinie zamknięcia systemu TARGET2. Termin złożenia zlecenia dotyczącego operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu jest odroczony o dodatkowe 15 minut w ostatnim dniu okresu utrzymywania rezerwy będącym dniem roboczym Eurosystemu.

Wszystkie ujemne salda pozostające na rachunkach rozliczeniowych kwalifikowanych kontrahentów w systemie TARGET2 po sfinalizowaniu procedur kontrolnych na koniec dnia automatycznie uznaje się za zlecenie udzielenia kredytu w banku centralnym (patrz punkt 4.1).

ROZDZIAŁ 6

AKTYWA KWALIFIKOWANE

6.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Art. 18 ust. 1 Statutu ESBC zezwala EBC i krajowym bankom centralnym na prowadzenie transakcji na rynkach finansowych w formie bezwarunkowych transakcji kupna i sprzedaży aktywów zabezpieczających lub na podstawie umów z przyrzeczeniem odkupu oraz wymaga, aby wszystkie operacje kredytowe Eurosystemu posiadały odpowiednie zabezpieczenie. Co za tym idzie, wszystkie zasilające w płynność operacje Eurosystemu opierają się na aktywach zabezpieczających dostarczonych przez kontrahentów w formie przeniesienia własności aktywów (w przypadku transakcji bezwarunkowych lub umów z przyrzeczeniem odkupu) lub w formie zastawu udzielonego na danych aktywach (w przypadku kredytów zabezpieczonych)¹.

W celu zabezpieczenia Eurosystemu przed stratami w operacjach polityki pieniężnej, zapewnienia równego traktowania kontrahentów oraz zwiększenia efektywności operacyjnej i przejrzystości, zakwalifikowanie aktywów zabezpieczających do wykorzystania w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu zależy od spełnienia pewnych kryteriów. Eurosystem opracował jednolity system zabezpieczeń dla wszystkich prowadzonych operacji kredytowych. System ten, zwany również „wspólną listą”, zaczął obowiązywać 1 stycznia 2007 r. i zastąpił system dwóch list stosowany od początku etapu trzeciego unii gospodarczej i walutowej².

Wspólna lista obejmuje dwie odrębne kategorie aktywów – aktywa rynkowe i aktywa nierynkowe. Nie różnicuje się aktywów rynkowych i nierynkowych pod względem ich jakości i możliwości wykorzystania w różnych rodzajach operacji polityki pieniężnej Eurosystemu, z tym wyjątkiem, że aktywa nierynkowe nie są wykorzystywane przez Eurosystem w transakcjach bezwarunkowych. Aktywa kwalifikujące się do wykorzystania w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu można również wykorzystać jako aktywa zabezpieczające kredyt śróddzienny.

Kryteria kwalifikacji dla obu kategorii aktywów są jednolite w całej strefie euro. Przedstawiono je w punkcie 6.2³. Aby zapewnić, że obie kategorie aktywów spełniają te same standardy jakości kredytowej, opracowano ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (*Eurosystem credit assessment framework* – ECAF) oparte na różnych źródłach oceny wiarygodności kredytowej. Procedury i reguły składające się na wymóg „wysokiej jakości kredytowej” dotyczą wszystkich kwalifikowanych zabezpieczeń opisano w punkcie 6.3. Środki kontroli ryzyka i zasady wyceny aktywów zabezpieczających przedstawiono w punktach 6.4 i 6.5. Kontrahenci Eurosystemu mogą wykorzystywać aktywa kwalifikowane w operacjach transgranicznych (patrz punkt 6.6).

6.2 ZASADY KWALIFIKACJI AKTYWÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH

EBC opracowuje, aktualizuje i publikuje wykaz kwalifikowanych aktywów rynkowych⁴, natomiast w odniesieniu do aktywów nierynkowych nie publikuje ani wykazu aktywów kwalifikowanych, ani wykazu kwalifikowanych dłużników lub gwarantów.

- 1 Absorbujące płynność bezwarunkowe i odwracalne operacje otwartego rynku również opierają się na aktywach zabezpieczających. W przypadku aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w absorbujących płynność odwracalnych operacjach otwartego rynku kryteria kwalifikacji są identyczne z kryteriami stosowanymi do aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w analogicznych operacjach zasilających w płynność. Jednakże w operacjach absorbujących nie stosuje się redukcji w wycenie.
- 2 Jednostki francuskich *fonds communs de créances* (FCC), które znajdowały się na liście pierwszej i zostały wyemitowane przed dniem 1 maja 2006 r., zachowują status aktywów kwalifikowanych w okresie przejściowym do dnia 31 grudnia 2008 r. Jednostki FCC wyemitowane po dniu 1 maja 2006 r. nie mają statusu aktywów kwalifikowanych.
- 3 Do końca okresu przejściowego upływającego 31 grudnia 2011 r. w przypadku szczególnej podgrupy aktywów nierynkowych – należności z tytułu kredytów – niektóre kryteria kwalifikacji i kryteria operacyjne mogą różnić się w zależności od kraju strefy euro (patrz punkt 6.2.2).
- 4 Wykaz jest publikowany i codziennie aktualizowany w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu). Aktywa rynkowe wyemitowane przez przedsiębiorstwa nieposiadające ratingu nadanego przez zewnętrzną instytucję oceny kredytowej (instytucja ECAI) w odniesieniu do danej emisji, emitenta lub gwaranta nie są uwzględnione w publicznym wykazie kwalifikowanych aktywów rynkowych. W przypadku takich instrumentów dłużnych ich kwalifikacja zależy od oceny jakości kredytowej dokonanej przez źródło oceny kredytowej wybrane przez danego kontrahenta zgodnie z zasadami ECAF dotyczącymi należności kredytowych, przedstawionymi w punkcie 6.3.3.

O możliwości użycia aktywów jako zabezpieczenia Eurosystem informuje kontrahentów jedynie w odniesieniu do wyemitowanych aktywów rynkowych i nieobjętych aktywów nierynkowych przedstawionych jako zabezpieczenie transakcji z Eurosystemem. Eurosystem nie przedstawia opinii w sprawie aktywów przed ich emisją.

6.2.1 KRYTERIA KWALIFIKACJI AKTYWÓW RYNKOWYCH

Aktywami kwalifikowanymi są certyfikaty dłużne emitowane przez EBC i wszystkie certyfikaty dłużne wyemitowane przez krajowe banki centralne Eurosystemu przed datą wprowadzenia euro w danym państwie członkowskim.

W odniesieniu do innych aktywów rynkowych stosuje się następujące kryteria kwalifikacji (por. tabela 4):

RODZAJ AKTYWÓW

Muszą to być *instrumenty dłużne* posiadające:

- (a) określoną, bezwarunkową kwotę główną⁵,
- (b) kupon, który nie może prowadzić do ujemnego przepływu środków pieniężnych. Ponadto kupon powinien należeć do jednego z następujących rodzajów: (i) kupon zerowy, (ii) kupon stałoodsetkowy, (iii) kupon zmiennoodsetkowy powiązany z referencyjną stopą procentową. Kupon może być powiązany ze zmianą ratingu samego emitenta. Aktywami kwalifikowanymi są również obligacje indeksowane wskaźnikiem inflacji.

Właściwości te muszą być zachowane do terminu wygaśnięcia zobowiązania. Wynikające z instrumentu dłużnego prawo do kwoty głównej lub odsetek nie może być podporządkowane względem praw posiadaczy innych instrumentów dłużnych tego samego emitenta.

Wymogu (a) nie stosuje się do *papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami*, za wyjątkiem obligacji emitowanych przez instytucje kredytowe zgodnie z kryteriami określonymi

w art. 22 ust. 4 dyrektywy UCITS⁶ („zabezpieczone obligacje bankowe”). Przy ocenie, czy papiery wartościowe zabezpieczone aktywami inne niż zabezpieczone obligacje bankowe stanowią aktywa kwalifikowane, Eurosystem bierze pod uwagę następujące kryteria.

Aktywa wywołujące przepływ środków pieniężnych stanowiące zabezpieczenie takich papierów wartościowych muszą spełniać poniższe wymogi:

- (a) ich nabycie musi być zgodne z ustawodawstwem państwa członkowskiego UE;
- (b) muszą być legalnie nabyte od inicjatora lub pośrednika przez spółkę celową utworzoną na potrzeby sekurytyzacji, w sposób uznawany przez Eurosystem za prawdziwą sprzedaż (*true sale*), skuteczną w stosunku do wszystkich osób trzecich, oraz muszą być niedostępne dla inicjatora i jego wierzycieli, także w przypadku niewypłacalności inicjatora,
- (c) nie mogą składać się – w całości ani w części, faktycznie ani potencjalnie – z papierów dłużnych indeksowanych do zdarzeń kredytowych ani z podobnych wierzytelności wynikających z przeniesienia ryzyka kredytowego za pomocą kredytowych instrumentów pochodnych.

W przypadku emisji strukturalnej transza lub subtransza przedstawiana jako zabezpieczenie nie może być podporządkowana innym transzom tej samej emisji. Daną transzę (lub subtranszę) uważa się w tym zakresie za niepodporządkowaną, jeżeli – zgodnie z określoną w memorandum informacyjnym kolejnością wypłat obowiązującą po doręczeniu

⁵ Do aktywów kwalifikowanych nie zalicza się obligacji z gwarancjami lub podobnymi prawami.

⁶ Dyrektywa Rady nr 85/611/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U. L 375 z 31.12.1985, str. 3), wraz z ostatnimi zmianami wprowadzonymi dyrektywą nr 2005/1/WE (Dz.U. L 79 z 24.3.2005, str. 9).

oświadczenia o wymagalności – żadna inna transza (lub subtransza) nie ma pierwszeństwa pod względem kolejności otrzymywania płatności (z tytułu kwoty głównej i odsetek), co oznacza, że transza ta jest ostatnia w danej emisji strukturalnej w kolejności ponoszenia strat.

Eurosystem zastrzega sobie prawo zwrócenia się do odpowiednich osób trzecich (takich jak emitent, inicjator albo organizator emisji) o udzielenie wszelkich wyjaśnień lub potwierdzenie okoliczności prawnych potrzebne do oceny, czy papiery wartościowe zabezpieczone aktywami mogą stanowić aktywa kwalifikowane.

JAKOŚĆ KREDYTOWA

Instrument dłużny musi posiadać wysoką jakość kredytową określoną w zasadach ECAF w odniesieniu do aktywów rynkowych (patrz punkt 6.3.2).

MIĘJSCE EMISJI

Instrumenty dłużne muszą być zdeponowane/zarejestrowane (wyemitowane) na obszarze EOG w banku centralnym lub centralnym depozycie papierów wartościowych (CDPW) spełniającym minimalne standardy EBC⁷. W przypadku rynkowych instrumentów dłużnych wyemitowanych przez przedsiębiorstwo⁸ nieposiadające ratingu nadanego przez akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny kredytowej (instytucję ECAI), miejscem emisji musi być strefa euro.

PROCEDURY ROZLICZEŃ

Instrumenty dłużne muszą być zbywalne w formie zapisów księgowych, oraz utrzymywane i rozliczane w strefie euro przez rachunek w Eurosystemie lub w systemie SSS spełniający normy ustanowione przez EBC, tak aby ustanawianie dodatkowych gwarancji wykonalności oraz realizacja instrumentów podlegały prawu kraju strefy euro.

Jeżeli CDPW, w którym aktywa są emitowane, i system SSS, w którym aktywa się znajdują, nie są tożsame, wówczas obie instytucje muszą posiadać powiązanie zatwierdzone przez EBC⁹.

AKCEPTOWANE RYNKI

Instrumenty dłużne muszą być dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym (według definicji w dyrektywie 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych¹⁰) lub znajdować się w obrocie na wskazanych przez EBC rynkach nieregulowanych¹¹. Dokonywana przez Eurosystem ocena rynków nieregulowanych opiera się na trzech zasadach – bezpieczeństwa, przejrzystości i dostępności^{12,13}.

- 7 Od 1 stycznia 2007 r. międzynarodowe dłużne papiery wartościowe na globalnego okaziciela wyemitowane przez Euroclear Bank (Belgia) oraz Clearstream Banking (Luksemburg) należące do międzynarodowego centralnego depozytu papierów wartościowych (MCDPW), aby spełniać kryteria kwalifikacji, muszą być wyemitowane w formie tzw. nowych globalnych skryptów dłużnych (New Global Notes) i zdeponowane u wspólnego powiernika (Common Safekeeper), czyli w CDPW lub – jeśli dotyczy – centralnym depozycie papierów wartościowych spełniającym minimalne standardy określone przez EBC. Międzynarodowe papiery wartościowe na globalnego okaziciela wyemitowane w formie klasycznych globalnych skryptów dłużnych (Classical Global Notes) przed 1 stycznia 2007 r. i zamienne papiery wartościowe wyemitowane pod tym samym kodem ISIN w tym samym terminie lub później zachowują status aktywów kwalifikowanych do swojego terminu zapadalności.
- 8 Przedsiębiorstwa są zdefiniowane w Europejskim Systemie Rachunków Narodowych i Regionalnych z 1995 r. (ESA 95).
- 9 Opis standardów wykorzystania kwalifikowanych systemów SSS w strefie euro i uaktualniony wykaz kwalifikowanych powiązań między tymi systemami można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu).
- 10 Dz.U. L 145 z 30.4.2004, str. 1.
- 11 Wykaz akceptowanych rynków nieregulowanych jest publikowany w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu) i aktualizowany co najmniej raz w roku.
- 12 Terminy „bezpieczeństwo”, „przejrzystość” i „dostępność” są definiowane przez Eurosystem wyłącznie z punktu widzenia funkcji zarządzania zabezpieczeniami Eurosystemu. Proces wyboru nie ma na celu dokonania oceny obiektywnej jakości poszczególnych rynków. Powyższe zasady należy rozumieć następująco: przez „bezpieczeństwo” rozumie się pewność transakcji, zwłaszcza pewność co do ważności i wykonalności transakcji. „Przejrzystość” oznacza brak utrudnień w dostępie do informacji w sprawie regulaminu i zasad operacyjnych danego rynku, właściwości finansowych aktywów, mechanizmu określania ceny oraz cen i ilości aktywów (kwotowań, stóp procentowych, wolumenu obrotów, wartości w obiegu itp.). „Dostępność” odnosi się do możliwości uczestniczenia w danym rynku przez Eurosystem i dostępu do niego; rynek jest dostępny dla celów zarządzania zabezpieczeniami, jeśli jego regulamin i zasady operacyjne umożliwiają Eurosystemowi uzyskanie informacji i prowadzenie transakcji zawsze, kiedy zajdzie taka potrzeba.
- 13 Aktywa rynkowe, które zostały przyjęte jako aktywa z listy drugiej, wyemitowane przed dniem 31 maja 2007 r. i znajdujące się w obrocie na rynkach nieregulowanych obecnie spełniających wymogi Eurosystemu dotyczące bezpieczeństwa i dostępności, ale nie przejrzystości, zachowują status aktywów kwalifikowanych do dnia 31 grudnia 2009 r., pod warunkiem że spełniają pozostałe kryteria kwalifikujące, a po tej dacie przestają być kwalifikowane. Nie dotyczy to niemających pokrycia aktywów rynkowych (ang. uncovered marketable assets) wyemitowanych przez instytucje kredytowe, które zostały przyjęte jako aktywa z listy drugiej i które z dniem 31 maja 2007 r. przestały być kwalifikowane.

RODZAJ EMITENTA/GWARANTA

Instrument dłużny może być wyemitowany lub gwarantowany przez bank centralny, instytucję sektora publicznego, podmiot sektora prywatnego, organizację międzynarodową lub ponadnarodową. Instrumenty dłużne inne niż zabezpieczone obligacje bankowe wyemitowane przez instytucję kredytową są aktywami kwalifikowanymi jedynie wtedy, gdy zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym zgodnym z powyższą definicją.

MIEJSCE USTANOWIENIA EMITENTA/GWARANTA

Emitent musi być ustanowiony w EOG lub w nienależącym do EOG kraju grupy G-10^{14,15}. W tym ostatnim przypadku instrumenty dłużne można uznać za kwalifikowane wyłącznie wtedy, gdy Eurosystem ma pewność, że jego prawa będą odpowiednio chronione w prawodawstwie danego kraju z grupy G-10 nienależącego do EOG. W tym celu przed uznaniem aktywów za kwalifikowane wymagana jest ekspertyza prawna w formie i o treści dopuszczonej przez Eurosystem. W przypadku papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami emitent musi być ustanowiony w EOG.

Gwarant musi być ustanowiony w EOG.

Instytucje międzynarodowe i ponadnarodowe są kwalifikowanymi emitentami/gwarantami niezależnie od miejsca swojego ustanowienia. W przypadku rynkowych instrumentów dłużnych wyemitowanych przez przedsiębiorstwo nieposiadające ratingu nadanego przez akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny kredytowej (ECAI) miejscem emisji musi być strefa euro.

WALUTA NOMINALNA

Instrument dłużny musi być denominowany w euro¹⁶.

6.2.2 KRYTERIA KWALIFIKACJI AKTYWÓW NIERYNKOWYCH

W ramach jednolitego systemu aktywów kwalifikowanych występują dwa rodzaje aktywów nierynkowych, które mogą stanowić zabezpieczenie: należności kredytowe

i nierynkowe instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi (RMBD)¹⁷.

NALEŻNOŚCI KREDYTOWE

Należności kredytowe¹⁸ muszą spełniać następujące *kryteria kwalifikacji* (patrz też tabela 4):

- *Rodzaj aktywów.* Muszą to być należności kredytowe stanowiące zobowiązanie dłużnika wobec kontrahenta Eurosystemu. Należności kredytowe obejmują również kredyty bankowe, w których odsetki naliczane są metodą malejącego kapitału (tzn. w których kwotę główną i odsetki spłaca się zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem). Nie są aktywami kwalifikowanymi niewykorzystane linie kredytowe (np. niewykorzystana część kredytu odnawialnego), kredyty w rachunku bieżącym i akredytywy (które zezwalają na wykorzystanie kredytu, ale same w sobie nie są należnościami kredytowymi). Aktywami kwalifikowanymi mogą natomiast być kredyty konsorcjalne w części udzielonej przez danego członka konsorcjum. Należności kredytowe nie mogą przyznawać prawa do kwoty głównej lub odsetek, które byłoby podporządkowane wobec praw posiadaczy innych należności kredytowych (lub transzy/subtranszy

14 Kraje grupy G-10, które nie wchodzą w skład EOG, to obecnie Stany Zjednoczone, Kanada, Japonia i Szwajcaria.

15 Aktywa rynkowe wyemitowane przed 1 stycznia 2007 r. przez podmiot nie mający siedziby w EOG lub w kraju grupy G-10 nienależącym do EOG, ale gwarantowane przez podmiot ustanowiony w EOG, zachowują status aktywów kwalifikowanych do dnia 31 grudnia 2011 r. pod warunkiem, że spełniają pozostałe kryteria kwalifikujące oraz wymagania dotyczące gwarancji wymienione w punkcie 6.3.2, a po tej dacie przestają być kwalifikowane.

16 Wyrażony w euro albo w krajowych denominacjach euro.

17 Od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2011 r. w odniesieniu do należności kredytowych obowiązywać będzie system przejściowy, pozwalający każdemu z krajowych banków centralnych na określenie minimalnej wielkości kredytów kwalifikujących się do wykorzystania jako zabezpieczenia (poza przypadkami wykorzystania transgranicznego) oraz ewentualnych opłat transakcyjnych. Od 1 stycznia 2012 obowiązywać będzie system zunifikowany.

18 Termin „należności kredytowe” oznacza kredyty bankowe. Za ekwiwalenty należności kredytowych uznaje się również *Schuldscheindarlehen* oraz holenderskie rejestrowane należności sektora prywatnego od budżetu państwa objęte gwarancją rządową (np. należności kas mieszkaniowych).

w tych samych kredytach konsorcjalnych) lub instrumentów dłużnych tego samego emitenta.

Należność kredytowa musi posiadać: (a) określoną, bezwarunkową kwotę główną, (b) oprocentowanie, które nie może doprowadzić do ujemnego przepływu środków pieniężnych. Ponadto oprocentowanie powinno należeć do jednego z następujących rodzajów: (i) zerowe, (ii) stałe, (iii) zmienne, powiązane z inną referencyjną stopą procentową. Ponadto aktywami kwalifikowanymi są należności kredytowe powiązane ze stopą inflacji. Właściwości te muszą być zachowane do terminu wygaśnięcia zobowiązania.

- *Rodzaj dłużnika/gwaranta.* Do kwalifikowanych dłużników lub gwarantów należą przedsiębiorstwa¹⁹, podmioty sektora publicznego oraz instytucje międzynarodowe i ponadnarodowe. Każdy dłużnik jest indywidualnie odpowiedzialny za pełną spłatę przedmiotowej należności kredytowej (wykluczeni są współdłużnicy łącznie odpowiedzialni za pojedynczą należność kredytową).
- *Miejsce ustanowienia dłużnika/gwaranta.* Dłużnik/gwarant musi być ustanowiony w strefie euro. Wymóg ten nie dotyczy instytucji międzynarodowych i ponadnarodowych.
- *Jakość kredytowa.* Jakość należności kredytowej ocenia się poprzez wiarygodność kredytową dłużnika/gwaranta. Należność kredytowa musi mieć wysoką jakość kredytową zgodną z zasadami ECAF dot. aktywów nierynkowych (patrz punkt 6.3.3).
- *Minimalna wielkość.* W momencie przekazania na zabezpieczenie przez kontrahenta należność kredytowa musi spełniać wymóg minimalnego progu wielkości. W okresie przejściowym (od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2011 r.) każdy krajowy bank centralny może samodzielnie określić minimalną wielkość

w odniesieniu do krajowych należności kredytowych. Do celów transgranicznych w okresie przejściowym obowiązuje wspólny dolny próg 500 000 EUR. Od 1 stycznia 2012 r. w odniesieniu do wszystkich należności kredytowych w całej strefie euro będzie obowiązywać wspólny dolny próg 500 000 EUR.

- *Procedury obsługi.* Należność kredytowa musi być obsługiwana zgodnie z procedurami Eurosystemu określonymi w odnośnej dokumentacji krajowej.
- *Właściwość prawna.* Prawem właściwym zarówno dla umowy będącej podstawą należności kredytowej, jak i umowy pomiędzy kontrahentem i krajowym bankiem centralnym w sprawie przekazania należności kredytowej na zabezpieczenie musi być prawo państwa członkowskiego należącego do strefy euro. Ponadto łączna liczba systemów prawnych właściwych dla (i) kontrahenta, (ii) wierzyciela, (iii) dłużnika, (iv) gwaranta (jeśli dotyczy), (v) umowy będącej podstawą należności kredytowej, (vi) umowy w sprawie przekazania na zabezpieczenie, nie może przekroczyć dwóch.
- *Waluta nominalna.* Należność kredytowa musi być denominowana w euro²⁰.

NIERYNKOWE INSTRUMENTY DŁUŻNE ZABEZPIECZONE DETALICZNYMI KREDYTAMI HIPOTECZNYMI

Do instrumentów takich stosuje się następujące kryteria kwalifikacji (por. tabela 4):

- *Rodzaj aktywów.* Musi to być instrument dłużny (weksel własny lub trasowany) zabezpieczony pulą hipotecznych kredytów mieszkaniowych, zbliżony do aktywów sekurytyzowanych. Musi istnieć możliwość substytucja aktywów w puli oraz mechanizm gwarantujący Eurosystemowi pierwszeństwo

¹⁹ Według definicji w ESA 95.

²⁰ Patrz przypis 16 w tym rozdziale.

w stosunku do wierzycieli innych niż wyłączeni ze względu na dobro publiczne²¹.

Należność kredytowa musi mieć: (a) określoną, bezwarunkową kwotę główną, (b) oprocentowanie, które nie może prowadzić do ujemnego przepływu środków pieniężnych.

- *Jakość kredytowa.* Instrument dłużny zabezpieczony detalicznymi kredytami hipotecznymi musi mieć wysoką jakość kredytową według zasad ECAF dotyczących tej kategorii instrumentów, wymienionych w punkcie 6.3.3.
- *Rodzaj emitenta.* Dopuszczalnymi emitentami są instytucje kredytowe będące kwalifikowanymi kontrahentami.
- *Miejsce ustanowienia emitenta.* Emitent musi być ustanowiony w strefie euro.
- *Procedury obsługi.* Dłużny instrument zabezpieczony detalicznymi kredytami hipotecznymi musi być obsługiwany zgodnie z procedurami Eurosystemu określonymi w odnośnej dokumentacji krajowej.
- *Waluta nominalna.* Dłużny instrument zabezpieczony detalicznymi kredytami hipotecznymi musi być denominowany w euro²².

6.2.3 DODATKOWE WYMogi DOTYCZĄCE WYKORZYSTANIA AKTYWÓW KWALIFIKOWANYCH

DODATKOWE WYMogi PRAWNE DOTYCZĄCE NALEŻNOŚCI KREDYTOWYCH

W celu zagwarantowania, że na należności kredytowej zostanie ustanowione ważne zabezpieczenie oraz że może ono być szybko zrealizowane w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, należy spełnić dodatkowe wymogi prawne. Wymogi te dotyczą:

- weryfikacji istnienia należności kredytowej,

- powiadomienia dłużnika o przekazaniu danej należności na zabezpieczenie lub rejestracji tego faktu,
- braku ograniczeń związanych z poufnością i tajemnicą bankową,
- braku ograniczeń dotyczących przekazania danej należności na zabezpieczenie,
- braku ograniczeń dotyczących realizacji zabezpieczenia ustanowionego na danej należności.

Szczegółowy opis tych wymogów prawnych zawarty jest w dodatku 7. Dalsze szczegóły dotyczące konkretnych aspektów krajowych systemów prawnych znajdują się w stosownej dokumentacji krajowej.

ZASADY WYKORZYSTANIA AKTYWÓW KWALIFIKOWANYCH

Aktywa rynkowe można wykorzystywać do wszystkich operacji polityki pieniężnej opartych na aktywach zabezpieczających, tzn. odwracalnych i bezwarunkowych operacji otwartego rynku oraz kredytu w banku centralnym. Aktywa nierynkowe można wykorzystywać jako zabezpieczenie w odwracalnych operacjach otwartego rynku oraz jako zabezpieczenie kredytu w banku centralnym. Aktywów nierynkowych nie wykorzystuje się w transakcjach bezwarunkowych Eurosystemu. Wszystkie aktywa rynkowe i nierynkowe można również wykorzystać jako zabezpieczenie kredytu śróddziennego.

Niezależnie od tego, czy dane aktywa rynkowe lub nierynkowe spełniają wszystkie kryteria kwalifikacji, kontrahent nie może przedstawić jako zabezpieczenia aktywów wyemitowanych lub gwarantowanych przez siebie samego ani

²¹ Obecnie jedynym instrumentem należącym do tej kategorii aktywów są irlandzkie weksle własne zabezpieczone hipoteką.

²² Patrz przypis 16 w tym rozdziale.

przez żaden podmiot, z którym jest blisko powiązany²³.

„Bliskie powiązania” oznaczają sytuację, w której kontrahent jest związany z emitentem/dłużnikiem/gwarantem aktywów kwalifikowanych przez fakt, że:

- (i) kontrahent posiada, bezpośrednio lub za pośrednictwem jednego lub więcej przedsiębiorstw, 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta;
- (ii) emitent/dłużnik/gwarant posiada, bezpośrednio lub za pośrednictwem jednego lub więcej przedsiębiorstw, 20% lub więcej kapitału kontrahenta;
- (iii) osoba trzecia posiada, bezpośrednio lub za pośrednictwem jednego lub więcej przedsiębiorstw, ponad 20% kapitału kontrahenta oraz ponad 20% kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta;

Powyższych przepisów nie stosuje się do:
(a) bliskich powiązań między kontrahentem i organami administracji publicznej krajów EOG oraz przypadków, gdy gwarantem instrumentu dłużnego jest organ administracji publicznej uprawniony do nakładania podatków;
(b) zabezpieczonych obligacji bankowych wyemitowanych zgodnie z kryteriami określonymi w art. 22 ust. 4 dyrektywy UCITS;
(c) przypadków, w których instrumenty dłużne są chronione specjalnymi prawnymi środkami zabezpieczającymi podobnymi do środków wymienionych w pkt. (b), jak ma to miejsce w przypadku nierynkowych instrumentów dłużnych zabezpieczonych detalicznymi kredytami hipotecznymi (RMBD) niebędących papierami wartościowymi.

Ponadto kontrahent nie może przedstawić jako zabezpieczenia papieru wartościowego zabezpieczonego aktywami, jeśli kontrahent ten (lub osoba trzecia, z którą jest blisko powiązany) zawarł transakcję zabezpieczającą dany papier wartościowy przed ryzykiem kursowym, w której jako druga strona występuje emitent

tego papieru, lub jeśli kontrahent zapewnia wsparcie płynnościowe w wysokości równej lub przekraczającej 20% niespłaconej kwoty tego papieru wartościowego.

Ponadto krajowe banki centralne mogą podjąć decyzję o nieakceptowaniu jako zabezpieczenia następujących aktywów rynkowych i nierynkowych, mimo spełniania przez nie kryteriów kwalifikacji:

- instrumentów dłużnych przypadających do wykupu przed terminem zapadalności operacji polityki pieniężnej, w której miałyby zostać wykorzystane jako aktywa zabezpieczające²⁴,
- instrumentów dłużnych, w przypadku których wpływ środków pieniężnych (np. płatność z tytułu kuponu) następuje przed terminem zapadalności operacji polityki pieniężnej, w której miałyby zostać wykorzystane jako aktywa zabezpieczające.

Wszystkie kwalifikowane aktywa rynkowe i nierynkowe muszą nadawać się do wykorzystania w operacjach transgranicznych w całej strefie euro. Oznacza to, że każdy kontrahent Eurosystemu musi być w stanie wykorzystać aktywa kwalifikowane – albo za pośrednictwem powiązań z krajowym systemem SSS (w przypadku aktywów rynkowych), albo poprzez inne kwalifikowane rozwiązania – do uzyskania kredytu z krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym jest ustanowiony (patrz punkt 6.6).

²³ W przypadku wykorzystania przez kontrahenta aktywów, których ze względu na tożsamość z emitentem/dłużnikiem/gwarantem lub istnienie bliskich powiązań nie może wykorzystać lub nadal wykorzystywać na zabezpieczenie niespłaconego kredytu, jest on zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia o tym odpowiedniego krajowego banku centralnego. W następnym terminie wyceny aktywa te są wyceniane w kwocie zero, co może spowodować wystosowanie wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego (patrz dodatek 6). Kontrahent musi wycofać te aktywa w najbliższym możliwym terminie.

²⁴ Jeżeli krajowe banki centralne zezwolą na wykorzystanie instrumentów o terminie zapadalności krótszym niż termin zapadalności operacji polityki pieniężnej, dla których służą jako zabezpieczenie, kontrahent winien wymienić takie aktywa zabezpieczające najpóźniej w terminie ich zapadalności.

Tabela 4 Aktywa kwalifikowane wykorzystywane w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu

Kryteria kwalifikacji	Aktywa rynkowe ¹⁾	Aktywa nierynkowe ²⁾	
Rodzaj aktywów	Certyfikaty dłużne EBC Inne rynkowe instrumenty dłużne	Należności kredytowe	Instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi (RMBD)
Jakość kredytowa	Aktywa muszą mieć wysoką jakość kredytową. Ocenia się ją zgodnie z ramowymi zasadami oceny kredytowej ECAF dot. aktywów rynkowych ³⁾ .	Dłużnik/gwarant musi mieć wysoką jakość kredytową. Ocenia się ją zgodnie z ramowymi zasadami oceny kredytowej ECAF dot. należności kredytowych.	Aktywa muszą mieć wysoką jakość kredytową. Ocenia się ją zgodnie z ramowymi zasadami oceny kredytowej ECAF dot. RMBD.
Miejsce emisji	EOG ³⁾	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Procedury rozliczenia/obsługi	Miejsce rozliczenia: strefa euro Instrumenty muszą być zdeponowane centralnie w postaci zapisu księgowego w bankach centralnych lub systemie SSS spełniającym minimalne standardy EBC	Procedury Eurosystemu	Procedury Eurosystemu
Rodzaj emitenta/dłużnika/gwaranta	Banki centralne Sektor publiczny Sektor prywatny Instytucje międzynarodowe i ponadnarodowe	Sektor publiczny Przedsiębiorstwa Instytucje międzynarodowe i ponadnarodowe	Instytucje kredytowe
Miejsce ustanowienia emitenta/dłużnika/gwaranta	Emitent ³⁾ : kraje EOG lub G-10 spoza EOG Gwarant ³⁾ : EOG	Strefa euro	Strefa euro
Akceptowane rynki	Rynki regulowane Rynki nieregulowane akceptowane przez EBC	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Waluta	Euro	Euro	Euro
Minimalna wielkość	Nie dotyczy	Dolny próg wielkości w momencie składania należności kredytowej. Od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2011 r. – do celów krajowych: wg decyzji KBC; – do celów transgranicznych: wspólny próg 500.000 EUR. Od 1 stycznia 2012 r.: wspólny dolny próg 500.000 EUR w całej strefie euro.	Nie dotyczy
Właściwość prawna	Nabycie papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami musi być zgodne z ustawodawstwem państwa członkowskiego UE.	Właściwość prawna dla umowy dotyczącej należności kredytowej i jej przekazania na zabezpieczenie: prawo państwa członkowskiego strefy euro. Łączna liczba różnych systemów prawnych mających zastosowanie do (i) kontrahenta, (ii) wierzyciela, (iii) dłużnika, (iv) gwaranta (jeśli dotyczy), (v) umowy będącej podstawą należności kredytowej, (vi) umowy w sprawie przekazania na zabezpieczenie nie może przekroczyć dwóch.	Nie dotyczy
Wykorzystanie transgraniczne	Tak	Tak	Tak

1) Dalsze szczegóły przedstawiono w punkcie 6.2.1.

2) Dalsze szczegóły przedstawiono w punkcie 6.2.2.

3) Jakość kredytową nieposiadających ratingu rynkowych instrumentów dłużnych wyemitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorstwa określa się na podstawie źródła oceny jakości kredytowej wybranego przez danego kontrahenta zgodnie z zasadami ECAF dotyczącymi należności kredytowych, przedstawionymi w punkcie 6.3.3. W przypadku takich rynkowych instrumentów dłużnych zmieniono następujące kryteria kwalifikacji dotyczące aktywów rynkowych: miejsce ustanowienia emitenta/gwaranta: strefa euro; miejsce emisji: strefa euro.

6.3 RAMOWE ZASADY OCENY KREDYTOWEJ W EUROSISTEMIE (ECAF)

6.3.1 ZAKRES I KOMPONENTY

Ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF) obejmują procedury, reguły i metody zapewniające spełnienie wymogu Eurosystemu, by jakość kredytowa wszystkich aktywów kwalifikowanych była wysoka.

Zgodnie z ramowymi zasadami przy ustalaniu, czy dane aktywa posiadają wysoką jakość kredytową, Eurosystem dokonuje rozróżnienia pomiędzy aktywami rynkowymi i nierynkowymi (patrz punkty 6.3.2 i 6.3.3) w celu uwzględnienia różnego charakteru prawnego tych aktywów i ze względów operacyjnych.

Przy ocenie jakości kredytowej aktywów kwalifikowanych Eurosystem uwzględnia oceny kredytowe pochodzące z jednego z czterech źródeł oceny kredytowej: zewnętrznych instytucji kontroli jakości kredytowej (instytucje ECAI), wewnętrznych systemów oceny jakości kredytowej krajowych banków centralnych (systemy ICAS), systemów ratingów wewnętrznych kontrahentów (systemy IRB) oraz narzędzi ratingowych podmiotów zewnętrznych. Eurosystem bierze także pod uwagę kryteria instytucjonalne oraz cechy zapewniające ochronę posiadaczowi instrumentu, np. gwarancje.

W przypadku oceny wystawionej przez instytucję ECAI jej podstawą musi być rating publiczny. Eurosystem, jeśli uzna to za konieczne, ma prawo prosić o dodatkowe wyjaśnienia. W przypadku papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami uzasadnienie ratingu musi być przedstawione w formie ogólnodostępnego raportu (sporządzonego na potrzeby sprzedaży lub nowej emisji), zawierającego m.in. kompleksową analizę zagadnień strukturalnych i prawnych, szczegółową ocenę puli zabezpieczeń oraz analizę uczestników i innych istotnych elementów transakcji. Ponadto w przypadku papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami instytucje ECAI muszą regularnie –

co najmniej raz na kwartał – publikować raporty kontrolne²⁵. Raporty te powinny jako minimum zawierać aktualne najważniejsze dane dotyczące transakcji (np. struktury puli zabezpieczeń, uczestników transakcji, struktury kapitału) oraz wyniki finansowe.

Przy ustalaniu dolnego progu, od którego jakość kredytową uznaje się za wysoką („minimalny wymóg jakości kredytowej”) Eurosystem przyjął jako wartość referencyjną ocenę kredytową na poziomie jednego A²⁶. Wg Eurosystemu przekłada się to na wartość prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania na poziomie 0,10% w skali roku, pod warunkiem prowadzenia regularnej weryfikacji. W zasadach ECAF zastosowano definicję zdarzenia niewykonania zobowiązania podaną w unijnych dyrektywach CRD²⁷. Dla każdej zaakceptowanej zewnętrznej instytucji oceny jakości kredytowej (instytucji ECAI) Eurosystem ogłasza minimalny rating wymagany do spełnienia kryterium wysokiej jakości kredytowej, natomiast nie ponosi odpowiedzialności za swoją ocenę danej instytucji ECAI, także pod warunkiem prowadzenia regularnej weryfikacji.

Eurosystem zastrzega sobie prawo do podejmowania decyzji, czy dana emisja, emitent, dłużnik lub gwarant spełnia wymóg wysokiej jakości kredytowej, na podstawie wszelkich informacji, jakie uzna za istotne. Na tej podstawie Eurosystem może odrzucić określone aktywa, ograniczyć ich wykorzystanie lub zastosować

²⁵ W przypadku papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami, od których kwotę główną lub odsetki wypłaca się co pół roku lub co rok, raporty kontrolne mogą być publikowane odpowiednio raz na pół roku lub raz na rok.

²⁶ „Jedno A” oznacza minimalny długoterminowy rating „A-” w klasyfikacji agencji Fitch lub Standard & Poor’s, „A3” w klasyfikacji agencji Moody’s oraz „AL” w klasyfikacji agencji DBRS.

²⁷ Dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych, obejmujące dyrektywę nr 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (wersja przededagowana, Dz.U. L 177 z 30.6.2006, str. 1) oraz dyrektywę nr 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (wersja przededagowana, Dz.U. L 177 z 30.6.2006, str. 1, str. 201).

dotąd dodatkowe redukcje wartości w wycenie, jeśli jest to konieczne do zapewnienia odpowiedniej ochrony Eurosystemu przed ryzykiem zgodnie z art. 18 ust. 1 Statutu ESBC. Podobne działania można podjąć wobec określonych kontrahentów, zwłaszcza jeśli ich jakość kredytowa wykazuje wysoki stopień korelacji z jakością kredytową złożonych przez nich aktywów zabezpieczających. W przypadku odrzucenia na podstawie informacji o charakterze ostrożnościowym, sposób wykorzystania takich informacji (przekazanych przez kontrahentów lub organy nadzoru) będzie współmierny do potrzeb związanych z wykonywaniem przez Eurosystem zadań związanych z prowadzeniem polityki pieniężnej.

Z listy aktywów kwalifikowanych mogą zostać wyłączone aktywa wyemitowane lub gwarantowane przez podmioty, w stosunku do których Wspólnota Europejska lub państwo członkowskie na mocy art. 60 ust. 2 Traktatu zastosowało zamrożenie funduszy lub inne środki, ograniczając możliwość użycia funduszy tych podmiotów, lub podmioty te decyzją Rady Prezesów EBC tymczasowo lub na stałe utraciły dostęp do operacji otwartego rynku lub operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu.

W celu zapewnienia spójności, dokładności i porównywalności czterech źródeł oceny jakości kredytowej stosowanych w ECAF, Eurosystem opracował dla każdego z tych źródeł kryteria kwalifikacji (patrz punkt 6.3.4) i regularnie monitoruje trafność ocen w odniesieniu do minimalnego wymogu jakości kredytowej (patrz punkt 6.3.5).

6.3.2 POTWIERDZENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI KREDYTOWEJ AKTYWÓW RYNKOWYCH

Wysoką jakość kredytową aktywów rynkowych stwierdza się na podstawie następującego zestawu kryteriów:

- *Ocena przez instytucję ECAI.* Co najmniej jedna ocena jakości kredytowej nadana przez akceptowaną instytucję ECAI (patrz punkt 6.3.4) emisji (lub emitentowi, w przypadku braku emisji) musi spełniać minimalny

wymóg jakości kredytowej Eurosystemu^{28,29}. Dla każdej zaakceptowanej instytucji ECAI EBC ogłasza minimalny wymóg jakości kredytowej, zgodnie z punktem 6.3.1³⁰.

- *Gwarancje.* W braku (dopuszczalnej) oceny kredytowej emitenta przez instytucję ECAI, wysoką jakość kredytową można stwierdzić na podstawie gwarancji wystawionej przez gwaranta o dobrej sytuacji finansowej. Sytuację finansową gwaranta bada się na podstawie ocen jakości kredytowej nadanych przez instytucję ECAI spełniających minimalny wymóg jakości kredytowej określony przez Eurosystem. Gwarancja musi spełniać następujące warunki:
 - Gwarancję uznaje się za możliwą do przyjęcia, jeśli gwarant bezwarunkowo i nieodwołalnie zagwarantował posiadaczom danego instrumentu finansowego zobowiązania emitenta dotyczące spłaty kwoty głównej, odsetek i wszelkich innych zobowiązań z tytułu tego instrumentu, aż do całkowitego ich wykonania.
 - Gwarancja musi być płatna na pierwsze wezwanie (niezależnie od zobowiązania dłużnego, którego dotyczy). Gwarancje udzielone przez podmioty publiczne uprawnione do nakładania podatków powinny być płatne na pierwsze wezwanie lub też w inny sposób zapewniać szybką i terminową płatność w przypadku niewykonania zobowiązania. Zobowiązania gwaranta z tytułu gwarancji muszą być klasyfikowane i oceniane przynajmniej na równi (pari passu) z pozostałymi niezabezpieczonymi zobowiązaniami gwaranta.

²⁸ W przypadku kilku potencjalnie sprzecznych ocen nadanych przez instytucje ECAI temu samemu emitentowi/ dłużnikowi/ gwarantowi przyjmuje się najlepszą dostępną ocenę.

²⁹ Wymogi wysokiej jakości kredytowej dotyczące zabezpieczonych obligacji bankowych wyemitowanych od dnia 1 stycznia 2008 r. są oceniane na podstawie wymienionego wyżej zbioru kryteriów. Zabezpieczone obligacje bankowe wyemitowane przed 1 stycznia 2008 r. uznaje się za spełniające wymóg wysokiej jakości kredytowej, o ile ściśle odpowiadają kryteriom ustanowionym w art. 22 ust. 4 dyrektywy UCITS.

³⁰ Informacja ta jest publikowana w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu).

- Gwarancja musi podlegać prawu państwa członkowskiego UE oraz być ważna, wiążąca i wykonalna w stosunku do gwaranta.
- Aby instrument objęty gwarancją został zaliczony do aktywów kwalifikowanych, należy złożyć prawne potwierdzenie dotyczące ważności, mocy wiążącej i wykonalności gwarancji w formie i o treści zaakceptowanej przez Eurosystem. Jeśli gwarant jest ustanowiony w innym systemie prawnym niż właściwy dla gwarancji, potwierdzenie prawne musi też stwierdzać, że gwarancja jest ważna i wykonalna na mocy prawa właściwego ze względu na miejsce ustanowienia gwaranta. Potwierdzenie prawne powinno być złożone do wglądu w krajowym banku centralnym, który zgłasza dane aktywa objęte gwarancją do wpisania na listę aktywów kwalifikowanych³¹. Potrzeba potwierdzenia prawnego nie dotyczy gwarancji udzielonych odnośnie instrumentów dłużnych z własnym ratingiem kredytowym ani gwarancji udzielonych przez podmioty publiczne uprawnione do nakładania podatków. Wymóg wykonalności podlega przepisom dotyczącym upadłości i niewypłacalności, ogólnym zasadom równego traktowania oraz innym tego rodzaju prawom i zasadom dotyczącym gwaranta

i mającym wpływ na prawa wierzyciela w stosunku do gwaranta.

W przypadku braku oceny jakości kredytowej emisji, emitenta lub gwaranta nadanej przez instytucję ECAI, wysoką jakość kredytową stwierdza się w sposób następujący:

- *Emitenci lub gwaranci z sektora publicznego strefy euro.* Jeśli aktywa rynkowe są wyemitowane lub gwarantowane przez instytucje rządowe szczebla regionalnego, organy samorządowe lub podmioty sektora publicznego umiejscowione w strefie euro, zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywach CRD, obowiązuje następująca procedura:

- Emitent lub gwarant jest przypisywany do jednej z trzech klas wymienionych w dyrektywach CRD³² (patrz wyjaśnienia w tabeli 5).

31 Krajowym bankiem centralnym zgłaszającym dane aktywa jest zazwyczaj bank centralny kraju, w którym są one dopuszczone do obrotu lub znajdują się w obrocie na akceptowanym rynku. W sytuacji notowania wielokrotnego wszelkie pytania należy kierować do centrum informacji o aktywach kwalifikowanych EBC (Eligible-Assets.hotline@ecb.europa.eu).

32 Wykaz jednostek należących do tych trzech klas wraz z kryteriami klasyfikacji emitentów, dłużników i gwarantów ma zostać udostępniony – wraz z linkami do odpowiednich serwisów internetowych krajowych organów nadzoru – na stronach internetowych Europejskiego Komitetu Organów Nadzoru Bankowego (Committee of European Banking Supervisors – CEBS): http://www.c-eb.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm

Tabela 5 Pośrednia ocena jakości kredytowej nieposiadających oceny ECAI emitentów, dłużników i gwarantów ze strefy euro będących instytucjami samorządowymi szczebla regionalnego lub lokalnego bądź podmiotami sektora publicznego

	Klasyfikacja emitentów, dłużników i gwarantów według dyrektyw CRD	Sposób nadania pośredniej oceny jakości kredytowej emitenta, dłużnika lub gwaranta w ramach ECAF
Klasa 1	Instytucje rządowe i samorządowe szczebla regionalnego i lokalnego oraz podmioty sektora publicznego, które według właściwych organów nadzoru można do celów wymogów kapitałowych traktować na równi z instytucjami rządowymi szczebla centralnego	Przyznanie oceny jakości kredytowej nadanej przez instytucję ECAI rządowi centralnemu kraju, w którym ustanowiony jest emitent/dłużnik/gwarant.
Klasa 2	Instytucje rządowe i samorządowe szczebla regionalnego i lokalnego oraz podmioty sektora publicznego, które według właściwych organów nadzoru można do celów wymogów kapitałowych traktować na równi z instytucjami kredytowymi	Przyznanie oceny jakości kredytowej o jeden stopień ¹⁾ niższej niż ocena nadana przez instytucję ECAI rządowi centralnemu kraju, w którym jest ustanowiony emitent/dłużnik/gwarant.
Klasa 3	Inne podmioty sektora publicznego	Traktowane jak emitenci lub dłużnicy z sektora prywatnego.

1) Informacja o stopniach jakości kredytowej jest dostępna w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu).

- Pośrednia ocena jakości kredytowej emitentów lub gwarantów zaliczonych do klas 1 i 2 jest pochodną nadanej przez instytucję ECAI oceny kredytowej rządu szczebla centralnego kraju, w którym jest ustanowiony emitent lub gwarant. Pośrednia ocena jakości kredytowej musi spełniać minimalny wymóg jakości kredytowej określony przez Eurosystem. Nie wyprowadza się pośredniej oceny jakości kredytowej dla emitentów/gwarantów zaliczonych do klasy 3.
- *Emitenci lub gwaranci z sektora przedsiębiorstw strefy euro.* Jeśli na podstawie oceny emisji, emitenta lub gwaranta dokonanej przez instytucję ECAI nie można stwierdzić wysokiej jakości kredytowej aktywów rynkowych emitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorstwa³³ umiejscowione w strefie euro, zastosowanie mają zasady ECAF dotyczące należności kredytowych, a kontrahenci mogą wykorzystać własne systemy IRB, wewnętrzne systemy oceny jakości kredytowej stosowane przez krajowe banki centralne, lub narzędzia ratingowe podmiotów zewnętrznych. Nieposiadające ratingu rynkowe instrumenty dłużne wyemitowane przez przedsiębiorstwa nie są uwzględnione w publicznym wykazie kwalifikowanych aktywów rynkowych.

6.3.3 POTWIERDZENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI KREDYTOWEJ AKTYWÓW NIERYNKOWYCH

NALEŻNOŚCI KREDYTOWE

W celu potwierdzenia wysokiej jakości kredytowej dłużników lub gwarantów należności kredytowych kontrahenci muszą wybrać jedno główne źródło oceny jakości kredytowej spośród dostępnych źródeł zaakceptowanych przez Eurosystem. Z takiego źródła kontrahent wybiera jeden system, za wyjątkiem instytucji ECAI, w przypadku których można stosować wszystkie akceptowane systemy.

Kontrahenci muszą trzymać się wybranego źródła przez okres co najmniej jednego roku, co ma zapobiec wyszukiwaniu dla każdego dłużnika osobno najlepszej oceny jakości kredytowej spośród wszystkich dostępnych źródeł i systemów. Kontrahenci, którzy zamierzają zmienić źródło oceny jakości kredytowej po wymaganym okresie jednego roku, muszą przedstawić właściwemu krajowemu bankowi centralnemu odpowiednio umotywowany wniosek.

Kontrahenci mogą uzyskać zgodę na korzystanie z więcej niż jednego systemu lub źródła po złożeniu odpowiednio umotywowanego wniosku. Główne źródło oceny jakości kredytowej powinno obejmować największą liczbę dłużników przedstawionych przez kontrahenta. Korzystanie z więcej niż jednego źródła lub systemu oceny jakości kredytowej powinno być zawsze umotywowane odpowiednią potrzebą biznesową. Z zasady taki przypadek może zachodzić, gdy zakres danych w podstawowym źródle lub systemie oceny jakości kredytowej jest niewystarczający.

Kontrahenci mają obowiązek niezwłocznego informowania krajowego banku centralnego o każdym znanym sobie zdarzeniu kredytowym (w tym opóźnieniu płatności przez przedstawionych dłużników), a w razie potrzeby winni wycofać lub wymienić odnośne aktywa. Ponadto kontrahenci powinni stosować najbardziej aktualne oceny jakości kredytowej dłużników³⁴ lub gwarantów przedstawionych aktywów dostępne w wybranym przez nich źródle lub systemie oceny jakości kredytowej.

Ocena kredytowa dłużników/gwarantów. Wysoką jakość kredytową dłużników lub gwarantów należności kredytowych stwierdza się zgodnie z zasadą odmiennego traktowania dłużników/gwarantów z sektora publicznego i sektora przedsiębiorstw.

³³ Patrz przypis 8 w tym rozdziale.

³⁴ W przypadku aktywów rynkowych emitowanych przez przedsiębiorstwa i nieposiadających ratingu nadanego przez akceptowaną instytucję ECAI wymóg ten dotyczy oceny jakości kredytowej emitenta.

- *Emitenci lub gwaranci z sektora publicznego* – stosuje się kolejno następujące zasady:

(i) Gdy istnieje ocena kredytowa pochodząca z systemu lub źródła wybranego przez kontrahenta, na jej podstawie stwierdza się, czy dłużnik lub gwarant z sektora publicznego spełnia minimalny wymóg jakości kredytowej.

(ii) W przypadku braku oceny kredytowej wymienionej w punkcie (i) przyjmuje się ocenę przyznaną przez instytucję ECAI³⁵.

(iii) W przypadku braku oceny kredytowej wymienionej w punktach (i) i (ii) obowiązuje procedura stosowana do aktywów rynkowych:

- Dłużnik lub gwarant jest przypisywany do jednej z trzech klas wymienionych w dyrektywach CRD³⁶ (por. tabela 5).
- Pośrednia ocena kredytowa dłużników i gwarantów zaliczonych do klasy 1 lub 2 jest pochodną nadanej przez instytucję ECAI oceny kredytowej rządu szczebla centralnego kraju, w którym jest ustanowiony emitent lub gwarant. Pośrednia ocena jakości kredytowej musi spełniać minimalny wymóg jakości kredytowej określony przez Eurosystem.

Jeśli ocena jakości kredytowej pochodząca z systemu lub źródła wybranego przez kontrahenta (lub z instytucji ECAI w przypadku (ii) w odniesieniu do dłużników lub gwarantów z sektora publicznego) istnieje, lecz nie spełnia minimalnego wymogu jakości kredytowej, dany dłużnik lub gwarant jest odrzucany.

- *Dłużnicy lub gwaranci z sektora przedsiębiorstw*: jeśli ocena pochodząca ze źródła wybranego przez kontrahenta jest

równa lub wyższa niż minimalny wymóg jakości kredytowej, dany dłużnik lub gwarant jest akceptowany^{37,38}.

Jeśli ocena kredytowa pochodząca z systemu lub źródła wybranego przez kontrahenta istnieje, ale jest niższa niż minimalny wymóg jakości kredytowej, dany dłużnik lub gwarant jest odrzucany. Przy braku oceny kredytowej, na podstawie której można by potwierdzić jakość kredytową, dłużnik lub gwarant jest odrzucany.

Gwarancje. Gwarancja musi spełniać następujące warunki:

- Gwarancję uznaje się za dopuszczalną, jeśli gwarant bezwarunkowo i nieodwołalnie zagwarantował posiadaczom należności kredytowych zobowiązania dłużnika dotyczące spłaty kwoty głównej, odsetek i wszelkich innych zobowiązań z jej tytułu, aż do całkowitego ich wykonania. Uznanie gwarancji za dopuszczalną nie wymaga jej przypisania do konkretnej należności kredytowej; może dotyczyć jedynie samego dłużnika, pod warunkiem, że obejmuje również przedmiotową należność kredytową.
- Gwarancja musi być płatna na pierwsze wezwanie (niezależnie od należności kredytowej, której dotyczy). Gwarancje udzielone przez podmioty publiczne uprawnione do nakładania podatków powinny być płatne na pierwsze wezwanie lub też w inny sposób zapewniać szybką i terminową płatność w przypadku niewykonania zobowiązania. Zobowiązania gwaranta z tytułu gwarancji muszą być klasyfikowane i oceniane przynajmniej na równi (*pari passu*) z pozostałymi niezabezpieczonymi zobowiązaniami gwaranta.

³⁵ Patrz przypis 28 w tym rozdziale.

³⁶ Patrz przypis 32 w tym rozdziale.

³⁷ Jeśli kontrahent wybrał jako źródło oceny kredytowej instytucję ECAI, może przyjąć najlepszą z dostępnych ocen (patrz przypis 28 w tym rozdziale).

³⁸ Minimalny wymóg jakości kredytowej dla poszczególnych systemów oceny kredytowej może zostać skorygowany w następstwie przeglądu trafności wyników (patrz punkt 6.3.5).

- Gwarancja musi podlegać prawu państwa członkowskiego UE oraz być ważna, wiążąca i wykonalna w stosunku do gwaranta.
- Aby instrument objęty gwarancją został zaliczony do aktywów kwalifikowanych, należy złożyć prawne potwierdzenie dotyczące ważności, mocy wiążącej i wykonalności gwarancji w formie i o treści zaakceptowanej przez Eurosystem. Potwierdzenie prawne powinno również stwierdzać, że nie jest to gwarancja osobista, wykonalna jedynie przez wierzyciela danej należności kredytowej. Jeśli gwarant jest ustanowiony w innym systemie prawnym niż właściwy dla gwarancji, potwierdzenie prawne musi też stwierdzać, że gwarancja jest ważna i wykonalna na mocy prawa właściwego ze względu na miejsce ustanowienia gwaranta. Potwierdzenie prawne powinno być złożone do wglądu w banku centralnym kraju, którego prawo jest prawem właściwym dla należności kredytowej. Potwierdzenie prawne nie jest potrzebne w przypadku gwarancji wystawionych przez podmioty publiczne uprawnione do nakładania podatków. Wymóg wykonalności podlega przepisom dotyczącym upadłości i niewypłacalności, ogólnym zasadom równego traktowania oraz innym tego rodzaju prawom i zasadom dotyczącym gwaranta i mającym wpływ na prawa wierzyciela w stosunku do gwaranta.

NIERYNKOWE INSTRUMENTY DŁUŻNE ZABEZPIECZONE DETALICZNYMI KREDYTAMI HIPOTECZNYMI

Nierynkowe instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi (*retail mortgage-backed debt instruments* – RMBD) muszą spełniać minimalny wymóg jakości kredytowej określony przez Eurosystem. Zasady oceny jakości kredytowej takich instrumentów dłużnych dostosowane do konkretnego systemu prawnego zostaną określone we właściwej dokumentacji krajowej przez krajowe banki centralne.

6.3.4 KRYTERIA AKCEPTACJI SYSTEMÓW OCENY KREDYTOWEJ

Ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF) opierają się na informacjach z czterech źródeł. Każde ze źródeł może obejmować kilka systemów oceny kredytowej.

Wykaz akceptowanych instytucji ECAI, systemów ICAS i narzędzi ratingowych podmiotów zewnętrznych oraz ich dostawców jest dostępny w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu)³⁹.

ZEWNĘTRZNE INSTYTUCJE OCENY JAKOŚCI KREDYTOWEJ

Źródła ECAI obejmują instytucje, których oceny instytucje kredytowe mogą stosować do obliczania wag ryzyka przypisywanych do ekspozycji według dyrektyw CRD⁴⁰. Ogólne kryteria przyjęcia instytucji ECAI jako źródeł do celów ECAF są następujące:

- instytucja ECAI musi być oficjalnie uznana przez unijny organ nadzoru właściwy w odniesieniu do krajów strefy euro, w których jej oceny będą wykorzystane, zgodnie z dyrektywami CRD.
- instytucja ECAI musi spełniać kryteria operacyjne i wymóg odpowiedniego zakresu danych, tak by zapewnić skuteczną realizację zasad ECAF. W szczególności, wykorzystanie ocen jakości kredytowej przyznanych przez taką instytucję jest uwarunkowane udostępnieniem Eurosystemowi informacji na temat tych ocen, jak również informacji umożliwiających porównanie i przyporządkowanie tych ocen do stopni jakości kredytowej określonych w zasadach ECAF i minimalnych wymogów jakości kredytowej, a także monitorowanie trafności wyników (patrz punkt 6.3.5).

³⁹ Eurosystem publikuje te informacje wyłącznie w związku z prowadzonymi przez siebie operacjami kredytowymi i nie ponosi odpowiedzialności za ocenę akceptowanych systemów oceny kredytowej.

⁴⁰ Na rynkach finansowych instytucje ECAI nazywane są potocznie agencjami ratingowymi.

Eurosystem zastrzega sobie prawo decyzji, czy zaakceptować daną instytucję ECAI do celów operacji kredytowych Eurosystemu, na podstawie m.in. przeglądu trafności wyników.

WEWNĘTRZNE SYSTEMY OCENY JAKOŚCI KREDYTOWEJ KRAJOWYCH BANKÓW CENTRALNYCH

Źródła ICAS obejmują obecnie cztery systemy oceny jakości kredytowej, prowadzone przez Deutsche Bundesbank, Banco de España, Banque de France oraz Oesterreichische Nationalbank. Krajowe banki centralne zamierzające opracować własny system ICAS będą podlegać procedurze weryfikacji przez Eurosystem. Systemy ICAS podlegają przeglądom trafności wyników (patrz punkt 6.3.5).

Ponadto kontrahent ma obowiązek niezwłocznego informowania krajowego banku centralnego prowadzącego dany system ICAS o wszelkich zdarzeniach kredytowych znanych tylko sobie, w tym o opóźnieniach w spłacie należności przez przedstawionych dłużników.

Dodatkowo w krajach, w których na zabezpieczenie przekazywane są instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi, właściwy krajowy bank centralny wdraża zasady oceny kredytowej dla tej kategorii aktywów zgodne z zasadami ECAF. Takie zasady oceny kredytowej podlegać będą rocznym przeglądom trafności wyników.

SYSTEMY RATINGÓW WEWNĘTRZNYCH

Kontrahent, który do oceny dłużników, emitentów lub gwarantów kwalifikowanych instrumentów dłużnych zamierza wykorzystać system ratingów wewnętrznych, musi uzyskać na to zgodę rodzimego banku centralnego. W tym celu kontrahent składa wniosek, do którego dołączone są następujące dokumenty⁴¹:

- Decyzja właściwego organu nadzoru bankowego w obrębie UE zezwalająca kontrahentowi na korzystanie ze swojego systemu ratingów wewnętrznych na potrzeby wymogów kapitałowych (w formie skonsolidowanej lub jednostkowej) wraz

z wszelkimi warunkami korzystania z tego systemu. Decyzja taka nie jest wymagana, jeśli wymienione informacje przesyłane są bezpośrednio przez właściwy organ nadzoru bankowego do właściwego krajowego banku centralnego.

- Informacja o zastosowanej metodzie przyporządkowania prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania do poszczególnych dłużników oraz dane dotyczące skali ocen i przypisanego do nich prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w ciągu jednego roku, na podstawie których określa się oceny dopuszczające.
- Informacje, które kontrahent ma obowiązek regularnie ogłaszać zgodnie z wymogami dyscypliny rynkowej nałożonymi przez trzeci filar Nowej Umowy Kapitałowej i dyrektyw CRD.
- Nazwa i adres właściwego organu nadzoru bankowego i biegłego rewidenta.

Wniosek musi być podpisany przez prezesa zarządu, dyrektora finansowego lub podobnej rangi przedstawiciela kierownictwa kontrahenta, albo przez osobę upoważnioną do składania podpisów w ich imieniu.

Powyższe postanowienia dotyczą wszystkich kontrahentów niezależnie od ich statusu – spółki dominującej, zależnej czy też oddziału – i niezależnie od tego, czy ich system IRB został zaakceptowany przez organy nadzoru w tym samym kraju (w przypadku spółki dominującej i ewentualnie spółek zależnych), czy też w kraju rodzimym spółki dominującej (w przypadku oddziałów i ewentualnie spółek zależnych).

Każdy oddział lub spółka zależna kontrahenta może korzystać z systemu IRB swojej spółki dominującej, jeśli Eurosystem zatwierdził wykorzystanie tego systemu do celów ECAF.

⁴¹ W razie potrzeby należy przedstawić tłumaczenie wymienionych dokumentów na język roboczy rodzimego banku centralnego.

Kontrahenci używający systemu IRB na zasadach opisanych powyżej podlegają również prowadzonym przez Eurosystem przeglądom trafności wyników (patrz punkt 6.3.5). Oprócz wymogów informacyjnych w tym zakresie kontrahent ma również obowiązek przekazywania następujących informacji z częstotliwością roczną (lub na żądanie właściwego banku centralnego), chyba że wymienione informacje przesyłane są bezpośrednio przez właściwy organ nadzoru bankowego do właściwego banku centralnego:

- ostatnia ocena systemu IRB kontrahenta dokonana przez organ nadzoru kontrahenta, przetłumaczona na język roboczy rodzimego banku centralnego,
- wszelkie zmiany systemu IRB kontrahenta zaproponowane lub narzucone przez organ nadzoru oraz termin ich wdrożenia,
- informacje, które kontrahent ma obowiązek regularnie ogłaszać zgodnie z wymogami dyscypliny rynkowej nałożonymi przez trzeci filar Nowej Umowy Kapitałowej i dyrektyw CRD.
- informacje o właściwym organie nadzoru bankowego i biegłym rewidencie.

Informacja roczna musi być podpisana przez prezesa zarządu, dyrektora finansowego lub podobnej rangi przedstawiciela kierownictwa kontrahenta, albo przez osobę upoważnioną do składania podpisów w ich imieniu. Eurosystem przekazuje kopię informacji właściwemu organowi nadzoru oraz – jeśli dotyczy – biegłemu rewidentowi.

NARZĘDZIA RATINGOWE PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH

Narzędzia ratingowe obejmują aplikacje niezależnych podmiotów służące do oceny jakości kredytowej dłużników na podstawie np. zbadanych przez biegłego rewidenta ksiąg rachunkowych. Operatorami narzędzi muszą być podmioty, do których te narzędzia należą. Kontrahenci, którzy zamierzają wykorzystać

konkretne narzędzie ratingowe do celów ECAF, muszą złożyć wniosek do właściwego banku centralnego na odpowiednim formularzu opracowanym przez Eurosystem, uzupełniony o wyszczególnioną we wniosku dodatkową dokumentację dotyczącą tego narzędzia. Decyzję o zaakceptowaniu danego narzędzia ratingowego podejmuje Eurosystem. Podstawą decyzji jest ocena zgodności z kryteriami akceptacji określonymi przez Eurosystem⁴².

Ponadto kontrahent ma obowiązek niezwłocznego informowania dostawców danego narzędzia ratingowego o wszelkich zdarzeniach kredytowych znanych tylko sobie, w tym o opóźnieniach w spłacie należności przez przedstawionych dłużników.

Dostawca narzędzia ratingowego wykorzystywanego w ramach ECAF musi podpisać z Eurosystemem umowę, na mocy której poddaje się procesowi przeglądu trafności wyników⁴³ (patrz punkt 6.3.5). Dostawca narzędzia ratingowego ma obowiązek utworzenia i utrzymywania niezbędnej infrastruktury do monitorowania tzw. puli statycznej. Struktura i ocena puli statycznej musi być zgodna z ogólnymi wymogami dotyczącymi monitorowania trafności wyników według zasad ECAF. Dostawca narzędzia ratingowego zobowiązuje się informować Eurosystem o wynikach oceny trafności niezwłocznie po jej przeprowadzeniu. W tym celu dostawcy narzędzi ratingowych sporządzają raporty w sprawie wyników puli statycznej danego narzędzia. Muszą też przechowywać wewnętrzną dokumentację dotyczącą puli statycznej i wyników w zakresie niewykonania zobowiązań przez pięć lat.

6.3.5 PRZEGLĄDY TRAFNOŚCI WYNIKÓW SYSTEMÓW OCENY KREDYTOWEJ

Proces przeglądu trafności wyników w ramach ECAF obejmuje coroczne porównanie odsetka

⁴² Wykaz kryteriów akceptacji znajduje się w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu).

⁴³ Kontrahent ma obowiązek niezwłocznego informowania dostawcy narzędzia ratingowego o wszelkich zdarzeniach kredytowych, które mogą świadczyć o pogorszeniu jakości kredytowej.

przypadków niewykonania zobowiązania odnotowanych w grupie wszystkich kwalifikowanych dłużników (puli statycznej) z minimalnym wymogiem jakości kredytowej wg wartości referencyjnej prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD). Celem przeglądu jest zapewnienie porównywalności ocen kredytowych uzyskanych z różnych systemów i źródeł. Przegląd przeprowadza się po roku od zdefiniowania puli statycznej.

Pierwszym elementem przeglądu jest sporządzenie przez dostawcę systemu oceny kredytowej zestawienia puli statycznej kwalifikowanych dłużników, tj. puli wszystkich dłużników z sektora przedsiębiorstw i publicznego, którym w danym systemie została przyznana ocena kredytowa spełniająca następujący warunek:

$$PD(i,t) \leq 0,10\% \text{ (referencyjne } PD(t))$$

Wszyscy dłużnicy spełniający ten warunek na początku okresu t stanowią pulę statyczną na moment t . Po zakończeniu przewidzianego okresu 12 miesięcy obliczana jest zrealizowana stopa prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązań w momencie t . Co roku dostawcy systemów ratingowych muszą poinformować Eurosystem o liczbie kwalifikowanych dłużników należących do puli statycznej w momencie t i liczbie dłużników w puli statycznej (t), którzy nie wykonali zobowiązań w okresie 12 miesięcy od momentu t .

Zrealizowana stopa niewykonania zobowiązań w ramach puli statycznej danego systemu oceny kredytowej odnotowana w horyzoncie jednego roku stanowi wkład do procesu przeglądu trafności wyników w ramach ECAF, który obejmuje ocenę trafności w ujęciu rocznym i w ciągu kilku okresów. W przypadku znaczącego odchylenia odnotowanego odsetka niewykonania zobowiązań w puli statycznej od poziomu zgodnego z minimalnym wymogiem jakości kredytowej w ujęciu rocznym lub wieloletnim Eurosystem konsultuje się z dostawcą systemu ratingowego w celu wyjaśnienia przyczyn tego odchylenia.

Procedura ta może spowodować korektę minimalnego wymogu jakości kredytowej obowiązującego dla danego systemu.

W przypadku, gdy trafność wyników nie poprawia się przez kilka lat, Eurosystem może zawiesić lub wykluczyć stosowanie danego systemu oceny kredytowej. Wykluczenie systemu oceny kredytowej z ECAF następuje także w przypadku naruszenia zasad ECAF.

6.4 ŚRODKI KONTROLI RYZYKA

6.4.1 ZASADY OGÓLNE

Środki kontroli ryzyka stosuje się do aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w operacjach kredytowych Eurosystemu w celu zabezpieczenia Eurosystemu przed ryzykiem strat finansowych w wypadku, gdyby aktywa zabezpieczające musiały zostać zrealizowane z powodu niewykonania zobowiązania przez kontrahenta. Środki kontroli ryzyka będące w dyspozycji Eurosystemu przedstawia ramka 7.

Stosowane przez Eurosystem środki kontroli ryzyka zależą od rodzaju aktywów zabezpieczających przedstawionych przez kontrahenta. Właściwe środki kontroli ryzyka dla aktywów rynkowych i nierynkowych określa EBC. W całej strefie euro środki kontroli ryzyka są zasadniczo zharmonizowane⁴⁴ i powinny zapewniać jednolite, przejrzyste i równe warunki dla wszystkich rodzajów aktywów kwalifikowanych.

⁴⁴ Z powodu różnic operacyjnych w poszczególnych państwach członkowskich mogą wystąpić pewne różnice co do obowiązujących środków kontroli ryzyka. Na przykład w przypadku procedur dostarczania aktywów zabezpieczających przez kontrahentów do krajowych banków centralnych (w formie puli zabezpieczeń złożonej jako zastaw w krajowym banku centralnym lub umowy z przyrzeczeniem odkupu opartej na konkretnych aktywach określonych dla każdej transakcji) mogą wystąpić niewielkie różnice w odniesieniu do terminu wyceny i innych cech operacyjnych zasad kontroli ryzyka. Ponadto w przypadku aktywów nierynkowych mogą występować różnice w precyzji wyceny, przekładające się na ogólny poziom redukcji wartości w wycenie (patrz punkt 6.4.3).

Eurosystem zastrzega sobie prawo do zastosowania dodatkowych środków kontroli ryzyka, gdyby było to konieczne do zapewnienia odpowiedniej ochrony Eurosystemu przed ryzykiem zgodnie z art. 18 ust. 1 Statutu ESBC. Jeśli wymaga tego ochrona przed ryzykiem, dodatkowe środki kontroli ryzyka, stosowane w sposób jednolity, przejrzysty i równy, mogą zostać użyte także w stosunku do pojedynczych kontrahentów.

Ramka 7

ŚRODKI KONTROLI RYZYKA

Eurosystem stosuje następujące środki kontroli ryzyka:

- **Redukcje wartości w wycenie**

Eurosystem stosuje redukcje wartości w wycenie aktywów zabezpieczających. Oznacza to, że wartość aktywów zabezpieczających oblicza się jako wartość rynkową aktywów pomniejszoną o pewien procent.

- **Zmienne depozyty zabezpieczające (według wyceny rynkowej)**

Eurosystem wymaga, by skorygowana wartość rynkowa aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w zasilających w płynność transakcjach odwracalnych nie zmieniała się w czasie. Innymi słowy, jeżeli mierzona regularnie wartość aktywów zabezpieczających spadnie poniżej pewnego poziomu, krajowy bank centralny wezwie kontrahenta do dostarczenia dodatkowych aktywów lub środków pieniężnych (wystosuje wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego). Podobnie, jeżeli w wyniku aktualizacji wyceny wartość zabezpieczających aktywów przekroczy określony poziom, kontrahent może odzyskać nadwyżkę aktywów lub środków pieniężnych (obliczenia dotyczące wezwań do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego są przedstawione w ramce 8).

Jeśli jest to konieczne do zapewnienia odpowiedniej ochrony Eurosystemu przed ryzykiem zgodnie z art. 18 ust. 1 Statutu ESBC, Eurosystem może w każdej chwili zastosować następujące środki kontroli ryzyka:

- **Depozyty początkowe**

W zapewniających płynność transakcjach odwracalnych Eurosystem może stosować depozyty początkowe. Oznacza to, że kontrahenci muszą przedstawić aktywa zabezpieczające o wartości nie niższej niż kwota płynności zapewnianej przez Eurosystem powiększona o wartość depozytu początkowego.

- **Limity w stosunku do emitentów/dłużników lub gwarantów**

Eurosystem może stosować limity ryzyka w stosunku do emitentów/dłużników lub gwarantów. Limity te stosuje się również do określonych kontrahentów, zwłaszcza jeśli ich jakość kredytowa wykazuje wysoki stopień korelacji z jakością kredytową zdeponowanych przez nich aktywów zabezpieczających.

Ramka 7 (ciąg dalszy)

- **Dodatkowe gwarancje**

Przed zaakceptowaniem pewnych aktywów Eurosystem może żądać dodatkowych gwarancji wystawionych przez podmioty mające dobrą sytuację finansową.

- **Wyłączenie**

Eurosystem może wyłączyć pewne aktywa z wykorzystania w operacjach polityki pieniężnej. Wyłączenie stosuje się również do określonych kontrahentów, zwłaszcza jeśli ich jakość kredytowa wykazuje wysoki stopień korelacji z jakością kredytową zdeponowanych przez nich aktywów zabezpieczających.

Z listy aktywów kwalifikowanych mogą zostać wyłączone aktywa wyemitowane lub gwarantowane przez podmioty, w stosunku do których Wspólnota Europejska lub państwo członkowskie na mocy art. 60 ust. 2 Traktatu zastosowało zamrożenie funduszy lub inne środki, ograniczając możliwość korzystania z tych funduszy, lub podmioty te decyzją Rady Prezesów EBC tymczasowo lub na stałe utraciły dostęp do operacji otwartego rynku lub operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu.

6.4.2 ŚRODKI KONTROLI RYZYKA DOTYCZĄCE AKTYWÓW RYNKOWYCH

Zasady kontroli ryzyka w odniesieniu do aktywów rynkowych obejmują następujące główne elementy:

- Kwalifikowane aktywa rynkowe przypisuje się do jednej z pięciu kategorii płynności, w oparciu o klasyfikację emitenta oraz rodzaj aktywów. Zasady przypisywania aktywów do poszczególnych kategorii przedstawia tabela 6.

Tabela 6 Kategorie płynności aktywów rynkowych¹⁾

Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Kategoria IV	Kategoria V
Instrumenty dłużne skarbu państwa	Instrumenty dłużne instytucji samorządowych szczebla lokalnego i regionalnego	Tradycyjne zabezpieczone obligacje bankowe	Instrumenty dłużne instytucji kredytowych (niezabezpieczone)	Papiery wartościowe zabezpieczone aktywami
Instrumenty dłużne emitowane przez banki centralne ²⁾	Bankowe obligacje zabezpieczone typu Jumbo ³⁾	Instrumenty dłużne emitowane przez emitentów korporacyjnych i pozostałych ⁴⁾		
	Agencyjne instrumenty dłużne ⁴⁾			
	Ponadnarodowe instrumenty dłużne			

1) W zasadzie kategorię płynności determinuje klasyfikacja emitentów. Wszystkie papiery wartościowe zabezpieczone aktywami zalicza się jednak do kategorii V, niezależnie od klasyfikacji emitenta, zabezpieczone obligacje bankowe typu Jumbo do kategorii II, a tradycyjne zabezpieczone obligacje bankowe oraz inne instrumenty dłużne emitowane przez instytucje kredytowe – do kategorii III i IV.

2) Certyfikaty dłużne wyemitowane przez EBC oraz instrumenty dłużne wyemitowane przez krajowe banki centralne przed wprowadzeniem euro w odpowiednich państwach członkowskich zalicza się do kategorii I.

3) Do klasy zabezpieczonych obligacji bankowych typu Jumbo zalicza się jedynie instrumenty o wartości emisji co najmniej 1 mld EUR, dla których przynajmniej trzech animatorów rynku systematycznie przedstawia kwotowania do ofert kupna i sprzedaży.

4) Do II kategorii płynności zalicza się jedynie aktywa rynkowe wyemitowane przez emitentów zaklasyfikowanych przez EBC jako agencje. Aktywa rynkowe wyemitowane przez agencje nieuznawane przez EBC są zaliczone do kategorii III.

Tabela 7 Poziomy redukcji wartości w wycenie stosowane do kwalifikowanych aktywów rynkowych

(w procentach)

Pozostały okres zapadalności (w latach)	Kategorie płynności								Kategoria V
	Kategoria I		Kategoria II		Kategoria III		Kategoria IV		
	kupon stały	kupon zerowy	kupon stały	kupon zerowy	kupon stały	kupon zerowy	kupon stały	kupon zerowy	
0-1	0,5	0,5	1,0	1,0	1,5	1,5	6,5	6,5	12*)
1-3	1,5	1,5	2,5	2,5	3,0	3,0	8,0	8,0	
3-5	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	9,5	10,0	
5-7	3,0	3,5	4,5	5,0	5,5	6,0	10,5	11,0	
7-10	4,0	4,5	5,5	6,5	6,5	8,0	11,5	13,0	
>10	5,5	8,5	7,5	12,0	9,0	15,0	14,0	20,0	

*) Poszczególne instrumenty dłużne należące do kategorii V, których wycena teoretycznie przebiega zgodnie z punktem 6.5, objęte są dodatkową redukcją wartości w wycenie. Redukcję tę stosuje się do ceny teoretycznej poszczególnych instrumentów dłużnych w formie obniżki wartości o 5%.

- Poszczególne instrumenty dłużne podlegają określonym redukcjom wartości w wycenie, polegającym na pomniejszeniu wartości rynkowej aktywów zabezpieczających o pewien procent. Redukcje wartości w wycenie stosowane do instrumentów dłużnych należących do kategorii I-IV zależą od pozostałego okresu zapadalności i struktury kuponowej instrumentów dłużnych, jak pokazano w tabeli 7 dot. rynkowych instrumentów dłużnych stało- i zerokuponowych⁴⁵.
- Poziom redukcji wartości w wycenie stosowanej do instrumentów dłużnych należących do kategorii V to 12% bez względu na termin zapadalności i rodzaj kuponu.
- Poszczególne instrumenty dłużne należące do kategorii V, których wycena teoretyczna przebiega zgodnie z punktem 6.5, podlegają dodatkowej redukcji wartości w wycenie. Redukcję tę stosuje się do ceny teoretycznej poszczególnych instrumentów dłużnych w formie obniżki wartości o 5%.
- Redukcje wartości w wycenie stosowane do wszystkich instrumentów rynkowych o odwrotnie zmiennej stopie procentowej, które zalicza się do kategorii I-IV, są takie same dla wszystkich klas płynności. Przedstawiono je w tabeli 8.
- Do rynkowych zmiennokuponowych instrumentów dłużnych⁴⁶ zaliczonych do kategorii I-IV stosuje się taką samą redukcję wartości w wycenie, jak do grupy instrumentów stałokuponowych o zapadalności od zera do jednego roku w kategorii płynności, do której należy dany instrument.
- Środki kontroli ryzyka stosowane wobec zaliczanych do kategorii I-IV rynkowych instrumentów dłużnych z więcej niż jednym rodzajem kuponu zależą wyłącznie od płatności kuponowych w okresie do wykupu instrumentu. Wartość redukcji wartości w wycenie w przypadku takiego instrumentu ustala się na poziomie najwyższej redukcji, jaka można zastosować do instrumentów dłużnych z takim samym pozostałym okresem zapadalności i do rodzajów płatności kuponowych, które wystąpią w okresie do wykupu instrumentu.

45 Poziomy wartości redukcji w wycenie zastosowane do stałokuponowych instrumentów dłużnych stosuje się również do instrumentów dłużnych, których kupon jest powiązany ze zmianą ratingu samego emitenta lub z obligacjami indeksowanymi wskaźnikiem inflacji.

46 Płatność kuponowa jest uznawana za instrument o zmiennej stopie, jeśli kupon jest powiązany z referencyjną stopą procentową i jeśli aktualizacja oprocentowania odbywa się co najmniej raz na rok. Płatności kuponowe, dla których aktualizacja oprocentowania odbywa się rzadziej niż raz na rok, traktowane są jako płatności o stopie stałej, dla których odnośny okres zapadalności dla celów redukcji wartości jest pozostałym okresem zapadalności instrumentu dłużnego.

Tabela 8 Poziomy redukcji wartości w wycenie stosowane do kwalifikowanych rynkowych instrumentów o odwrotnie zmiennej stopie procentowej zaliczonych do kategorii I-IV

(w procentach)	
Pozostały okres zapadalności (w latach)	Kupon o odwrotnie zmiennej stopie
0-1	2
1-3	7
3-5	10
5-7	12
7-10	17
>10	25

- W operacjach absorbujących płynność nie stosuje się redukcji wartości w wycenie.
- Zależnie od systemu prawnego i krajowych systemów operacyjnych, krajowe banki centralne zezwalają na łączenie aktywów zabezpieczających lub wymagają deponowania aktywów przypisanych do poszczególnych transakcji. W systemach zabezpieczeń łącznych kontrahent udostępnia bankowi centralnemu pulę aktywów zabezpieczających wystarczających na pokrycie kredytów uzyskanych z banku centralnego, co oznacza, że poszczególne aktywa nie są przypisane do konkretnych operacji kredytowych. Natomiast w przypadku stosowania systemu zabezpieczeń oznaczonych do każdej operacji kredytowej przypisane są konkretne aktywa.
- Aktywa podlegają codziennej wycenie. Każdego dnia krajowe banki centralne obliczają wymaganą wartość aktywów zabezpieczających, uwzględniając zmiany w wielkości kwoty pozostających do spłaty kredytów, zasady wyceny przedstawione w punkcie 6.5 oraz wymagane redukcje wartości w wycenie.
- Jeżeli po wycenie wartość aktywów zabezpieczające jest niższa niż wymagana wartość obliczona na dany dzień, stosuje się symetryczne wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego. W celu zmniejszenia częstotliwości takich wezwań krajowe banki centralne mogą stosować tzw. punkt aktywacji. W takim przypadku punkt aktywacji wynosi 0,5% dostarczonej kwoty płynności. W niektórych systemach prawnych krajowe banki centralne mogą wymagać, aby wezwania do uzupełnienia depozytów były spełniane przez dostarczenie dodatkowych aktywów lub wpłatę środków pieniężnych. Oznacza to, że jeżeli wartość rynkowa aktywów zabezpieczających spada poniżej dolnego punktu aktywacji, kontrahenci muszą dostarczyć dodatkowe aktywa (lub środki pieniężne). Analogicznie, jeśli wartość rynkowa aktywów zabezpieczających po aktualizacji wyceny przekracza górny punkt aktywacji, krajowy bank centralny zwraca kontrahentowi nadwyżkę aktywów (lub środków pieniężnych) (patrz ramka 8).
- W systemach zabezpieczeń łącznych kontrahenci mogą codziennie zamieniać aktywa zabezpieczające.
- W systemach zabezpieczeń oznaczonych krajowe banki centralne mogą zezwolić na zamianę aktywów zabezpieczających.
- EBC może w dowolnym momencie podjąć decyzję o usunięciu określonych instrumentów dłużnych z publikowanego wykazu kwalifikowanych aktywów rynkowych⁴⁷.

⁴⁷ Jeżeli w momencie wykreślenia z wykazu kwalifikowanych aktywów rynkowych dany instrument dłużny jest wykorzystywany w operacjach kredytowych Eurosystemu, musi on zostać niezwłocznie wycofany.

Ramka 8

KALKULACJA WEZWANIA DO UZUPEŁNIENIA DEPOZYTU ZABEZPIECZAJĄCEGO

Całkowitą wartość kwalifikowanych aktywów J (dla $j = 1$ do J ; wartość $C_{j,t}$ w czasie t), jaką kontrahent musi dostarczyć na zabezpieczenie zestawu operacji zasilających w płynność I (dla $i = 1$ do I ; kwota $L_{i,t}$ w czasie t), ustala się według następującego wzoru:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

gdzie:

h_j redukcja wartości w wycenie stosowana do aktywów kwalifikowanych j .

Jeśli τ jest okresem między aktualizacjami wyceny, podstawa wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego w czasie $t + \tau$ wynosi:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

W zależności od cech operacyjnych systemów zarządzania zabezpieczeniami krajowych banków centralnych, w kalkulacji podstawy wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego krajowe banki centralne mogą również uwzględnić odsetki narosłe od dostarczonej płynności w nierozliczonych operacjach.

Wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego stosuje się tylko wtedy, kiedy podstawa wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego przekracza pewien poziom punktu aktywacji.

Niech $k=0.5\%$ oznacza punkt aktywacji. W systemie zabezpieczeń oznaczonych ($I = 1$), wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego stosuje się, kiedy:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (kontrahent wpłaca uzupełnienie depozytu zabezpieczającego do krajowego banku centralnego);

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (krajowy bank centralny wypłaca kontrahentowi nadwyżkę depozytu zabezpieczającego).

W systemie zabezpieczeń łącznych kontrahent musi wnieść do puli dodatkowe aktywa, gdy:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

W przeciwnym przypadku wielkość kredytu śróddziennego dostępną dla kontrahenta w systemie zabezpieczeń łącznych można wyrazić następująco:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{w przypadku wartości dodatniej})$$

Zarówno w systemie zabezpieczeń oznaczonych, jak i łącznych, wezwania do uzupełnienia depozytów mają zapewnić, że stosunek przedstawiony w punkcie (1) powyżej zostanie przywrócony.

6.4.3 ŚRODKI KONTROLI RYZYKA DOTYCZĄCE AKTYWÓW NIERYNKOWYCH

NALEŻNOŚCI KREDYTOWE

Zasady kontroli ryzyka stosowane do kwalifikowanych należności kredytowych obejmują następujące główne elementy:

- Poszczególne należności kredytowe podlegają określonym redukcjom wartości w wycenie. Wielkość redukcji zależy od pozostałego okresu zapadalności, rodzaju oprocentowania (stałe lub zmienne) oraz metod wyceny stosowanych przez krajowy bank centralny (patrz punkt 6.5), jak pokazano w tabeli 9⁴⁸.
- Redukcja wartości w wycenie należności kredytowych o oprocentowaniu zmiennym wynosi 7%, niezależnie od metody wyceny stosowanej przez krajowy bank centralny. Oprocentowanie uznaje się za zmienne jeśli jest powiązane z referencyjną stopą procentową i jeśli jego aktualizacja odbywa się co najmniej raz na rok. Jeżeli aktualizacja odbywa się rzadziej niż raz na rok, oprocentowanie uznaje się za stałe, a jako okres zapadalności do celów redukcji wartości przyjmuje się pozostały okres zapadalności należności kredytowej.
- Środki kontroli ryzyka stosowane do należności kredytowych z więcej niż jednym rodzajem oprocentowania zależą wyłącznie od rodzaju oprocentowania obowiązującego w pozostałym okresie

zapadalności instrumentu. Jeśli w pozostałym okresie zapadalności należności kredytowej będzie obowiązywać więcej niż jeden rodzaj oprocentowania, traktuje się je jako oprocentowanie stałe, a jako okres zapadalności do celów redukcji wartości przyjmuje się pozostały okres zapadalności należności kredytowej.

- Krajowe banki centralne stosują ten sam punkt aktywacji (jeżeli ma zastosowanie) do realizacji wezwań do uzupełnienia depozytów zabezpieczających dla aktywów rynkowych i nierynkowych.

NIERYNKOWE INSTRUMENTY DŁUŻNE ZABEZPIECZONE DETALICZNYMI KREDYTAMI HIPOTECZNYMI

Nierynkowe instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi podlegają redukcji wartości w wycenie w wysokości 20%.

6.5 ZASADY WYCENY AKTYWÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH

Przy określaniu wartości aktywów zabezpieczających wykorzystanych w transakcjach odwracalnych Eurosystem stosuje następujące zasady:

⁴⁸ Redukcję wartości w wycenie należności kredytowych o oprocentowaniu stałym stosuje się także do należności kredytowych, których oprocentowanie jest powiązane ze stopą inflacji.

Tabela 9 Poziomy redukcji wartości w wycenie stosowane do należności kredytowych o oprocentowaniu stałym

(w procentach)

Pozostały okres zapadalności (w latach)	Oprocentowanie stałe i wycena na podstawie ceny teoretycznej przypisanej przez krajowy bank centralny	Oprocentowanie stałe i wycena zgodnie z kwotą do spłacenia przypisana przez krajowy bank centralny
0-1	7	9
1-3	9	15
3-5	11	20
5-7	12	24
7-10	13	29
>10	17	41

AKTYWA RYNKOWE

- Dla każdej pozycji rynkowych aktywów kwalifikowanych Eurosystem określa najbardziej reprezentatywne źródło ceny stosowanej przy obliczaniu wartości rynkowej.
- Wartość aktywów rynkowych oblicza się na podstawie najbardziej reprezentatywnej ceny w dniu roboczym poprzedzającym datę wyceny. Jeżeli podawana jest więcej niż jedna cena, stosuje się najniższą z tych cen (zazwyczaj cenę kupna). W braku ceny reprezentatywnej dla konkretnych aktywów w dniu roboczym poprzedzającym datę wyceny, stosuje się ostatnią cenę transakcyjną. Jeśli dostępna cena referencyjna pochodzi sprzed ponad pięciu dni lub nie uległa zmianie przez co najmniej pięć dni, Eurosystem określa cenę teoretyczną.
- Wartość rynkową lub teoretyczną instrumentu dłużnego oblicza się łącznie z narosłymi odsetkami.
- Zależnie od różnic w krajowych systemach prawnych i praktyce operacyjnej, mogą wystąpić różnice między krajowymi bankami centralnymi w podejściu do strumieni dochodu (np. płatności kuponowych) związanych z aktywami, jakie otrzymuje się w okresie realizacji transakcji odwracalnej. Jeżeli strumień dochodu ma zostać przekazany kontrahentowi, krajowy bank centralny przed dokonaniem transferu upewnia się, że kwota aktywów zabezpieczających będzie nadal wystarczająca na pokrycie odpowiednich operacji. Krajowe banki centralne dążą do tego, by skutek ekonomiczny tego podejścia był taki sam, jak w sytuacji, w której dochód ten byłby przekazywany kontrahentowi w terminie płatności⁴⁹.

AKTYWA NIERYNKOWE

Aktywom nierynkowym przypisywana jest wartość odpowiadająca bądź cenie teoretycznej, bądź kwocie do spłacenia.

Jeśli krajowy bank centralny wybiera wycenę odpowiadającą kwocie do spłacenia, aktywa nierynkowe mogą podlegać wyższej redukcji wartości w wycenie (patrz punkt 6.4.3).

6.6 TRANSGRANICZNE WYKORZYSTANIE AKTYWÓW KWALIFIKOWANYCH

Kontrahenci Eurosystemu mogą wykorzystywać aktywa kwalifikowane w operacjach transgranicznych, tzn. mogą uzyskiwać środki finansowe z krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym są ustanowieni, wykorzystując jako zabezpieczenie aktywa znajdujące się w innym państwie członkowskim. Wykorzystanie aktywów zabezpieczających w operacjach transgranicznych musi być możliwe w całej strefie euro do obsługi wszystkich rodzajów operacji, w ramach których Eurosystem zasila w płynność w zamian za aktywa kwalifikowane.

Krajowe banki centralne (i EBC) wypracowały mechanizm zapewniający, że wszystkie aktywa kwalifikowane emitowane/deponowane w strefie euro można wykorzystać na zasadach transgranicznych. Jest to system banków centralnych korespondentów (CCBM), w ramach którego krajowe banki centralne działają wzajemnie dla siebie (i dla EBC) jako powiernicy („korespondenci”) w odniesieniu do aktywów akceptowanych przez ich lokalny system depozytowy lub rozrachunkowy. Opracowano specjalne rozwiązania dotyczące aktywów nierynkowych, tj. należności kredytowych i instrumentów dłużnych zabezpieczonych detalicznymi kredytami hipotecznymi, których nie można przekazywać przez system SSS⁵⁰. System CCBM można wykorzystać do zabezpieczania wszystkich rodzajów operacji

49 Krajowe banki centralne mogą podjąć decyzję o nieakceptowaniu jako aktywów zabezpieczających w transakcjach odwracalnych instrumentów dłużnych o strumieniu dochodu (np. płatność kuponu) przypadającym w okresie do terminu zapadalności operacji polityki pieniężnej (patrz punkt 6.2.3).

50 Szczegółowe informacje można znaleźć w broszurze pt. „System banków centralnych korespondentów (CCBM). Procedury dla kontrahentów Eurosystemu” dostępnej w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu).

kredytowych Eurosystemu. Oprócz CCBM, do celów transgranicznego przekazania aktywów rynkowych można wykorzystać kwalifikowane powiązania między systemami SSS⁵¹.

6.6.1 SYSTEM BANKÓW CENTRALNYCH KORESPONDENTÓW

System banków centralnych korespondentów przedstawiono na schemacie 3.

Wszystkie krajowe banki centralne prowadzą wzajemne rachunki papierów wartościowych do celów transgranicznego wykorzystania aktywów kwalifikowanych. Dokładna procedura CCBM zależy od tego, czy kwalifikowane aktywa przypisane są do zabezpieczenia konkretnych transakcji, czy stanowią pulę aktywów zabezpieczających⁵²:

- W systemie zabezpieczeń oznaczonych, bezpośrednio po zaakceptowaniu oferty przez krajowy bank centralny państwa członkowskiego, w którym kontrahent jest ustanowiony (tzn. „rodzimy bank centralny”), kontrahent przesyła zlecenie (w razie potrzeby za pośrednictwem własnego powiernika) do systemu SSS w kraju, w którym znajdują się jego aktywa rynkowe, w celu przekazania ich do banku centralnego tego kraju na rachunek rodzimego banku centralnego. Po uzyskaniu od banku centralnego korespondenta informacji o otrzymaniu zabezpieczenia rodzimy bank centralny przekazuje środki kontrahentowi. Banki centralne nie przekazują środków finansowych dopóki nie upewnią się, że bank centralny korespondent otrzymał aktywa rynkowe kontrahentów. Jeżeli jest to konieczne do dotrzymania ostatecznych terminów rozliczeń, kontrahenci mogą wstępnie zdeponować aktywa w bankach centralnych korespondentach na rachunku ich rodzimego banku centralnego z wykorzystaniem procedur CCBM.
- W systemie zabezpieczeń łącznych kontrahent w dowolnym momencie może przekazać aktywa rynkowe do banku centralnego

korespondenta na rachunek rodzimego banku centralnego. Po otrzymaniu przez rodzimy bank centralny od banku centralnego korespondenta informacji o otrzymaniu aktywów rynkowych, rodzimy bank centralny dodaje te aktywa do puli kontrahenta.

Na potrzeby aktywów nierynkowych, tj. należności kredytowych i instrumentów dłużnych zabezpieczonych detalicznymi kredytami hipotecznymi, opracowano szczególne procedury ich transgranicznego wykorzystania⁵³. Jeśli jako transgraniczne zabezpieczenie wykorzystywane są należności kredytowe, stosuje się wariant modelu CCBM oparty na przekazaniu tytułu własności, przewłaszczeniu lub zastawie na rzecz rodzimego banku centralnego bądź też na innego typu zabezpieczeniu na rzecz banku centralnego korespondenta działającego w roli agenta rodzimego banku centralnego. W celu umożliwienia transgranicznego wykorzystania RMDB wprowadzono inny doraźny wariant, oparty na zabezpieczeniu na rzecz banku centralnego korespondenta działającego w roli agenta rodzimego banku centralnego.

System CCBM jest dostępny dla kontrahentów (zarówno w odniesieniu do aktywów rynkowych, jak i nierynkowych) od godziny 9.00 do 16.00 czasu EBC (środkowoeuropejskiego) każdego dnia roboczego Eurosystemu. Kontrahent zamierzający skorzystać z systemu CCBM musi powiadomić o tym krajowy bank centralny, do którego wnioskuje o kredyt, tzn. swój rodzimy bank centralny, przed godziną 16.00 czasu środkowoeuropejskiego. Oprócz tego kontra-

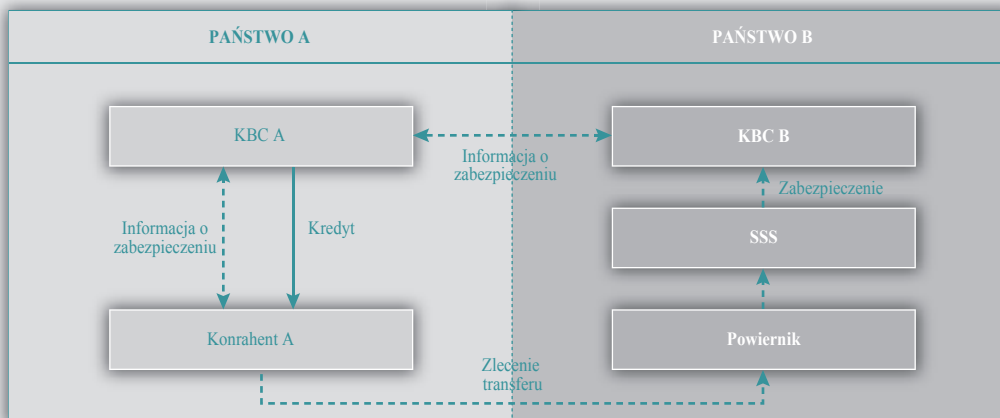
51 Kwalifikowane aktywa można wykorzystać poprzez rachunek banku centralnego w systemie SSS zlokalizowanym w innym kraju niż dany bank centralny, jeżeli Eurosystem zatwierdził korzystanie z takiego rachunku. Od 1999 r. De Nederlandsche Bank uzyskał zezwolenie na korzystanie ze swojego rachunku w belgijskim Euroclear Bank w celu rozliczania transakcji dotyczących zabezpieczeń w formie euroobligacji wyemitowanych w tym MCDPW. Od sierpnia 2000 r. bank centralny Irlandii uzyskał zezwolenie na otwarcie takiego rachunku w Euroclear. Z rachunku tego można korzystać dla wszystkich kwalifikowanych aktywów utrzymywanych w Euroclear, tzn. łącznie z aktywami kwalifikowanymi przekazanymi do Euroclear przez kwalifikowane powiązania.

52 Patrz przypis 50 w tym rozdziale.

53 Patrz przypis 50 w tym rozdziale.

Schemat 3 System banków centralnych korespondentów

Wykorzystanie kwalifikowanych aktywów zdeponowanych w państwie B przez kontrahenta ustanowionego w państwie A w celu uzyskania kredytu z krajowego banku centralnego państwa A

hent musi zapewnić, że zabezpieczenie operacji polityki pieniężnej zostanie przekazane na rachunek banku centralnego korespondenta najpóźniej do godziny 16.45 czasu środkowoeuropejskiego. Zlecenia lub transfery dokonane z przekroczeniem tego ostatecznego terminu będą uznawane wyłącznie w stosunku do kredytu udzielanego następnego dnia roboczego. Jeśli kontrahenci przewidują potrzebę skorzystania z systemu CCBM w późniejszych godzinach, powinni, o ile to możliwe, dostarczyć aktywa z góry (tzn. wcześniej je zdeponować). W wyjątkowych okolicznościach lub kiedy jest to uzasadnione względami polityki pieniężnej, EBC może podjąć decyzję o opóźnieniu zamknięcia systemu CCBM do czasu zamknięcia systemu TARGET2.

6.6.2 POWIĄZANIA POMIĘDZY SYSTEMAMI ROZRACHUNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Oprócz systemu CCBM, do ponadgranicznego transferu aktywów rynkowych można wykorzystywać kwalifikowane powiązania między unijnymi systemami SSS.

Bezpośrednie lub pośrednie powiązanie między dwoma systemami SSS umożliwia uczestnikowi jednego systemu SSS posiadanie papierów wartościowych wyemitowanych w innym systemie SSS bez konieczności bycia uczestnikiem tego drugiego systemu⁵⁴. Przed skorzystaniem z tych powiązań do transferu zabezpieczenia do celów operacji kredytowych Eurosystemu muszą one zostać ocenione i zatwierdzone zgodnie ze standardami korzystania z systemów SSS w Unii Europejskiej^{55,56}.

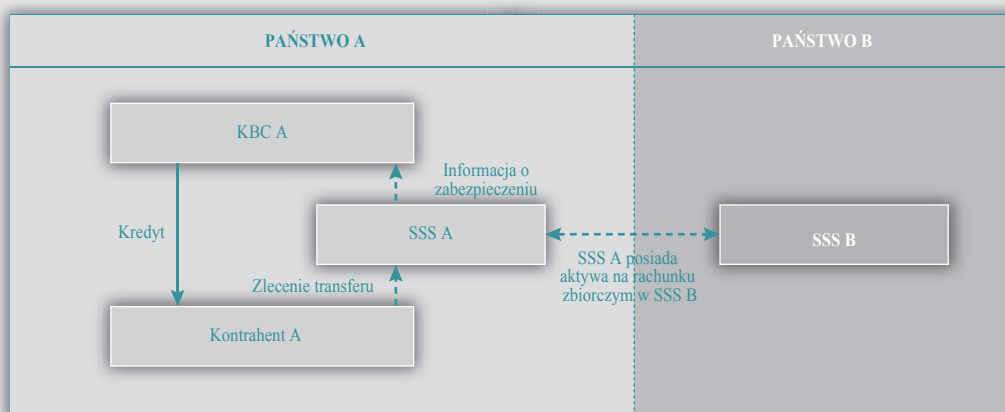
54 Powiązanie między dwoma systemami SSS obejmuje zestaw procedur i uzgodnień umożliwiający transgraniczny przekaz papierów wartościowych w procesie zapisów księgowych. Powiązanie polega na otwarciu zbiorczego rachunku jednego systemu SSS (inwestora) w innym systemie SSS (emitenta). Powiązanie bezpośrednie oznacza, że między danymi dwoma systemami SSS nie ma żadnego pośrednika. Do celów transgranicznego transferu papierów wartościowych na rzecz Eurosystemu można również wykorzystać pośrednie powiązania między systemami SSS. Powiązanie pośrednie obejmuje ustalenia umowne i techniczne pozwalające dwóm systemom SSS nieposiadającym bezpośredniego łącza na wymianę transakcji papierami wartościowymi lub transfer za pośrednictwem trzeciego systemu SSS.

55 Aktualny wykaz kwalifikowanych powiązań można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ebc.europa.eu).

56 Patrz publikacja pt. „Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations” (Standardy wykorzystania systemów rozrachunku papierów wartościowych UE w operacjach kredytowych ESBC), Europejski Instytut Walutowy, styczeń 1998 r., dostępna w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu).

Schemat 4 Powiązania pomiędzy systemami rozrachunku papierów wartościowych

Wykorzystywanie kwalifikowanych aktywów emitowanych w systemie SSS państwa B będących w posiadaniu kontrahenta ustanowionego w państwie A poprzez powiązanie pomiędzy systemami SSS w państwach A i B w celu uzyskania kredytu z krajowego banku centralnego państwa A.

Z punktu widzenia Eurosystemu system CCBM i powiązania między unijnymi systemami SSS pełnią tę samą rolę, mianowicie umożliwiają kontrahentom wykorzystanie zabezpieczenia na zasadach transgranicznych, tzn. oba systemy umożliwiają kontrahentom wykorzystanie zabezpieczenia do uzyskania kredytu z ich rodzimego banku centralnego, nawet jeżeli to zabezpieczenie zostało wyemitowane w systemie SSS innego kraju. System CCBM i powiązania między systemami SSS pełnią tę funkcję w różny sposób. W systemie CCBM współpraca transgraniczna zachodzi między krajowymi bankami centralnymi, które pełnią wobec siebie funkcję powierników. Przy wykorzystaniu powiązań, współpraca transgraniczna zachodzi między systemami SSS, które otwierają sobie wzajemnie rachunki zbiorcze. Aktywa zdeponowane w banku centralnym korespondencji można wykorzystać wyłącznie do celów zabezpieczenia operacji kredytowych Eurosystemu. Aktywa posiadane poprzez powiązania można wykorzystać do operacji kredytowych Eurosystemu, jak również do innych celów określonych przez kontrahenta. Wykorzystując powiązania między systemami SSS kontrahenci trzymają aktywa na własnych rachunkach w swoich rodzimych systemach SSS i nie potrzebują powiernika.

6.7 PRZYJMOWANIE ZABEZPIECZEŃ DENOMINOWANYCH W WALUTACH INNYCH NIŻ EURO W SYTUACJACH AWARYJNYCH

W pewnych sytuacjach Rada Prezesów może podjąć decyzję, by przyjmować jako zabezpieczenie pewne rynkowe instrumenty dłużne wyemitowane przez instytucje rządowe szczebla centralnego jednego lub kilku państw grupy G-10 spoza strefy euro w walutach krajowych. Po podjęciu takiej decyzji trzeba będzie sprecyzować właściwe kryteria, po czym poinformować kontrahentów o procedurach przyjętych do wyboru i przekazywania na zabezpieczenie zagranicznych aktywów, wskazując źródła i zasady wyceny, środki kontroli ryzyka oraz procedury rozliczeniowe.

O ile nie narusza to postanowień punktu 6.2.1, aktywa takie mogą być zdeponowane/zarejestrowane (wyemitowane), utrzymywane i rozliczane poza EOG, oraz mogą, jak wspomniano powyżej, być denominowane w walutach innych niż euro. Kontrahenci mogą korzystać w tym zakresie jedynie z aktywów będących ich własnością.

Kontrahenci będący oddziałami instytucji kredytowych zlokalizowanych poza EOG i Szwajcarią nie mogą przedstawiać takich aktywów jako zabezpieczenia.

ROZDZIAŁ 7

REZERWY OBOWIĄZKOWE¹

7.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

EBC wymaga od instytucji kredytowych utrzymywania rezerw obowiązkowych na rachunkach w krajowych bankach centralnych w ramach systemu rezerw obowiązkowych Eurosystemu. Ramy prawne tego systemu są ustanowione w art. 19 Statutu ESBC, rozporządzeniu Rady (WE) nr 2531/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącym stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny² i rozporządzeniu (WE) nr 1745/2003 Europejskiego Banku Centralnego dotyczącym stosowania rezerw obowiązkowych (EBC/2003/9)³. Zastosowanie rozporządzenia EBC/2003/9 ma zapewnić jednorodność zasad i warunków systemu rezerw obowiązkowych Eurosystemu w całej strefie euro.

Wielkość rezerw obowiązkowych utrzymywanych przez poszczególne instytucje ustala się według podstawy naliczania rezerwy. Eurosystem dopuszcza stosowanie przez kontrahentów zasady rezerwy uśrednionej, zgodnie z którą spełnienie wymogów w zakresie obowiązkowej ocenia się na podstawie średnich sald na koniec dnia na odpowiednich rachunkach kontrahentów w okresie utrzymywania rezerw. Środki rezerw obowiązkowych są oprocentowane według stopy podstawowych operacji refinansujących Eurosystemu.

System rezerw obowiązkowych Eurosystemu spełnia przede wszystkim następujące funkcje monetarne:

- *Stabilizacja stóp procentowych rynku pieniężnego.* Przyjęta przez Eurosystem zasada rezerwy uśrednionej ma zachęcać instytucje do łagodzenia skutków przejściowych wahań płynności w celu stabilizacji stóp procentowych rynku pieniężnego.
- *Tworzenie lub pogłębienie strukturalnego niedoboru płynności.* System rezerw obowiązkowych Eurosystemu przyczynia się do tworzenia lub pogłębiania strukturalnego niedoboru płynności, co zwiększa skuteczność Eurosystemu jako dostawcy płynności.

W zakresie rezerw obowiązkowych EBC jest obowiązany działać zgodnie z celami Eurosystemu określonymi w art. 105 ust. 1 Traktatu i art. 2 Statutu ESBC, co oznacza, między innymi, zasadę niepowodowania znacznego niepożądanego przemieszczenia lub odpływu zasobów pieniężnych.

7.2 INSTYTUCJE OBJĘTE SYSTEMEM REZERW OBOWIĄZKOWYCH

Zgodnie z art. 19 ust. 1 Statutu ESBC, EBC wymaga od instytucji kredytowych ustanowionych w państwach członkowskich utrzymywania odpowiedniego poziomu rezerw obowiązkowych. Oznacza to, że działające w strefie euro oddziały podmiotów, które nie mają siedziby w strefie euro, również objęte są systemem rezerw obowiązkowych. Nie podlegają mu natomiast zlokalizowane poza strefą euro oddziały instytucji kredytowych mających siedzibę w strefie euro.

Instytucja jest automatycznie zwalniana z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej z dniem rozpoczęcia okresu utrzymywania rezerw, w którym cofnięto jej pozwolenie na działalność lub z niego zrezygnowała, albo w którym organ sądowy lub inny właściwy organ uczestniczącego państwa członkowskiego podjął decyzję o wszczęciu wobec niej postępowania likwidacyjnego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) 2531/98 i rozporządzeniem EBC/2003/9, EBC może również zwolnić niektóre instytucje z obowiązków w ramach systemu rezerw obowiązkowych Eurosystemu, przy zachowaniu zasady braku dyskryminacji, z powodu prowadzonej reorganizacji, zamrożenia środków lub zastosowania na mocy art. 60 ust. 2 Traktatu przez Wspólnotę Europejską lub państwo członkowskie innych środków ograniczających możliwość korzystania z funduszy przez te instytucje, lub z powodu

¹ Informacje zawarte w niniejszym rozdziale podano wyłącznie w celach informacyjnych.

² Dz.U. L 318 z 27.11.1998, str. 1.

³ Dz.U. L 250 z 2.10.2003, str. 10.

tymczasowej lub stałej utraty dostępu do operacji otwartego rynku lub operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu na mocy decyzji Rady Prezesów EBC. Jeśli decyzja taka zapada ze względu na cele systemu rezerw obowiązkowych Eurosystemu, EBC bierze pod uwagę jedno lub kilka z poniższych kryteriów:

- instytucja jest upoważniona do pełnienia wyłącznie funkcji specjalnych,
- instytucję obowiązuje zakaz aktywnego prowadzenia czynności bankowych w konkurencji z innymi instytucjami kredytowymi,
- instytucja jest prawnie zobowiązana przeznaczać wszystkie depozyty na cele związane z regionalną lub międzynarodową pomocą na rzecz rozwoju.

EBC sporządza i prowadzi wykaz instytucji objętych systemem rezerw obowiązkowych Eurosystemu. EBC publikuje również wykaz wszystkich instytucji zwolnionych z obowiązków w ramach tego systemu z powodów innych niż reorganizacja czy zamrożenie funduszy, lub zastosowania na mocy art. 60 ust. 2 Traktatu przez Wspólnotę Europejską lub państwo członkowskie innych środków ograniczających możliwość korzystania z funduszy przez te instytucje, lub z powodu tymczasowej lub stałej utraty dostępu do operacji otwartego rynku lub operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu na mocy decyzji Rady Prezesów EBC⁴. Kontrahenci mogą korzystać z tych wykazów przy ustalaniu, czy posiadają zobowiązania wobec innej instytucji objętej systemem rezerw obowiązkowych. Wykazy opublikowane po zamknięciu ostatniego dnia roboczego Eurosystemu w każdym miesiącu kalendarzowym służą do obliczania podstawy naliczania rezerwy na okres utrzymywania rezerw zaczynający się w miesiącu kalendarzowym przypadającym dwa miesiące później. Na przykład wykaz opublikowany pod koniec lutego będzie obowiązywać przy ustalaniu podstawy naliczania rezerwy na okres

utrzymywania rezerw zaczynający się w kwietniu.

7.3 OKREŚLANIE REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

PODSTAWA NALICZANIA I STOPA REZERWY

Podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej danej instytucji określa się w odniesieniu do pozycji jej bilansu. Dane bilansowe przekazywane są krajowym bankom centralnym w ramach ogólnej statystyki pieniężnej i bankowej EBC (patrz punkt 7.5)⁵. W przypadku instytucji podlegających wymogom pełnej sprawozdawczości, do ustalenia podstawy naliczania rezerwy na okres utrzymywania rozpoczynający się w miesiącu kalendarzowym przypadającym dwa miesiące później wykorzystuje się dane bilansowe na koniec bieżącego miesiąca kalendarzowego. Na przykład podstawa naliczania rezerw obliczona na podstawie bilansu na koniec lutego będzie stosowana do obliczania poziomu rezerwy obowiązkowej danego kontrahenta w okresie utrzymywania rezerw zaczynającym się w kwietniu.

Zasady sprawozdawczości w zakresie statystyki pieniężnej i bankowej EBC obejmują możliwość zwolnienia małych instytucji z pewnych obowiązków sprawozdawczych. Instytucje, do których stosuje się ten przepis, przekazują jedynie ograniczony zestaw danych bilansowych co kwartał (dane w układzie kwartalnym), i to w terminie dłuższym niż przewidziany dla większych instytucji. W przypadku tych instytucji dane bilansowe za konkretny kwartał wykorzystuje się do ustalenia, z przesunięciem dwóch miesięcy, podstawy naliczania rezerw na kolejne trzy okresy utrzymywania rezerw. Na przykład bilans kwartalny na koniec pierwszego kwartału – czyli z marca – będzie obowiązywać przy ustalaniu podstawy naliczania rezerw

4 Wykazy są dostępne w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu).

5 Ramy sprawozdawcze dla statystyki pieniężnej i bankowej EBC przedstawiono w dodatku 4.

za okresy utrzymywania zaczynające się w czerwcu, lipcu i sierpniu.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2531/98 EBC może włączyć do podstawy naliczania rezerwy zobowiązania z tytułu przyjęcia środków pieniężnych razem z zobowiązaniami wynikającymi z pozycji pozabilansowych. W systemie rezerw obowiązkowych Eurosystemu do podstawy rezerwy zalicza się faktycznie tylko kategorie pasywów „depozyty” i „wyemitowane dłużne papiery wartościowe” (patrz ramka 9).

Zobowiązania wobec innych instytucji znajdujących się w wykazie instytucji objętych systemem rezerw obowiązkowych Eurosystemu oraz zobowiązania wobec EBC i uczestniczących krajowych banków centralnych nie wchodzi do podstawy naliczania rezerw. W tym zakresie, aby mieć możliwość odliczenia od podstawy naliczania rezerwy takich zobowiązań, dla kategorii pasywów „wyemitowane dłużne papiery wartościowe” emitent musi być w stanie udowodnić faktyczną ilość tych instrumentów będącą w posiadaniu innych instytucji objętych systemem rezerw obowiązkowych Eurosystemu. Jeżeli nie można przedstawić takiego dowodu, emitenci mogą stosować do każdej z tych pozycji bilansowych standardowe wyłączenie w ustalonej wielkości procentowej⁶.

EBC ustala stopy rezerw przy uwzględnieniu maksymalnego limitu określonego w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2531/98. EBC stosuje jednolitą niezerową stopę rezerwy do większości pozycji włączonych do podstawy jej naliczania. Stopa ta jest określona w rozporządzeniu EBC/2003/9. EBC stosuje zerową stopę rezerwy w stosunku do następujących kategorii pasywów: „depozyty o ustalonym terminie zapadalności powyżej dwóch lat”, „depozyty zwrotne za wypowiedzeniem powyżej dwóch lat”, „umowy z przyrzeczeniem odkupu” i „dłużne papiery wartościowe o umownym terminie zapadalności powyżej dwóch lat”

(patrz ramka 9). EBC może w dowolnym momencie zmienić stopę rezerwy. Zmiany stopy rezerwy są ogłaszane przez EBC z wyprzedzeniem, przed pierwszym okresem utrzymywania rezerw, w którym dana zmiana będzie obowiązywać.

OBLICZANIE POZIOMU REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Wymagany poziom rezerwy obowiązkowej poszczególnych instytucji oblicza się stosując do kwoty pasywów kwalifikowanych odpowiednie stopy rezerwy właściwych kategorii pasywów.

Od wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej każda instytucja odlicza zryczałtowaną kwotę 100.000 EUR w każdym państwie członkowskim, w którym posiada placówkę. Przyznanie takiego odpisu nie narusza prawnych zobowiązań instytucji objętych systemem rezerw obowiązkowych Eurosystemu⁷.

Kwotę rezerwy obowiązkowej na każdy okres utrzymywania rezerw zaokrągla się do pełnego euro.

6 Zob. rozporządzenie EBC/2003/9. Dalsze informacje na temat współczynnika standardowego wyłączenia można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu) oraz na stronach internetowych Eurosystemu (patrz dodatek 5).

7 W przypadku instytucji przekazujących dane statystyczne jako grupa na zasadach skonsolidowanych, zgodnie z ramowymi zasadami statystyki pieniężnej i bankowej EBC (patrz dodatek 4), przysługuje tylko jeden taki odpis dla grupy jako całości, chyba że instytucje te przekazują dane na temat podstawy naliczania i stanu rezerw w sposób dostatecznie szczegółowy, by Eurosystem mógł zweryfikować ich poprawność i jakość oraz ustalić odpowiedni poziom rezerw obowiązkowych dla poszczególnych instytucji w grupie.

PODSTAWA NALICZANIA I STOPA REZERWY**A. Pasywa objęte podstawą rezerwy, do których stosuje się dodatnią stopę rezerwy**Depozyty¹

- Depozyty overnight
- Depozyty o umownym terminie zapadalności do dwóch lat
- Depozyty zwrotne za wypowiedzeniem do dwóch lat

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe

- Dłużne papiery wartościowe o pierwotnym terminie zapadalności do dwóch lat

B. Pasywa objęte podstawą naliczania rezerw, do których stosuje się zerową stopę rezerwyDepozyty¹

- Depozyty o umownym terminie zapadalności powyżej dwóch lat
- Depozyty zwrotne za wypowiedzeniem powyżej dwóch lat
- Umowy z przyrzeczeniem odkupu

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe

- Dłużne papiery wartościowe o pierwotnym terminie zapadalności powyżej dwóch lat

C. Pasywa wyłączone z podstawy naliczania rezerwy

- Zobowiązania wobec innych instytucji objętych systemem rezerw obowiązkowych Eurosystemu
- Zobowiązania wobec EBC i uczestniczących krajowych banków centralnych

¹ Rozporządzenie (WE) nr 2181/2004 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 16 grudnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2423/2001 (EBC/2001/13) dotyczące skonsolidowanego bilansu sektora monetarnych instytucji finansowych oraz rozporządzenie (WE) nr 63/2002 (EBC/2001/18) w sprawie statystyki dotyczącej stóp procentowych stosowanych przez monetarne instytucje finansowe w odniesieniu do depozytów i kredytów dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw (EBC/2004/21) (Dz.U. L 371 z 18.12.2004, str. 42) jednoznacznie nakłada wymóg wykazywania zobowiązań z tytułu depozytów w wartości nominalnej. Wartość nominalna oznacza kwotę główną, którą dłużnik zgodnie z warunkami umowy ma obowiązek zwrócić wierzycielowi. Zmiana ta stała się konieczna, ponieważ dyrektywa Rady nr 86/635/EWG z dnia 8 grudnia 1986 r. w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków i innych instytucji finansowych (Dz.U. L 372 z 31.12.1986, str. 1) została znowelizowana w taki sposób, że dopuszcza wycenę pewnych instrumentów finansowych w wartości godziwej.

7.4 UTRZYMYWANIE REZERW**OKRES UTRZYMYWANIA REZERW**

EBC publikuje kalendarz okresów utrzymywania rezerw co najmniej trzy miesiące przed początkiem roku⁸. Okres utrzymywania rezerw zaczyna się w dniu rozliczenia pierwszej podstawowej operacji refinansującej po posiedzeniu Rady Prezesów, podczas którego formułowana jest miesięczna ocena nastawienia w polityce pieniężnej na następny okres. W szczególnych okolicznościach opublikowany kalendarz może ulec zmianom, np. ze względu na zmiany w harmonogramie posiedzeń Rady Prezesów.

ŚRODKI REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Każda instytucja musi utrzymywać środki rezerwy obowiązkowej na jednym lub kilku rachunkach rezerw w krajowym banku centralnym państwa członkowskiego, w którym jest ustanowiona. W przypadku instytucji posiadających więcej niż jedną placówkę w danym państwie członkowskim, za spełnienie łącznych wymogów w zakresie rezerwy obowiązkowej dla wszystkich krajowych

⁸ Kalendarz jest zazwyczaj ogłaszany w komunikacie prasowym EBC, który można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.europa.eu). Ponadto kalendarz jest ogłaszany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i na stronach internetowych Eurosystemu (patrz dodatek 5).

placówek danej instytucji odpowiada jej centrala⁹. Instytucja posiadająca placówki w więcej niż jednym państwie członkowskim musi utrzymywać rezerwę obowiązkową stosowną do podstawy naliczania rezerwy określonej w danym państwie członkowskim w krajowym banku centralnym każdego państwa członkowskiego, w którym posiada placówkę.

Jako rachunki rezerw można wykorzystywać rachunki rozliczeniowe instytucji w krajowych bankach centralnych. Rezerwy utrzymywane na rachunkach rozliczeniowych można wykorzystać do rozliczeń śróddziennych. Dzienną wielkość rezerwy utrzymywanej przez daną instytucję oblicza się jako saldo na koniec dnia na jej rachunku rezerwy.

Instytucja może ubiegać się w krajowym banku centralnym państwa członkowskiego, w którym

jest rezydentem, o pozwolenie na utrzymywanie całości swojej rezerwy obowiązkowej przez pośrednika. Możliwość utrzymywania rezerwy przez pośrednika zasadniczo ogranicza się do instytucji, w których część działalności administracyjnej (np. gospodarka pieniężna, czyli funkcja skarbcowa) jest wykonywana przez pośrednika (centralizacji rezerw dokonują np. sieci kas oszczędnościowych czy banków spółdzielczych). Utrzymywanie rezerwy obowiązkowej przez pośrednika podlega przepisom określonym w rozporządzeniu EBC/2003/9.

⁹ Instytucja nieposiadająca centrali w państwie członkowskim, w którym jest ustanowiona, wyznacza oddział główny, który będzie odpowiedzialny za spełnienie łącznych wymagań dotyczących rezerw obowiązkowych w odniesieniu do wszystkich zakładów tej instytucji w danym państwie członkowskim.

Ramka 10

OBLICZANIE ODSETEK OD REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej oblicza się zgodnie z następującym wzorem:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

gdzie:

R_t = odsetki płatne od rezerwy obowiązkowej za okres utrzymywania rezerw t .

H_t = średnia dzienna wielkość rezerwy obowiązkowej w okresie utrzymywania rezerwy t .

n_t = liczba dni kalendarzowych w okresie utrzymywania t .

r_t = stopa oprocentowania rezerwy obowiązkowej w okresie utrzymywania rezerwy t . Stopę zaokrągla się do dwóch miejsc po przecinku.

i = i -ty dzień kalendarzowy w okresie utrzymywania rezerwy t .

MR_i = krańcowa stopa procentowa ostatniej podstawowej operacji refinansującej rozliczonej w dniu kalendarzowym i lub wcześniej.

OPROCENTOWANIE REZERWY

Rezerwa obowiązkowa w okresie utrzymywania jest oprocentowana średnio według stopy podstawowych operacjach refinansujących EBC (ważonej liczbą dni kalendarzowych), obliczanej według wzoru przedstawionego w ramce 10. Środki rezerwy ponad wymaganą wielkość nie są oprocentowane. Odsetki wypłacane są w drugim dniu roboczym KBC po zakończeniu okresu utrzymywania rezerw, za który je naliczono.

7.5 ZGŁASZANIE, POTWIERDZANIE I WERYFIKACJA PODSTAWY NALICZANIA REZERWY

W celu ustalenia kwoty rezerw poszczególne pozycje podstawy naliczania rezerwy są obliczane przez same instytucje objęte systemem rezerw obowiązkowych i przekazywane krajowym bankom centralnym w ramach ogólnej sprawozdawczości w zakresie statystyki pieniężnej i bankowej EBC (patrz dodatek 4). Art. 5 rozporządzenia EBC/2003/9 określa procedury zgłaszania i potwierdzania podstawy naliczania rezerwy oraz kwoty rezerwy obowiązkowej danej instytucji.

Tryb przekazywania i potwierdzania informacji dotyczących kwoty rezerwy obowiązkowej instytucji jest następujący. Właściwy krajowy bank centralny albo sama instytucja oblicza kwotę rezerwy obowiązkowej na dany okres utrzymywania. Powiadomienie o obliczonej kwocie rezerwy jest przekazywane przez podmiot, który dokonał obliczenia, najpóźniej trzy dni robocze KBC przed początkiem okresu utrzymywania rezerw. Właściwy krajowy bank centralny może określić wcześniejszy termin przekazywania informacji o kwocie rezerwy obowiązkowej. Może również wyznaczyć dodatkowe ostateczne terminy powiadamiania przez instytucje o korektach podstawy naliczania rezerwy oraz wszelkich innych korektach dotyczących podanej kwoty rezerwy obowiązkowej. Instytucja otrzymująca powiadomienie winna potwierdzić poprawność obliczenia poziomu rezerwy obowiązkowej najpóźniej w dniu

roboczym KBC poprzedzającym początek okresu utrzymywania rezerw. Jeśli instytucja otrzymująca powiadomienie nie odpowie do końca dnia roboczego KBC poprzedzającego początek okresu utrzymywania rezerw, przyjmuje się, że potwierdza wysokość rezerwy obowiązkowej na dany okres utrzymywania rezerw. Po potwierdzeniu kwota rezerwy obowiązkowej danej instytucji na dany okres utrzymywania rezerw nie może ulec zmianie.

Rozporządzenie EBC/2003/9 określa specjalne wymogi sprawozdawcze dla instytucji, które mają zezwolenie na działanie w charakterze pośrednika w zakresie utrzymywania rezerw obowiązkowych innych instytucji. Utrzymywanie rezerwy przez pośrednika nie zmienia obowiązków w zakresie sprawozdawczości statystycznej danej instytucji.

EBC i krajowe banki centralne mają prawo, w zakresie rozporządzenia Rady (WE) nr 2531/98, weryfikować dokładność i jakość zgromadzonych danych.

7.6 NIEDOPEŁNIENIE WYMAGAŃ ZWIĄZANYCH Z UTRZYMYWANIEM REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Niedopełnienie wymagań w zakresie rezerwy obowiązkowej ma miejsce, jeżeli w okresie utrzymywania średnia sald rachunku rezerwy obowiązkowej na koniec dnia kalendarzowego jest niższa od kwoty rezerwy obowiązkowej wymaganej dany okres.

Jeżeli instytucja nie spełnia wszystkich lub części wymogów w zakresie rezerwy obowiązkowej, EBC może, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2531/98, nałożyć jedną z następujących sankcji:

- odsetki karne w wysokości do 5 punktów procentowych powyżej stopy kredytu w banku centralnym naliczone od brakującej części rezerwy obowiązkowej,

- odsetki karne w wysokości do dwukrotności stopy kredytu w banku centralnym naliczone od brakującej części rezerwy obowiązkowej,
- wymóg złożenia przez daną instytucję nieoprocentowanego depozytu w EBC lub krajowym banku centralnym w wysokości do trzykrotności brakującej części rezerwy obowiązkowej. Termin zapadalności depozytu nie może przekraczać długości okresu, w którym instytucja nie spełniła wymagań w zakresie rezerwy obowiązkowej.

Jeżeli instytucja nie spełnia innych obowiązków przewidzianych w rozporządzeniach i decyzjach EBC dotyczących systemu rezerw obowiązkowych Eurosystemu (np. jeżeli nie przekazuje terminowo odpowiednich danych lub dane te są nieprawidłowe), EBC ma prawo nałożyć sankcje zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2532/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącym uprawnień Europejskiego Banku Centralnego do nakładania sankcji i rozporządzeniem EBC (WE) nr 2157/1999 z dnia 23 września 1999 r. w sprawie uprawnień Europejskiego Banku Centralnego do nakładania sankcji (EBC/1999/4)¹⁰. Zarząd EBC może określić i opublikować kryteria, zgodnie z którymi będzie stosować sankcje przewidziane w art. 7 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2531/98j¹¹.

Ponadto w przypadku poważnego naruszenia wymagań w zakresie rezerwy obowiązkowej Eurosystem może zawiesić udział kontrahentów w operacjach otwartego rynku.

¹⁰ Dz.U. L 264 z 12.10.1999, str. 21

¹¹ Kryteria te zostały przedstawione w informacji zatytułowanej „Notice of the European Central Bank on the imposition of sanctions for breaches of the obligation to hold minimum reserves” (Informacja Europejskiego Banku Centralnego w sprawie nakładania sankcji za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerw obowiązkowych), Dz.U. C 39 z 11.2.2000, str. 3.

DODATEK I

PRZYKŁADY OPERACJI I PROCEDUR POLITYKI PIENIĘŻNEJ

WYKAZ PRZYKŁADÓW

Przykład 1	Zasilająca w płynność transakcja odwracalna w formie przetargu kwotowego	72
Przykład 2	Zasilająca w płynność transakcja odwracalna w formie przetargu procentowego	73
Przykład 3	Emisja certyfikatów dłużnych EBC w formie przetargu procentowego	74
Przykład 4	Absorbujący płynność swap walutowy w formie przetargu procentowego	75
Przykład 5	Zasilający w płynność swap walutowy w formie przetargu procentowego	77
Przykład 6	Środki kontroli ryzyka	79

Przykład 1

ZASILAJĄCA W PŁYNNOŚĆ TRANSAKCYJA ODWRACALNA W FORMIE PRZETARGU KWOTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zasileniu rynku w płynność za pomocą transakcji odwracalnej w formie przetargu kwotowego.

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Kontrahenci	Oferta (mln EUR)
Bank 1	30
Bank 2	40
Bank 3	70
Razem	140

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu kwoty 105 mln EUR.

Procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Kwoty przydzielone kontrahentom wynoszą:

Kontrahenci	Oferta (mln EUR)	Przydział (mln EUR)
Bank 1	30	22,5
Bank 2	40	30,0
Bank 3	70	52,5
Razem	140	105,0

Przykład 2

ZASILAJĄCA W PŁYNNOŚĆ TRANSAKCYJA ODWRACALNA W FORMIE PRZETARGU PROCENTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zasileniu rynku w płynność za pomocą transakcji odwracalnej w formie przetargu procentowego.

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Stopa procentowa (%)	Kwota (mln EUR)			Oferty ogółem	Oferty skumulowane
	Bank 1	Bank 2	Bank 3		
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Razem	30	45	70	145	

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu 94 mln EUR, ustalając końcową stopę procentową w wysokości 3,05%.

Wszystkie oferty powyżej 3,05% (o wartości skumulowanej 80 mln EUR) są realizowane w całości. Przy stopie 3,05% procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Przydział dla banku 1 po końcowej stopie procentowej wynosi:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Całkowita kwota przydzielona bankowi 1 wynosi:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Wyniki przydziału można podsumować następująco:

Kontrahenci	Kwota (mln EUR)			Razem
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	
Oferty ogółem	30,0	45,0	70,0	145
Kwota przydzielona ogółem	14,0	34,0	46,0	94

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o jednej stopie (holenderskiej), oprocentowanie kwot przydzielonych kontrahentom wynosi 3,05%.

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o różnych stopach (amerykańskiej), nie stosuje się stałego oprocentowania kwot przydzielonych kontrahentom; na przykład bank 1 uzyskuje 5 mln EUR po stopie 3,07%, 5 mln EUR po stopie 3,06% oraz 4 mln EUR po stopie 3,05%.

Przykład 3

EMISJA CERTYFIKATÓW DŁUŻNYCH EBC W FORMIE PRZETARGU PROCENTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zaabsorbowaniu płynności z rynku za pomocą emisji certyfikatów dłużnych w formie przetargu procentowego.

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Stopa procentowa (%)	Kwota (mln EUR)				Oferty skumulowane
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Razem	55	70	55	180	

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu kwoty głównej 124,5 mln EUR, ustalając końcową stopę procentową w wysokości 3,05%.

Wszystkie oferty poniżej 3,05% (o wartości skumulowanej 65 mln EUR) są realizowane w całości. Przy 3,05% procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Przydział dla banku 1 przy końcowej stopie procentowej wynosi:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Całkowita kwota przydzielona bankowi 1 wynosi:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Wyniki przydziału można podsumować następująco:

Kontrahenci	Kwota (mln EUR)			
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem
Oferty ogółem	55,0	70,0	55,0	180,0
Kwota przydzielona ogółem	42,0	49,0	33,5	124,5

Przykład 4

ABSORBUJĄCY PŁYNNOŚĆ SWAP WALUTOWY W FORMIE PRZETARGU PROCENTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zaabsorbowaniu płynności z rynku za pomocą swapu walutowego na kurs EUR/USD w formie przetargu procentowego. (Uwaga: w tym przykładzie do euro stosuje się premię.)

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Punkty swapowe (× 10.000)	Kwota (mln EUR)				Oferty skumulowane
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Razem	65	90	80	235	

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu kwoty 158 mln EUR, ustalając krańcowy punkt swapowy na poziomie 6,63. Wszystkie oferty powyżej 6,63 (na skumulowaną kwotę 65 mln EUR) są realizowane w całości. Przy 6,63 procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Przydział dla banku 1 przy danym krańcowym punkcie swapowym wynosi:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Całkowita kwota przydzielona bankowi 1 wynosi:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Wyniki przydziału można podsumować następująco:

Kontrahenci	Kwota (mln EUR)			
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem
Oferty ogółem	65,00	90,00	80,00	235,0
Kwota przydzielona ogółem	48,25	52,55	57,20	158,0

EBC ustala kasowy kurs wymiany (spot) EUR/USD dla tej operacji na poziomie 1,1300.

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o jednej stopie (holenderskiej), w dniu rozpoczęcia operacji Eurosystem kupuje 158.000.000 EUR, a sprzedaje 178.540.000 USD. W dniu zapadalności operacji Eurosystem sprzedaje 158.000.000 EUR, a kupuje 178.644.754 USD (kurs terminowy wynosi $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Przykład 4 (ciąg dalszy)

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o różnych stopach (amerykańskiej), Eurosystem dokonuje wymiany kwot w euro i dolarach amerykańskich zgodnie z poniższą tabelą.

Transakcja kasowa			Transakcja terminowa		
Kurs waluty	Skup EUR	Sprzedż USD	Kurs waluty	Skup EUR	Sprzedż USD
1,1300			1,130684		
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130680	10.000.000	11.306.800
1,1300	15.000.000	16.950.000	1,130676	15.000.000	16.960.140
1,1300	15.000.000	16.950.000	1,130671	15.000.000	16.960.065
1,1300	25.000.000	28.250.000	1,130667	25.000.000	28.266.675
1,1300	93.000.000	105.090.000	1,130663	93.000.000	105.151.659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Razem	158.000.000	178.540.000		158.000.000	178.645.339

Przykład 5

ZASILAJĄCY W PŁYNNOŚĆ SWAP WALUTOWY W FORMIE PRZETARGU PROCENTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zasileniu rynku w płynność za pomocą swapu walutowego na stopę EUR/USD w formie przetargu procentowego. (Uwaga: w tym przykładzie do euro stosuje się premię.)

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Punkty swapowe (× 10.000)	Kwota (mln EUR)			Razem	Oferty skumulowane
	Bank 1	Bank 2	Bank 3		
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Razem	60	85	75	220	

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu kwoty 197 mln EUR, ustalając końcowy punkt swapowy na poziomie 6,54. Wszystkie oferty poniżej 6,54 (na skumulowaną kwotę 195 mln EUR) są realizowane w całości. Przy wartości punktów swapowych 6,54 procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Przydział dla banku 1 przy końcowym punkcie swapowym wynosi:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Całkowita kwota przydzielona bankowi 1 wynosi:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Wyniki przydziału można podsumować następująco:

Kontrahenci	Kwota (mln EUR)			Razem
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	
Oferty ogółem	60,0	85,0	75,0	220
Kwota przydzielona ogółem	55,5	75,5	66,0	197

EBC ustala kasowy kurs wymiany (spot) EUR/USD dla tej operacji na poziomie 1,1300.

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o jednej stopie (holenderskiej), w dniu rozpoczęcia operacji Eurosystem sprzedaje 197.000.000 EUR, a kupuje 222.610.000 USD. W dniu zapadalności operacji Eurosystem kupuje 197.000.000 EUR, a sprzedaje 222.738.838 USD (kurs terminowy wynosi $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Przykład 5 (ciąg dalszy)

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o różnych stopach (amerykańskiej), Eurosystem dokonuje wymiany kwot w euro i dolarach amerykańskich zgodnie z poniższą tabelą.

Transakcja kasowa			Transakcja terminowa		
Kurs waluty	Sprzedaż EUR	Skup USD	Kurs waluty	Skup EUR	Sprzedaż USD
1,1300			1,130623		
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130627	10.000.000	11.306.270
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130632	10.000.000	11.306.320
1,1300	20.000.000	22.600.000	1,130636	20.000.000	22.612.720
1,1300	40.000.000	45.200.000	1,130641	40.000.000	45.225.640
1,1300	80.000.000	90.400.000	1,130645	80.000.000	90.451.600
1,1300	35.000.000	39.550.000	1,130649	35.000.000	39.572.715
1,1300	2.000.000	2.260.000	1,130654	2.000.000	2.261.308
1,1300			1,130658		
Razem	197.000.000	222.610.000		197.000.000	222.736.573

Przykład 6

ŚRODKI KONTROLI RYZYKA

Niniejszy przykład ilustruje ogólne zasady kontroli ryzyka stosowane do aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w zasilających w płynność operacjach Eurosystemu¹. Przykład opiera się na założeniu, że kontrahent uczestniczy w następujących operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu:

- podstawowej operacji refinansującej rozpoczętej 28 lipca 2004 r. i zakończonej 4 sierpnia 2004 r., w której kontrahentowi przydzielono 50 mln EUR po stopie 4,24%;
- dłuższej operacji refinansującej rozpoczętej 29 lipca 2004 r. i zakończonej 21 października 2004 r., w której kontrahentowi przydzielono 45 mln EUR po stopie 4,56%;
- podstawowej operacji refinansującej rozpoczętej 4 sierpnia 2004 r. i zakończonej 11 sierpnia 2004 r., w której kontrahentowi przydzielono 35 mln EUR po stopie 4,26%.

Charakterystykę rynkowych aktywów zabezpieczających wykorzystanych przez kontrahenta do zabezpieczenia tych operacji podaje tabela 1.

TABELA 1 RYNKOWE AKTYWA ZABEZPIECZAJĄCE WYKORZYSTANE W TRANSAKCYJACH

Nazwa aktywów	Kategoria aktywów	Charakterystyka				
		Data zapadalności	Rodzaj kuponu	Częstotliwość kuponu	Pozostały okres zapadalności	Redukcja wartości
A	Zabezpieczona obligacja bankowa typu Jumbo	30.08.2008	Stały	6 miesięcy	4 lata	3,50%
B	Obligacja skarbowa	19.11.2008	Zmienny	12 miesięcy	4 lata	0,50%
C	Obligacja przedsiębiorstwa	12.05.2015	Zerowy		>10 lat	15,00%
Ceny w procentach (w tym narosłe odsetki) ^{*)}						
28.07.2004	29.07.2004	30.07.2004	02.08.2004	03.08.2004	04.08.2004	05.08.2004
102,63	101,98 98,35	100,55 97,95	101,03 98,15	100,76 98,56	101,02 98,73 55,01	101,24 98,57 54,87

*) cena podana na wskazaną datę wyceny odpowiada najbardziej reprezentatywnej cenie w dniu roboczym poprzedzającym wycenę.

System zabezpieczeń oznaczonych

Założmy najpierw, że transakcje z krajowym bankiem centralnym prowadzi się przy wykorzystaniu systemu zabezpieczeń oznaczonych, w którym aktywa zabezpieczające są jednoznacznie przypisane do konkretnej transakcji. Codziennie dokonuje się wyceny aktywów zabezpieczających. Ogólne zasady kontroli ryzyka można zatem opisać następująco (patrz również tabela 2):

1. W dniu 28 lipca 2004 r. kontrahent zawiera umowę z przyrzeczeniem odkupu z krajowym bankiem centralnym, który nabywa aktywa A na kwotę 50,6 mln EUR. Aktywa A to stałokuponowe zabezpieczone obligacje bankowe typu Jumbo z terminem zapadalności 30 sierpnia 2008 r. Pozostały okres zapadalności wynosi więc cztery lata, czyli należy

¹ Przykład opiera się na założeniu, że przy obliczaniu wartości, przy której następuje wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego, uwzględnia się narosłe odsetki od dostarczonej płynności oraz przyjmuje się punkt aktywacji na poziomie 0,5% dostarczonej płynności.

Przykład 6 (ciąg dalszy)

stosować 3,5-procentową redukcję wartości w wycenie. Cena rynkowa aktywów A na ich rynku referencyjnym w tym dniu wynosi 102,63%, łącznie z narosłymi odsetkami od kuponu. Kontrahent ma dostarczyć aktywa A na taką kwotę, by po odliczeniu 3,5-procentowej redukcji w wycenie przewyższała ona przyznaną kwotę 50 mln EUR. Dostarcza więc aktywa A o wartości nominalnej 50,6 mln EUR, których skorygowana wartość rynkowa w danym dniu wynosi 50.113.203 EUR.

2. W dniu 29 lipca 2004 r. kontrahent zawiera umowę z przyrzeczeniem odkupu z krajowym bankiem centralnym, który nabywa aktywa A za 21 mln EUR (cena rynkowa 101,98%, redukcja wartości w wycenie 3,5%) oraz aktywa B za 25 mln EUR (cena rynkowa 98,35%). Aktywa B to zmiennokuponowe obligacje skarbu państwa, do których stosuje się 0,5-procentową redukcję wartości w wycenie. Skorygowana wartość rynkowa aktywów A i B na ten dzień wynosi 45.130.810 EUR, czyli przekracza wymaganą kwotę 45.000.000 EUR.

W dniu 29 lipca 2004 r. następuje aktualizacja wyceny aktywów zabezpieczających podstawową operację refinansującą rozpoczętą 28 lipca 2004 r. Przy cenie rynkowej na poziomie 101,98% nawet po redukcji w wycenie wartość rynkowa aktywów A mieści się między dolnym i górnym poziomem aktywacji. Dostarczone na początku zabezpieczenie uznaje się zatem za wystarczające zarówno dla początkowej kwoty dostarczonej płynności, jak też dla narosłych odsetek w kwocie 5.889 EUR.

3. W dniu 30 lipca 2004 r. następuje aktualizacja wyceny aktywów zabezpieczających: cena rynkowa aktywów A wynosi 100,55%, a aktywów B – 97,95%. Narosłe odsetki wynoszą 11.778 EUR od podstawowej operacji refinansującej rozpoczętej 28 lipca 2004 r. oraz 5.700 EUR od dłuższej operacji refinansującej rozpoczętej 29 lipca 2004 r. W rezultacie skorygowana wartość rynkowa aktywów A w pierwszej transakcji spada o 914.218 EUR poniżej kwoty do pokrycia (tj. dostarczonej płynności powiększonej o narosłe odsetki), a także poniżej dolnego poziomu aktywacji wynoszącego 49.761.719 EUR. Kontrahent dostarcza aktywa A o wartości nominalnej 950.000 EUR, które po odliczeniu 3,5-procentowej redukcji od wartości rynkowej opartej na cenie 100,55% przywracają wystarczające pokrycie w zabezpieczeniu².

Wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego potrzebne jest również przy drugiej transakcji, jako że skorygowana wartość rynkowa aktywów zabezpieczających wykorzystanych w tej transakcji (44.741.520 EUR) jest poniżej dolnego poziomu aktywacji (który wynosi 44.780.672 EUR). Kontrahent dostarcza zatem aktywa B na kwotę 270.000 EUR o skorygowanej wartości rynkowej 263.143 EUR.

4. W dniach 2 i 3 sierpnia 2004 r. następuje aktualizacja wyceny aktywów zabezpieczających, która nie prowadzi jednak do wezwania do uzupełnienia depozytów zabezpieczających transakcje przeprowadzone w dniach 28 i 29 lipca 2004 r.
5. W dniu 4 sierpnia 2004 r. kontrahent spłaca płynność dostarczoną w ramach podstawowej operacji refinansującej rozpoczętej 28 lipca 2004 r. wraz z naliczonymi odsetkami

² Krajowe banki centralne mogą wymagać uzupełnienia depozytu zabezpieczającego w gotówce, a nie w papierach wartościowych.

Przykład 6 (ciąg dalszy)

w wysokości 41.222 EUR. Krajowy bank centralny zwraca aktywa A o nominalnej wartości 51.550.000 EUR.

Tego samego dnia kontrahent zawiera nową umowę z przyrzeczeniem odkupu z krajowym bankiem centralnym, który nabywa aktywa C o wartości nominalnej 75 mln EUR. Ponieważ aktywa C to zerokuponowe obligacje korporacyjne o pozostałym okresie zapadalności powyżej 10 lat, co wymaga 15-procentowej redukcji wartości w wycenie, ich skorygowana wartość rynkowa na ten dzień wynosi 35.068.875 EUR.

Po aktualizacji wyceny aktywów zabezpieczających dłuższą operację refinansującą rozpoczętą 29 lipca 2004 r. okazuje się, że skorygowana wartość rynkowa dostarczonych aktywów przekracza górny poziom aktywacji o około 262.000 EUR i w efekcie krajowy bank centralny zwraca kontrahentowi aktywa B o wartości nominalnej 262.000 EUR³.

System zabezpieczeń łącznych

Załóżmy następnie, że transakcje z krajowym bankiem centralnym prowadzi się przy wykorzystaniu systemu zabezpieczeń łącznych, w którym aktywa wchodzące w skład puli wykorzystywanej przez kontrahenta nie są przypisane do konkretnych transakcji.

W tym przykładzie kolejność transakcji jest taka sama, jak w poprzednim przykładzie ilustrującym system zabezpieczeń oznaczonych. Główna różnica polega na tym, że w datach ponownej wyceny skorygowana wartość rynkowa wszystkich aktywów w puli musi pokryć zagregowaną kwotę wszystkich otwartych operacji z krajowym bankiem centralnym. Wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego na kwotę 1.178.398 EUR dokonane w dniu 30 lipca 2004 r. jest w tym przykładzie identyczne z wezwaniem w systemie zabezpieczeń oznaczonych. Kontrahent dostarcza aktywa A o wartości nominalnej 1.300.000 EUR, które po uwzględnieniu 3,5-procentowej redukcji wartości rynkowej opartej na cenie 100,55% przywracają wystarczające pokrycie w zabezpieczeniu.

Ponadto w dniu 4 sierpnia 2004 r., czyli kiedy zapada podstawowa operacja refinansująca z 28 lipca 2004 r., kontrahent może zatrzymać aktywa na swoim rachunku zabezpieczeń. Może je także zamienić na inne aktywa, co pokazano w przykładzie, gdzie aktywa A o wartości nominalnej 51,9 mln EUR zastąpiono aktywami C o wartości nominalnej 75,5 mln EUR, aby pokryć dostarczoną płynność i odsetki naliczone w ramach wszystkich operacji refinansujących.

Ogólne zasady kontroli ryzyka w systemie zabezpieczeń łącznych przedstawia tabela 3.

³ Gdyby krajowy bank centralny miał wypłacić kontrahentowi nadwyżkę zabezpieczenia w związku z drugą transakcją, kwotę tę można w niektórych przypadkach skompensować z uzupełnieniem zabezpieczenia wpłaconym przez kontrahenta na rzecz krajowego banku centralnego z tytułu pierwszej transakcji. Dzięki temu następuje tylko jedno rozliczenie depozytu zabezpieczającego.

Przykład 6 (ciąg dalszy)

TABELA 2 SYSTEM ZABEZPIECZEŃ OZNACZONYCH

Data	Otwarte operacje refinansujące	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Oprocentowanie	Dostarczona płynność
28.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
29.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
30.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
02.08.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
03.08.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
04.08.2004	Podstawowa	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
05.08.2004	Podstawowa	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000

TABELA 3 SYSTEM ZABEZPIECZEŃ ŁĄCZNYCH

Data	Otwarte operacje refinansujące	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Oprocentowanie	Dostarczona płynność
28.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
29.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
30.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
02.08.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
03.08.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
04.08.2004	Podstawowa	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000
05.08.2004	Podstawowa	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35.000.000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45.000.000

DODATEK I
**Przykłady operacji
i procedur polityki
pieniężnej**

Naliczone odsetki	Kwota do zabezpieczenia	Dolny punkt aktywacji	Górny punkt aktywacji	Skorygowana wartość rynkowa	Wezwanie do uzupełnienia depozytu
-	50.000.000	49.750.000	50.250.000	50.113.203	-
5.889.	50.005.889	49.755.859	50.255.918	49.795.814	-
-	45.000.000	44.775.000	45.225.000	45.130.810	-
11.778.	50.011.778	49.761.719	50.261.837	49.097.560	-914.218
5.700.	45.005.700	44.780.672	45.230.729	44.741.520	-264.180
29.444.	50.029.444	49.779.297	50.279.592	50.258.131	-
22.800.	45.022.800	44.797.686	45.247.914	45.152.222	-
35.333.	50.035.333	49.785.157	50.285.510	50.123.818	-
28.500.	45.028.500	44.803.358	45.253.643	45.200.595	-
-	35.000.000	34.825.000	35.175.000	35.068.875	-
34.200.	45.034.200	44.809.029	45.259.371	45.296.029	261.829
4.142.	35.004.142	34.829.121	35.179.162	34.979.625	-
39.900.	45.039.900	44.814.701	45.265.100	45.043.420	-

Naliczone odsetki	Kwota do zabezpieczenia	Dolny punkt aktywacji ¹⁾	Górny punkt aktywacji ²⁾	Skorygowana wartość rynkowa	Wezwanie do uzupełnienia depozytu
-	50.000.000.	49.750.000	Nie dotyczy	50.113.203	-
5.889	95.005.889.	94.530.859	Nie dotyczy	94.926.624	-
-					
11.778	95.017.478.	94.542.390	Nie dotyczy	93.839.080	-1.178.398
5.700					
29.444	95.052.244.	94.576.983	Nie dotyczy	95.487.902	-
22.800					
35.333	95.063.833.	94.588.514	Nie dotyczy	95.399.949	-
28.500					
-	80.034.200.	79.634.029	Nie dotyczy	80.333.458	-
34.200					
4.142	80.044.042.	79.643.821	Nie dotyczy	80.248.396	-
39.900					

- 1) W systemie zabezpieczeń łącznych dolny punkt aktywacji wyznacza najniższy poziom, przy którym stosuje się wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego. W praktyce większość krajowych banków centralnych wymaga dodatkowego zabezpieczenia zawsze, gdy wartość rynkowa puli zabezpieczeń po redukcji w wycenie spada poniżej całkowitej kwoty, dla której ma stanowić pokrycie.
- 2) W systemie zabezpieczeń łącznych pojęcie górnego punktu aktywacji nie ma zastosowania, ponieważ kontrahent stale dąży do utrzymania nadwyżki przedłożonego zabezpieczenia, aby zmniejszyć do minimum liczbę transakcji.

DODATEK 2

SŁOWNICZEK

Agent rozrachunkowy: instytucja zarządzająca procesem rozrachunku (np. ustalaniem sald rozliczeniowych, monitorowaniem wymiany płatności itp.) na potrzeby systemów transferu i transakcji podlegających rozrachunkowi.

Aukcja amerykańska: patrz **aukcja o różnych stopach**.

Aukcja holenderska: patrz **aukcja o jednej stopie**.

Aukcja o jednej stopie (holenderska): aukcja, na której oprocentowanie przydzielonej kwoty płynności (bądź cena lub wartość **punktów swapowych**) stosowane do wszystkich realizowanych ofert jest równe **krańcowej stopie procentowej**.

Aukcja o różnych stopach (amerykańska): aukcja, na której oprocentowanie przydzielonej kwoty płynności (bądź cena lub wartość **punktów swapowych**) równe jest stopie procentowej podanej w poszczególnych ofertach.

Bankowość korespondencka: rozwiązanie, w ramach którego jedna **instytucja kredytowa** świadczy usługi płatnicze i inne na rzecz drugiej instytucji kredytowej. Płatności za pośrednictwem korespondentów są dokonywane za pomocą rachunków wzajemnych (rachunki nostro i loro), do których mogą być dołączone stałe linie kredytowe. Rozwiązanie to stosuje się przede wszystkim w skali międzynarodowej; w niektórych krajach funkcjonuje ono pod nazwą usług agencyjnych. Rachunek loro to rachunek prowadzony przez korespondenta na rzecz zagranicznej instytucji kredytowej, dla której z kolei stanowi on rachunek nostro.

Bliskie powiązania: sytuacja, w której kontrahent jest związany z emitentem/dłużnikiem/gwarantem instrumentu dłużnego ze względu na fakt, że: (i) kontrahent posiada 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta, bądź jedno lub kilka przedsiębiorstw, w których kontrahent ma większościowy udział kapitałowy, posiada 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta, bądź też kontrahent oraz dowolna liczba przedsiębiorstw, w których ma on większościowy udział kapitałowy, posiadają wspólnie 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta; (ii) emitent/dłużnik/gwarant posiada 20% lub więcej kapitału kontrahenta, lub jedno lub kilka przedsiębiorstw, w których emitent/dłużnik/gwarant ma większościowy udział kapitałowy, posiada 20% lub więcej kapitału kontrahenta, bądź też emitent/dłużnik/gwarant oraz dowolna liczba przedsiębiorstw, w których ma on większościowy udział kapitałowy, posiadają wspólnie 20% lub więcej kapitału kontrahenta; (iii) osoba trzecia ma większościowy udział w kapitale kontrahenta i jednocześnie ma większościowy udział w kapitale emitenta/dłużnika/gwaranta, albo bezpośrednio, albo pośrednio poprzez jedno lub kilka przedsiębiorstw, w których ta osoba trzecia ma większościowy udział kapitałowy.

Cena odkupu: cena, po której nabywca jest zobowiązany do odsprzedania z powrotem aktywów będących przedmiotem **umowy z przyrzeczeniem odkupu**. Cena odkupu równa się sumie **ceny zakupu** i narzutu obejmującego odsetki od udzielonej kwoty płynnych środków w okresie zapadalności danej operacji.

Cena zakupu: cena, po której sprzedawca sprzedaje nabywcy aktywa.

Centralny depozyt papierów wartościowych (CDPW): instytucja, która przechowuje papiery wartościowe oraz inne aktywa finansowe i administruje nimi, prowadzi rachunki emisyjne i umożliwia przetwarzanie transakcji w formie zapisów księgowych. Aktywa mogą występować albo

w formie materialnej (wtedy są blokowane przez CDPW), albo zdematerializowanej (tylko jako zapisy elektroniczne).

Data nabycia: data, w której sprzedaż aktywów przez sprzedającego nabywcy staje się skuteczna.

Data rozliczenia: data rozliczenia transakcji. Rozliczenie może mieć miejsce w dniu zawarcia transakcji (rozliczenie tego samego dnia) lub w ciągu jednego lub kilku dni po jej zawarciu (data rozliczenia = **data transakcji (T)** + przesunięcie rozliczenia w czasie).

Data rozpoczęcia: data, w której rozliczany jest pierwszy człon operacji polityki pieniężnej. W przypadku **umowy z przyrzeczeniem odkupu i swapu walutowego** data rozpoczęcia odpowiada **dacie nabycia**.

Data transakcji (T): data zawarcia transakcji (tj. umowy finansowej między dwoma **kontrahentami**). Data transakcji może zbiegać się z **datą rozliczenia** transakcji (rozliczenie tego samego dnia) lub ją poprzedzać o określoną liczbę dni roboczych (data rozliczenia = T + przesunięcie rozliczenia w czasie).

Data wyceny: data, w której następuje wycena aktywów zabezpieczających operacje kredytowe.

Dematerializacja: wyeliminowanie certyfikatów i dokumentów w formie materialnej, stanowiących tytuł własności aktywów finansowych, tak że aktywa te występują jedynie jako zapisy księgowe.

Depozyt początkowy: środek kontroli ryzyka, który może być stosowany w Eurosystemie w **transakcjach odwracalnych**, polegający na tym, że wymagane zabezpieczenie transakcji jest równe kredytowi udzielonemu **kontrahentowi** powiększonemu o wartość depozytu początkowego.

Depozyt w banku centralnym na koniec dnia: jedna z **operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu**, w ramach której **kontrahenci** mogą składać w krajowym banku centralnym depozyty overnight oprocentowane według wcześniej ustalonej stopy.

Depozytariusz: pośrednik, którego głównym zadaniem jest rejestracja papierów wartościowych w formie materialnej lub elektronicznej oraz prowadzenie rejestru własności tych papierów.

Depozyty o umownym terminie zapadalności: kategoria instrumentów obejmująca głównie depozyty terminowe o określonym terminie zapadalności, które zależnie od praktyki krajowej mogą być albo niewypłacalne przed terminem zapadalności, albo wypłacalne pod warunkiem uiszczenia kary. Kategoria ta obejmuje również niektóre nierynkowe instrumenty dłużne, takie jak nierynkowe kwity depozytowe (w obrocie detalicznym).

Depozyty zwrotne za wypowiedzeniem: kategoria instrumentów obejmująca depozyty, w przypadku których przy wypłacie środków obowiązuje określony termin wypowiedzenia. W niektórych przypadkach istnieje możliwość wypłaty pewnej kwoty w określonym terminie lub wcześniejszej wypłaty pod warunkiem zapłacenia kary.

Dłuższa operacja refinansująca: regularna **operacja otwartego rynku** realizowana przez **Eurosystem** w formie **transakcji odwracalnej**. Dłuższe operacje refinansujące są przeprowadzane w ramach **przetargów standardowych** organizowanych raz w miesiącu i zazwyczaj mają trzymiesięczny termin zapadalności.

Dni faktyczne/360: konwencja liczenia dni stosowana przy obliczaniu odsetek od kredytu, polegająca na tym, że stopa procentowa jest obliczana dla faktycznej liczby dni kalendarzowych, na które został udzielony kredyt, przy założeniu, że rok liczy 360 dni. Konwencja ta jest stosowana w operacjach polityki pieniężnej **Eurosystemu**.

Dostawa za płatność (DVP): mechanizm stosowany w systemie rozrachunku przez wymianę aktywów, dzięki któremu ostateczny transfer aktywów (papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych) ma miejsce jedynie wówczas, gdy nastąpił transfer innych aktywów.

Dzień roboczy Eurosystemu: każdy dzień, w którym EBC i co najmniej jeden **krajowy bank centralny** są czynne na potrzeby operacji polityki pieniężnej **Eurosystemu**.

Dzień roboczy KBC: każdy dzień, w którym **krajowy bank centralny** danego **państwa członkowskiego** jest czynny na potrzeby operacji polityki pieniężnej **Eurosystemu**. W niektórych państwach członkowskich oddziały krajowego banku centralnego mogą być nieczynne w dniu roboczym KBC ze względu na lokalne lub regionalne święta. W takich przypadkach odpowiedni krajowy bank centralny jest zobowiązany z wyprzedzeniem poinformować **kontrahentów** o ustaleniach w sprawie transakcji z udziałem tych oddziałów.

Emitent: podmiot, który posiada zobowiązanie z tytułu papieru wartościowego lub innego instrumentu finansowego.

EOG (Europejski Obszar Gospodarczy): państwa członkowskie UE oraz Islandia, Liechtenstein i Norwegia.

Europejski System Banków Centralnych (ESBC): termin oznaczający Europejski Bank Centralny (EBC) i krajowe banki centralne państw członkowskich UE. Należy zaznaczyć, że krajowe banki centralne państw członkowskich, które nie wprowadziły wspólnej waluty zgodnie z **Traktatem**, zachowują swoje uprawnienia w zakresie polityki pieniężnej zgodnie z ustawodawstwem krajowym i w związku z tym nie uczestniczą we wspólnej polityce pieniężnej **Eurosystemu**.

Eurosystem: termin oznaczający Europejski Bank Centralny (EBC) i **krajowe banki centralne państw członkowskich strefy euro**. Organami decyzyjnymi Eurosystemu są Rada Prezesów i Zarząd EBC.

Górny limit oferty: najwyższa dopuszczalna kwota oferty składanej przez pojedynczego **kontrahenta** w przetargu. Wyznaczenie przez **Eurosystem** górnego limitu oferty ma zapobiec składaniu przez pojedynczych kontrahentów ofert na nieproporcjonalnie wysokie kwoty.

Instrument o oprocentowaniu stałym: instrument finansowy ze stałym kuponem obowiązującym przez cały okres trwania instrumentu.

Instrument o oprocentowaniu zmiennym: instrument finansowy z kuponem okresowo zmieniającym na podstawie wskaźnika referencyjnego w celu uwzględnienia zmian średnio- i krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. **Kupon** instrumentu o oprocentowaniu zmiennym może być **ustalony z góry** (*pre-fixed*) lub **później** (*post-fixed*).

Instrument o odwrotnie zmiennej stopie procentowej: pochodny instrument finansowy, w przypadku którego stopa procentowa płacona posiadaczowi zmienia się odwrotnie do zmian określonej stopy referencyjnej.

Institucja kredytowa: instytucja spełniająca definicję podaną w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (wersja preredagowana). Instytucją kredytową jest zatem: (i) przedsiębiorstwo, którego działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub innych środków podlegających zwrotowi od ludności oraz na udzielaniu kredytów na własny rachunek; (ii) przedsiębiorstwo lub osoba prawna inna niż wymienione w punkcie (i), która emituje środki płatnicze w formie **pieniądza elektronicznego**.

Klasa zapadalności: klasa aktywów, których **pozostały okres zapadalności** mieści się w pewnym przedziale, np. od trzech do pięciu lat.

Koniec dnia: okres w ciągu dnia roboczego po zamknięciu systemu **TARGET2**, w którym następuje finalizacja płatności przyjętych do realizacji w systemie TARGET2 na dany dzień.

Kontrahent: druga strona transakcji finansowej (np. każdej transakcji z bankiem centralnym).

Konwencja liczenia dni: wzór regulujący liczbę dni uwzględnianą przy obliczaniu odsetek od kredytu. W operacjach polityki pieniężnej **Eurosystemu** stosuje się konwencję **dni faktyczne/360**.

Krajowy bank centralny (KBC): w niniejszym dokumencie termin ten oznacza bank centralny państwa członkowskiego UE, które wprowadziło wspólną walutę zgodnie z **Traktatem**.

Krańcowa stopa procentowa: stopa procentowa, przy której zostaje wyczerpana całkowita pula środków przydzielana w ramach przetargu.

Krańcowy punkt swapowy: wartość punktów swapowych, przy której zostaje wyczerpana całkowita pula środków przydzielana w ramach przetargu.

Kredyt śróddzienny: kredyt na okres krótszy niż jeden dzień roboczy, udzielany przez banki centralne celem wyrównania niedopasowań w rozliczeniach płatności. Może mieć formę: (i) zabezpieczonego kredytu w rachunku bieżącym, (ii) operacji kredytowej zabezpieczonej zastawem lub prowadzonej w ramach **operacji z przyrzeczeniem odkupu**.

Kredyt w banku centralnym: jedna z **operacji kredytowo-depozytowych Eurosystemu**, w której kontrahenci mogą zaciągnąć kredyt overnight w krajowym banku centralnym po ustalonej z góry stopie procentowej, przekazując jako zabezpieczenie aktywa kwalifikowane.

Kupon ustalany później: kupon **instrumentu o oprocentowaniu zmiennym** obliczany na podstawie wartości, jaką przyjmie indeks odniesienia w określonym terminie (lub terminach) w okresie naliczania kuponu.

Kupon ustalany z góry: kupon **instrumentu o oprocentowaniu zmiennym** obliczany na podstawie wartości, jaką przyjmie indeks odniesienia w określonym terminie (lub terminach) przed okresem naliczania kuponu.

Kwota pomniejszenia rezerwy: stała kwota, którą instytucja odlicza przy obliczaniu poziomu wymaganej rezerwy w ramach **systemu rezerw obowiązkowych Eurosystemu**.

Maksymalna oferowana stopa procentowa: najwyższa stopa procentowa, po której **kontrahenci** mogą składać oferty w **przetargach procentowych**. Oferty powyżej stopy maksymalnej ogłoszonej przez EBC są odrzucane.

Międzynarodowy Numer Identyfikacyjny Papierów Wartościowych (ISIN): międzynarodowy kod identyfikacyjny nadawany papierom wartościowym emitowanym na rynkach finansowych.

Minimalna kwota przydziału: dolny limit kwoty przydzielanej poszczególnym **kontrahentom** biorącym udział w przetargu. **Eurosystem** może wyznaczyć minimalną kwotę, jaką przyzna każdemu kontrahentowi uczestniczącemu w przetargu.

Minimalna oferowana stopa procentowa: najniższa stopa procentowa, po której **kontrahenci** mogą składać oferty w **przetargach procentowych**.

Minimalny współczynnik przydziału: wyrażony w procentach najniższy współczynnik realizacji ofert po **krańcowej stopie procentowej** w danym przetargu. Eurosystem może zdecydować o wyznaczeniu minimalnego współczynnika w operacjach przetargowych.

Monetarne instytucje finansowe (MIF): jedna z klas instytucji finansowych, które razem tworzą sektor kreacji pieniądza **strefy euro**. Obejmują one banki centralne, **instytucje kredytowe** posiadające status rezydenta określony w prawie wspólnotowym i wszelkie inne instytucje finansowe posiadające status rezydenta, których działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub bliskich substytutów depozytów od podmiotów innych niż MIF oraz udzielaniu kredytów lub inwestowaniu w papiery wartościowe na własny rachunek (przynajmniej w sensie ekonomicznym).

Narzędzia ratingowe: źródło oceny jakości kredytowej wymienione w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF)**. Do tej kategorii zaliczają się aplikacje niezależnych podmiotów służące do oceny jakości kredytowej dłużników na podstawie m.in. zbadanych sprawozdań finansowych. Zgodność każdej aplikacji z ECAF musi zostać potwierdzona przez Eurosystem.

Obligacja zerokuponowa: papier wartościowy przynoszący w czasie istnienia tylko jeden przepływ środków pieniężnych. W niniejszym dokumencie termin ten oznacza papiery wartościowe emitowane z dyskontem i papiery wartościowe, które zapewniają pojedynczy kupon w terminie zapadalności. Specjalnym rodzajem obligacji zerokuponowej jest **strip**.

Obniżka wartości: środek kontroli ryzyka stosowany do aktywów zabezpieczających w **transakcjach odwracalnych**, polegający na tym, że bank centralny przed dokonaniem **redukcji wartości w wycenie** obniża teoretyczną wartość rynkową aktywów o pewien procent¹.

Okres utrzymywania rezerw: okres, za który oblicza się poziom rezerwy obowiązkowej. EBC publikuje kalendarz okresów utrzymywania rezerw co najmniej trzy miesiące przed początkiem roku. Okresy utrzymywania rezerw zaczynają się w dniu rozliczenia pierwszej podstawowej operacji refinansującej po posiedzeniu Rady Prezesów, podczas którego formułowana jest miesięczna

¹ Np. w przypadku papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami zaliczanych do kategorii płynności V, których wartość oblicza się z zastosowaniem ceny teoretycznej, stosuje się obniżkę wartości o 5%, a następnie redukcję wartości w wycenie o 12%. Odpowiada to całkowitej redukcji wartości o 16,4%.

ocena nastawienia w polityce pieniężnej, a kończą się zazwyczaj w dniu poprzedzającym termin rozliczenia podstawowej operacji refinansującej w następnym miesiącu. W szczególnych okolicznościach opublikowany kalendarz może ulec zmianom, np. ze względu na zmiany w harmonogramie posiedzeń Rady Prezesów.

Operacja dostrajająca: nieregularna **operacja otwartego rynku** realizowana przez **Eurosystem** głównie w celu przeciwdziałania nieoczekiwanym wahaniom płynności na rynku.

Operacje kredytowo-depozytowe: operacje banku centralnego, z których **kontrahenci** mogą skorzystać z własnej inicjatywy. **Eurosystem** oferuje dwa rodzaje takich operacji: **kredyt w banku centralnym** i **depozyt w banku centralnym na koniec dnia**.

Operacja otwartego rynku: operacja przeprowadzana na rynku finansowym z inicjatywy banku centralnego. Operacje otwartego rynku Eurosystemu można podzielić na cztery kategorie pod względem celu, regularności i procedur: **podstawowe operacje refinansujące, dłuższe operacje refinansujące, operacje dostrajające** i **operacje strukturalne**. Głównym instrumentem Eurosystemu są **transakcje odwracalne**, które można stosować we wszystkich czterech kategoriach operacji. Ponadto w ramach **operacji strukturalnych** może być wykorzystywana emisja certyfikatów dłużnych i **transakcje bezwarunkowe**, natomiast dla potrzeb **operacji dostrajających** stosuje się **swapy walutowe** i **przyjmowanie lokat terminowych**.

Operacja strukturalna: operacja otwartego rynku prowadzona przez **Eurosystem** głównie w celu skorygowania strukturalnego niedoboru lub nadmiaru płynności sektora finansowego wobec Eurosystemu.

Operacja z przyrzeczeniem odkupu (repo): zasilająca w płynność **transakcja odwracalna** oparta na **umowie z przyrzeczeniem odkupu**.

Ostateczny transfer: nieodwołalny i bezwarunkowy transfer stanowiący realizację zobowiązania do dokonania transferu.

Państwo członkowskie: w niniejszym dokumencie termin ten odnosi się do państwa członkowskiego UE, które wprowadziło wspólną walutę zgodnie z **Traktatem**.

Papiery wartościowe zabezpieczone aktywami (ABS): instrumenty dłużne z zabezpieczeniem w formie wyodrębnionej (stałej lub zmiennej) puli aktywów finansowych, które można w określonym czasie zamienić na gotówkę. Dodatkową gwarancją obsługi i terminowego przekazania przychodu z tytułu papieru wartościowego mogą być prawa lub inne aktywa. Zazwyczaj papiery wartościowe zabezpieczone aktywami emituje specjalnie w tym celu utworzona spółka inwestycyjna, która wcześniej nabyła pulę aktywów finansowych od inicjatora/sprzedającego. Płatności z tytułu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami zależą głównie od przepływów środków pieniężnych generowanych przez pulę aktywów zabezpieczających oraz od innych praw gwarantujących terminową płatność, takich jak instrumenty dostarczania płynności, gwarancje i inne elementy powodujące poprawę warunków kredytowania.

Pieniądz elektroniczny: wartość pieniężna stanowiąca wierzytelność wobec emitenta, która: a) jest przechowywana na nośniku elektronicznym; b) jest emitowana w zamian za środki pieniężne o wartości nie mniejszej niż wartość wyemitowana; c) jest środkiem płatniczym akceptowanym przez podmioty inne niż emitent.

Podstawa naliczania rezerwy: suma pozycji bilansu stanowiących podstawę obliczania wysokości rezerwy obowiązkowej danej instytucji kredytowej.

Podstawowa operacja refinansująca: regularna operacja otwartego rynku realizowana przez Eurosystem w formie transakcji odwracalnej. Podstawowe operacje refinansujące są przeprowadzane w ramach cotygodniowych przetargów standardowych i zazwyczaj mają tygodniowy termin zapadalności.

Powiązanie między systemami rozrachunku papierów wartościowych: wszystkie procedury i rozwiązania istniejące między dwoma systemami rozrachunku papierów wartościowych (SSS) na potrzeby transferu papierów wartościowych między tymi systemami w formie zapisów księgowych.

Powiernik: podmiot, który przechowuje papiery wartościowe i inne aktywa finansowe oraz administruje nimi na rzecz innych podmiotów.

Pozostały okres zapadalności: okres pozostały do daty zapadalności danego instrumentu dłużnego.

Procedura bilateralna: procedura, w ramach której bank centralny prowadzi transakcje bezpośrednio z jednym lub kilkoma kontrahentami z pominięciem procedury przetargowej. Procedury bilateralne obejmują operacje realizowane poprzez giełdy papierów wartościowych lub podmioty rynkowe.

Procedura przetargowa: procedura, w której bank centralny zasila rynek w płynność lub absorbuje ją z rynku na podstawie ofert przetargowych składanych przez konkurujących kontrahentów. Oferty realizuje się kolejno według konkurencyjności, aż do wyczerpania kwoty płynności dostarczanej lub absorbowanej przez bank centralny.

Przetarg kwotowy: procedura przetargowa, w której stopę procentową ustala z góry bank centralny, a kontrahenci uczestniczący w przetargu składają oferty określające kwotę, na jaką chcą zawrzeć transakcję po danej stopie.

Przetarg procentowy: procedura przetargowa, w której kontrahenci określają w ofercie zarówno kwotę środków pieniężnych, jak i stopę, po jakiej są gotowi zawrzeć transakcję z bankiem centralnym.

Przetarg standardowy: procedura przetargowa stosowana przez Eurosystem w regularnych operacjach otwartego rynku. Przetargi standardowe są przeprowadzane w czasie 24 godzin. Oferty przetargowe mogą składać wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikacji.

Przetarg szybki: procedura przetargowa stosowana przez Eurosystem do operacji dostrajających, gdy wskazane jest szybkie oddziaływanie na sytuację płynnościową na rynku. Przetargi szybkie trwają normalnie 90 minut, a uczestniczy w nich zwykle ograniczona grupa kontrahentów.

Przyjmowanie depozytów terminowych: instrument polityki pieniężnej, który Eurosystem może stosować do prowadzenia operacji dostrajających w celu absorpcji płynności z rynku. Eurosystem oferuje kontrahentom odsetki od depozytów terminowych złożonych na rachunkach w krajowych bankach centralnych.

Punkt aktywacji: określony z góry poziom dostarczonej płynności, przy którym stosuje się **wzwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego**.

Punkty swapowe: różnica między kursem walutowym transakcji terminowej (*forward*) a kursem transakcji kasowej (*spot*) w ramach **swapu walutowego**.

Rachunek powierniczy: rachunek papierów wartościowych prowadzony przez bank centralny, na którym **instytucje kredytowe** lokują papiery wartościowe mogące stanowić zabezpieczenie operacji banku centralnego.

Rachunek rezerwy: rachunek w **krajowym banku centralnym**, na którym utrzymywane są **środki rezerwy obowiązkowej kontrahenta**. Jako rachunki rezerw mogą służyć **rachunki rozliczeniowe** kontrahentów w krajowych bankach centralnych.

Rachunek rozliczeniowy: rachunek bezpośredniego uczestnika **TARGET2** w banku centralnym służący do przetwarzania płatności.

Ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAE): zbiór procedur, reguł i metod mający zapewnić spełnienie wymogu **Eurosystemu**, by jakość kredytowa wszystkich aktywów kwalifikowanych była wysoka. Eurosystem różnicuje kryteria wysokiej jakości kredytowej w odniesieniu do aktywów rynkowych i nierynkowych. Przy ocenie jakości kredytowej aktywów kwalifikowanych Eurosystem uwzględnia oceny pochodzące z jednego z czterech rodzajów systemów oceny kredytowej: **zewnętrzne instytucje kontroli jakości kredytowej (instytucje ECAI)**, **wewnętrzne systemy oceny jakości kredytowej** krajowych banków centralnych (**systemy ICAS**), **systemy ratingów wewnętrznych** kontrahentów (**systemy IRB**) oraz **narzędzia ratingowe** podmiotów zewnętrznych. Przy ocenie jakości kredytowej Eurosystem bierze także pod uwagę kryteria instytucjonalne oraz elementy gwarantujące ochronę posiadaczowi instrumentu, np. gwarancje. Przy ustalaniu dolnego progu jakości kredytowej uznawanej za wysoką Eurosystem przyjął jako wartość referencyjną ocenę kredytową na poziomie jednego A. Wg Eurosystemu przekłada się to na wartość prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania na poziomie 0,10% w skali roku.

Redukcja wartości w wycenie (*haircut*): środek kontroli ryzyka stosowany do aktywów zabezpieczających w **transakcjach odwracalnych**, polegający na tym, że bank centralny oblicza wartość aktywów zabezpieczających jako ich wartość rynkową pomniejszoną o pewien procent. **Eurosystem** stosuje redukcje wartości w wycenie odpowiednio do cech konkretnych aktywów, np. pozostałego okresu zapadalności.

Rezerwa uśredniona: zasada obliczania **rezerwy obowiązkowej** przez **kontrahentów** na podstawie średniego salda **środków rezerwy obowiązkowej** w **okresie jej utrzymywania**. Zasada ta przyczynia się do stabilizacji stóp procentowych rynku pieniężnego, stanowiąc dla instytucji bodziec do łagodzenia skutków przejściowych wahań płynności. System rezerw obowiązkowych **Eurosystemu** przewiduje stosowanie zasady rezerwy uśrednionej.

Rozliczenie transgraniczne: rozliczenie realizowane w kraju innym niż kraj lub kraje, w których zlokalizowana jest jedna lub obie strony transakcji.

Ryzyko niewypłacalności: ryzyko straty na skutek niepowodzenia (upadłości) **emitenta** aktywów finansowych lub niewypłacalności **kontrahenta**.

Standardowe wyłączenie: stały procent pozostałej do spłaty kwoty dłużnych papierów wartościowych z umownym terminem zapadalności do dwóch lat (w tym papierów rynku pieniężnego), który mogą odliczyć od **podstawy naliczania rezerwy** emitenci niemogący przedstawić dowodu, że kwota ta jest utrzymywana przez inne instytucje objęte systemem rezerw obowiązkowych **Eurosystemu**, przez EBC lub przez **krajowy bank centralny**.

Stopa rezerwy: stopa określana przez bank centralny dla każdej kategorii pozycji bilansowych włączanych do **podstawy naliczania rezerwy** w celu obliczenia wysokości **rezerwy obowiązkowej**.

Strefa euro: obszar obejmujący **państwa członkowskie** UE, które wprowadziły euro jako wspólną walutę zgodnie z **Traktatem** i w których za wspólną politykę pieniężną odpowiada Rada Prezesów EBC.

Strip (oddzielny obrót odsetkami i kwotą główną): obligacja zerokuponowa stworzona w celu oddzielnego obrotu należnościami z tytułu przepływów pieniężnych generowanych przez papier wartościowy i jego kwotą główną.

Swap walutowy (transakcja zamiany): kasowa transakcja zakupu/sprzedaży jednej waluty jednocześnie z terminową transakcją sprzedaży/zakupu innej waluty. W ramach realizacji polityki pieniężnej **Eurosystem** prowadzi operacje otwartego rynku w formie swapów walutowych, w których **krajowe banki centralne** (lub EBC) kupują (lub sprzedają) euro w transakcji kasowej za walutę i jednocześnie odsprzedają je (lub odkupują) w transakcji terminowej.

System banków centralnych korespondentów (CCBM): mechanizm stworzony przez Eurosystem w celu umożliwienia **kontrahentom** wykorzystania aktywów zabezpieczających przy realizacji rozliczeń transgranicznych. W ramach CCBM **krajowe banki centralne** pełnią wobec siebie funkcję powierników. Oznacza to, że każdy krajowy bank centralny prowadzi rachunek papierów wartościowych dla każdego z pozostałych krajowych banków centralnych oraz dla EBC. Z CCBM mogą również korzystać kontrahenci niektórych krajowych banków centralnych nienależących do Eurosystemu.

System ratingów wewnętrznych (system IRB): źródło oceny jakości kredytowej wymienione w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAE)**. Do tej kategorii zaliczają się systemy stosowane przez tych kontrahentów, których oceny instytucje kredytowe mogą wykorzystywać do wazenia ryzyka ekspozycji zgodnie z dyrektywami CRD. Systemy te muszą zostać uznane i zweryfikowane przez krajowe organy nadzoru.

System rezerw obowiązkowych: wymóg utrzymywania przez instytucje kredytowe określonego poziomu rezerw w banku centralnym. W ramach systemu rezerw obowiązkowych **Eurosystemu** wysokość rezerwy obowiązkowej **instytucji kredytowej** jest iloczynem **stopy rezerwy** ustalonej dla każdej kategorii pozycji wchodzących do **podstawy naliczania rezerwy** i wartości tych pozycji w bilansie danej instytucji. Obliczoną rezerwę obowiązkową instytucje kredytowe pomniejszają o **kwotę pomniejszenia rezerwy**.

System rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (RTGS): system rozrachunku, w którym realizacja i rozrachunek zleceń odbywają się indywidualnie dla poszczególnych zleceń bez kompensowania pozycji, w czasie rzeczywistym w sposób ciągły. Patrz również **TARGET2**.

System rozrachunku brutto: system transferu, w którym rozrachunek środków pieniężnych lub transfer papierów wartościowych odbywa się indywidualnie dla poszczególnych zleceń.

System rozrachunku papierów wartościowych (SSS): system, który służy do utrzymywania i przekazywania papierów wartościowych lub innych aktywów finansowych, nieodpłatnie lub za zapłatą (**dostawa za płatność**).

System zabezpieczeń łącznych: stosowany przez banki centralne system zarządzania zabezpieczeniami, w ramach którego **kontrahenci** otwierają łączny rachunek do deponowania aktywów zabezpieczających transakcje z bankiem centralnym. W systemie zabezpieczeń łącznych, w odróżnieniu od **systemu zabezpieczeń oznaczonych**, aktywa zabezpieczające nie są przyporządkowane do konkretnych transakcji.

System zabezpieczeń oznaczonych: stosowany przez banki centralne system zarządzania zabezpieczeniami, w którym aktywa przekazane na zabezpieczenie dostarczanej płynności są przypisane do konkretnych transakcji.

System zapisów księgowych: system rachunkowości pozwalający na transfer papierów wartościowych i innych aktywów finansowych bez fizycznego przekazywania papierowych dokumentów lub certyfikatów (np. elektroniczny transfer papierów wartościowych). Patrz też **dematerializacja**.

Środki rezerwy obowiązkowej: środki **kontrahenta** na **rachunku rezerwy** w banku centralnym, które służą realizacji wymogów w zakresie **rezerw obowiązkowych**.

TARGET: poprzednik systemu **TARGET2**; TARGET działał w sposób zdecentralizowany, łącząc krajowe **systemy RTGS** oraz mechanizm płatności EBC. System TARGET został zastąpiony przez system TARGET2 zgodnie z harmonogramem migracji określonym w art. 13 wytycznych EBC/2007/2.

TARGET2 (transeuropejski zautomatyzowany błyskawiczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym): system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym dla euro, w którym płatności w euro są rozliczane w pieniądzu banku centralnego. System TARGET2 powstał i funkcjonuje jako jednolita platforma, na której składanie i przetwarzanie wszystkich zleceń płatniczych oraz otrzymywanie płatności odbywa się na takich samych zasadach technicznych. Z prawnego punktu widzenia TARGET2 jest zorganizowany jako zbiór **systemów RTGS** (systemów składowych TARGET2).

Termin odkupu: data, w której nabywca jest zobowiązany do odsprzedania aktywów sprzedającemu na podstawie **umowy z przyrzeczeniem odkupu**.

Termin zapadalności: data, w której kończy się operacja polityki pieniężnej. W przypadku **umowy z przyrzeczeniem odkupu** lub swapu termin zapadalności odpowiada **terminowi odkupu**.

Traktat: Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (tzw. „traktat rzymski”) z późniejszymi zmianami.

Transakcja bezwarunkowa (outright): transakcja (kasowa lub terminowa), w ramach której aktywa są nabywane i sprzedawane do upływu terminu zapadalności.

Transakcja odwracalna: operacja, w ramach której **krajowy bank centralny** kupuje lub sprzedaje aktywa w ramach **umowy z przyrzeczeniem odkupu** lub prowadzi zabezpieczone operacje kredytowe.

Transakcja zabezpieczająca przed ryzykiem kursowym: umowa zawarta pomiędzy emitentem i kontrahentem transakcji zabezpieczającej, zgodnie z którą ryzyko kursowe wynikające z przepływów środków pieniężnych w walucie innej niż euro jest częściowo ograniczone przez wymianę przepływów związanych z płatnościami w euro dokonywanymi przez kontrahenta, łącznie z wszelkimi gwarancjami udzielanymi przez kontrahenta w odniesieniu do tych płatności.

Umowa z przyrzeczeniem odkupu: umowa sprzedaży aktywów, zgodnie z którą sprzedający uzyskuje jednocześnie prawo i zobowiązanie do ich odkupu po określonej cenie w przyszłym terminie lub na żądanie. Takie porozumienie jest podobne do zabezpieczonej pożyczki, z tą różnicą, że sprzedający nie zachowuje prawa własności papierów wartościowych. W **transakcjach odwracalnych Eurosystem** stosuje umowy z przyrzeczeniem odkupu o stałym terminie zapadalności.

Wewnętrzny system oceny jakości kredytowej (system ICAS): źródło oceny jakości kredytowej wymienione w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF)**. Do tej kategorii zaliczają się obecnie cztery systemy, prowadzone przez Deutsche Bundesbank, Banco de España, Banque de France i Oesterreichische Nationalbank.

Wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego: procedura odnosząca się do stosowania **zmiennego depozytu zabezpieczającego**, polegająca na tym, że jeżeli systematycznie mierzona wartość aktywów zabezpieczających spada poniżej określonego poziomu, bank centralny wzywa **kontrahentów** do przekazania dodatkowych aktywów (lub środków pieniężnych). Podobnie, jeżeli wartość aktywów zabezpieczających w wyniku aktualizacji ich wyceny przekroczy wartość wykazywaną przez kontrahentów powiększoną o zmienny depozyt zabezpieczający, kontrahent może wystąpić do banku centralnego o zwrot nadwyżki aktywów (lub środków pieniężnych).

Wycena rynkowa: patrz **zmienny depozyt zabezpieczający**.

Zdarzenie niewykonania zobowiązania: zdarzenie przywołane w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF)**, objęte definicją zawartą w dyrektywie 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (wersja preredagowana) oraz dyrektywie 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (wersja preredagowana) (łącznie określanych jako dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych lub dyrektywy CRD). Zgodnie z tą definicją niewykonanie zobowiązania ma miejsce, jeżeli „(a) instytucja kredytowa uznaje, że dłużnik prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec instytucji kredytowej, przedsiębiorstwa dominującego lub któregośkolwiek z podmiotów zależnych bez konieczności podejmowania przez instytucję kredytową działań, takich jak realizacja zabezpieczenia (jeżeli takowe istnieje)” lub „(b) należność dłużnika dotycząca istotnych zobowiązań kredytowych wobec instytucji kredytowej, przedsiębiorstwa dominującego lub któregośkolwiek z podmiotów zależnych jest przeterminowana o ponad 90 dni.”

Zewnętrzna instytucja kontroli jakości kredytowej (instytucja ECAD): źródło oceny jakości kredytowej wymienione w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF)** jako jeden z rodzajów instytucji oceniających jakość kredytową, których oceny instytucje kredyto-

we mogą wykorzystywać do wazenia ryzyka ekspozycji zgodnie z dyrektywą w sprawie wymogów kapitałowych. Instytucje te muszą zostać uznane i zweryfikowane przez krajowe organy nadzoru.

Zmienny depozyt zabezpieczający (wycena rynkowa): Eurosystem wymaga utrzymywania określonego poziomu wartości rynkowej aktywów zabezpieczających wykorzystanych w zasilających w płynność **transakcjach odwracalnych**. Oznacza to, że jeżeli mierzona regularnie wartość aktywów zabezpieczających spadnie poniżej pewnego poziomu, **krajowy bank centralny** wzywa **kontraheńców** do dostarczenia dodatkowych aktywów lub środków pieniężnych (jest to **wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego**). Podobnie, jeżeli w wyniku aktualizacji wyceny wartość aktywów zabezpieczających przekroczy określony poziom, kontrahent może odzyskać nadwyżkę aktywów lub środków pieniężnych. Patrz też punkt 6.4.

DODATEK 3

WYBÓR KONTRAHENTÓW DO UDZIAŁU W INTERWENCYJNYCH OPERACJACH WALUTOWYCH I SWAPACH WALUTOWYCH DO CELÓW POLITYKI PIENIĘŻNEJ

Wybór kontrahentów do udziału w interwencyjnych operacjach walutowych i swapach walutowych do celów polityki pieniężnej dokonywany jest w jednakowy sposób, niezależnie od struktury organizacyjnej stosowanej w zewnętrznych operacjach Eurosystemu. Zasady wyboru nie odbiegają znacząco od istniejących standardów rynkowych, jako że zostały sformułowane w wyniku harmonizacji najlepszych praktyk krajowych banków centralnych. Wyboru kontrahentów do interwencyjnych operacji walutowych Eurosystemu dokonuje się głównie na podstawie dwóch grup kryteriów.

Pierwsza grupa kryteriów związana jest z zasadą ostrożności. Pierwsze kryterium ostrożnościowe to zdolność kredytowa, którą ocenia się wykorzystując połączenie różnych metod (np. ratingów kredytowych udostępnianych przez agencje komercyjne oraz wewnętrznych analiz współczynników kapitału i innych); drugim kryterium jest wymóg stawiany przez Eurosystem, aby wszyscy potencjalni kontrahenci uczestniczący w interwencjach walutowych podlegali nadzorowi ze strony uznanej organizacji nadzorczej; zgodnie z trzecim kryterium wszyscy kontrahenci uczestniczący w interwencjach walutowych Eurosystemu muszą spełniać wysokie normy etyczne i cieszyć się dobrą reputacją.

Po spełnieniu minimalnego wymogu ostrożności stosuje się drugą grupę kryteriów związanych z efektywnością. Pierwsze z nich dotyczy konkurencyjności kwotowania oraz zdolności kontrahenta do obsługi dużych wolumenów transakcji, nawet w trudnych warunkach rynkowych. Pozostałe kryteria związane z efektywnością obejmują jakość i zakres informacji dostarczanych przez kontrahentów.

Grupa potencjalnych kontrahentów uczestniczących w interwencjach walutowych jest wystarczająco duża i zróżnicowana, aby gwarantować niezbędną elastyczność w realizowaniu operacji interwencyjnych. Dzięki temu Eurosystem ma możliwość wyboru między różnymi kanałami interwencji.

W celu skutecznej interwencji w różnych punktach geograficznych i strefach czasowych, Eurosystem może korzystać z kontrahentów w dowolnym międzynarodowym centrum finansowym. Jednak w praktyce znaczna część kontrahentów znajduje się w strefie euro. W przypadku swapów walutowych realizowanych do celów polityki pieniężnej grupa kontrahentów obejmuje kontrahentów ze strefy euro wybranych do interwencyjnych operacji walutowych Eurosystemu.

W celu kontrolowania wielkości ryzyka kredytowego wobec poszczególnych kontrahentów, w swapach walutowych zawieranych do celów polityki pieniężnej krajowe banki centralne mogą stosować systemy oparte na limitach.

RAMY SPRAWOZDAWCZOŚCI W ZAKRESIE STATYSTYKI PIENIĘŻNEJ I BANKOWEJ EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO¹

I WSTĘP

Rozporządzenie Rady (WE) nr 2533/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące zbierania informacji statystycznych przez Europejski Bank Centralny² określa osoby fizyczne i prawne objęte obowiązkiem sprawozdawczym (referencyjną populację sprawozdawczą) oraz zasady poufności i odpowiednie przepisy wykonawcze zgodnie z art. 5 ust. 4 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego (Statut ESBC). Rozporządzenie uprawnia także EBC do wykorzystania swoich uprawnień regulacyjnych w celu określenia:

- faktycznej populacji sprawozdawczej,
- wymogów EBC w zakresie sprawozdawczości statystycznej i ich stosowania wobec podmiotów należących do faktycznej populacji sprawozdawczej w uczestniczących państwach członkowskich,
- warunków, na jakich EBC i krajowe banki centralne mogą wykonywać uprawnienie do weryfikacji lub prowadzenia obowiązkowego gromadzenia informacji statystycznych.

2 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Celem rozporządzenia (WE) nr 2423/2001 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 22 listopada 2001 r. dotyczącego skonsolidowanego bilansu sektora monetarnych instytucji finansowych (EBC/2001/13) z późniejszymi zmianami³ jest umożliwienie EBC i (zgodnie z art. 5 ust. 2 Statutu) krajowym bankom centralnym, które w największym możliwym zakresie wykonują tę pracę, zbierania materiałów statystycznych niezbędnych do wypełnienia zadań Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC), a w szczególności zadania polegającego na definiowaniu i realizacji polityki pieniężnej Wspólnoty zgodnie z art. 105 ust. 2 tiret pierwsze Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Traktat). Informacje

statystyczne zebrane zgodnie z rozporządzeniem EBC/2001/13 wykorzystuje się do sporządzenia skonsolidowanego bilansu sektora monetarnych instytucji finansowych (MIF), którego podstawowym celem jest dostarczenie EBC kompleksowego statystycznego obrazu rozwoju sytuacji monetarnej obejmującego zagregowane aktywa i pasywa MIF w uczestniczących państwach członkowskich traktowanych jako jedno terytorium gospodarcze.

W zakresie statystyki wymogi sprawozdawcze EBC dotyczące skonsolidowanego bilansu MIF opierają się na trzech głównych przesłankach.

Po pierwsze, EBC musi otrzymywać porównywalne, wiarygodne i aktualne informacje statystyczne gromadzone na analogicznych zasadach i warunkach w całej strefie euro. Chociaż dane te są zbierane przez krajowe banki centralne w sposób zdecentralizowany zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 Statutu oraz, w odpowiednim zakresie, na podstawie innych wymagań w zakresie statystyki wspólnotowej lub krajowej, to jednak niezbędny jest odpowiedni stopień ich harmonizacji i spełnienie minimalnych standardów sprawozdawczości, tak aby zapewnić wiarygodne podstawy statystyczne do celów formułowania i prowadzenia wspólnej polityki pieniężnej.

Po drugie, obowiązki sprawozdawcze wymienione w rozporządzeniu EBC/2001/13 muszą być zgodne z zasadami przejrzystości i pewności prawnej. Jest tak dlatego, że rozporządzenie to jest w całości wiążące i bezpośrednio stosowane w całej strefie euro. Nakłada ono obowiązki bezpośrednio na osoby fizyczne i prawne, w stosunku do których EBC może zastosować sankcje w każdym przypadku, gdy jego wymogi sprawozdawcze nie są spełnione (patrz art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 2533/98). Obowiązki sprawozdawcze są więc wyraźnie określone i wszelkie decyzje

1 Niniejszy załącznik ma cele wyłącznie informacyjne.

2 Dz.U. L 318 z 27.11.1998, str. 8.

3 Dz.U. L 333 z 17.12.2001, str. 1. Rozporządzenie to zastąpiło rozporządzenie (WE) nr 2819/98 Europejskiego Banku Centralnego z 1 grudnia 1998 r. (EBC/1998/16).

EBC dotyczące weryfikacji lub obowiązkowego gromadzenia informacji statystycznych są zgodne z określonymi zasadami.

Po trzecie, EBC winien minimalizować obciążenia sprawozdawcze (patrz art. 3 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 2533/98). Dlatego też materiał statystyczny zgromadzony przez krajowy bank centralny na mocy rozporządzenia EBC/2001/13 jest również wykorzystywany do ustalania podstawy naliczania rezerw zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1745/2003 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 12 września 2003 r. dotyczącym stosowania rezerw obowiązkowych (EBC/2003/9)⁴.

Przepisy rozporządzenia EBC/2001/13 z późniejszymi zmianami ograniczają się do ogólnego określenia faktycznej populacji sprawozdawczej, jej obowiązków sprawozdawczych oraz zasad, zgodnie z którymi EBC i krajowe banki centralne zazwyczaj wykonują swoje uprawnienia do weryfikacji lub obowiązkowego gromadzenia informacji statystycznych. Szczegółowe informacje na temat danych statystycznych, które należy zawrzeć w sprawozdaniach w celu spełnienia wymogów EBC w zakresie sprawozdawczości statystycznej, a także minimalne standardy są określone w załącznikach I do IV do rozporządzenia EBC/2001/13.

3 FAKTYCZNA POPULACJA SPRAWOZDAWCZA; WYKAZ MIF DO CELÓW STATYSTYCZNYCH

Do MIF zalicza się instytucje kredytowe określone w prawie wspólnotowym posiadające status rezydenta oraz wszelkie inne instytucje finansowe posiadające status rezydenta, których działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub bliskich substytutów depozytów od podmiotów innych niż MIF oraz udzielaniu kredytów lub inwestowaniu w papiery wartościowe na własny rachunek (w sensie ekonomicznym). Przy sporządzaniu i prowadzeniu wykazu instytucji EBC stosuje powyższą definicję oraz zasady klasyfikacji określone w załączniku I do rozporządzenia

EBC/2001/13. Organem właściwym do sporządzania i prowadzenia wykazu MIF do celów statystycznych jest Zarząd EBC. Faktyczną populację sprawozdawczą stanowi grupa MIF posiadających status rezydenta w strefie euro.

Krajowy bank centralny może zwolnić małe instytucje finansowe z części obowiązków sprawozdawczych, jeżeli MIF uwzględniane w miesięcznych bilansach skonsolidowanych stanowią co najmniej 95% całości bilansu MIF w danym uczestniczącym państwie członkowskim. Zwolnienia te umożliwiają krajowym bankom centralnym stosowanie metody „obcinania ogona” rozkładu statystycznego.

4 OBOWIĄZKI W ZAKRESIE SPRAWOZDAWCZOŚCI STATYSTYCZNEJ

W celu sporządzenia bilansu skonsolidowanego instytucje posiadające status rezydenta i należące do faktycznej populacji sprawozdawczej co miesiąc przekazują informacje statystyczne związane z ich bilansami. Pozostałe informacje przekazuje się co kwartał. Zakres informacji statystycznych jest określony dokładniej w załączniku I do rozporządzenia EBC/2001/13.

Gromadzeniem danych statystycznych zajmują się krajowe banki centralne, które winny zdefiniować stosowane w tym zakresie procedury sprawozdawcze. Rozporządzenie EBC/2001/13 z późniejszymi zmianami nie wyklucza możliwości, by informacje statystyczne niezbędne do spełnienia wymogów statystycznych EBC były zbierane przez krajowe banki centralne od grupy instytucji zobowiązanych do składania sprawozdań w ramach szerszej sprawozdawczości statystycznej, ustanowionych przez krajowe banki centralne dla innych celów statystycznych na mocy prawa wspólnotowego lub krajowego albo ustalonej praktyki. Nie powinno to jednak

⁴ Dz.U. L 250 z 2.10.2003, str. 10.

niekorzystnie wpływać na spełnianie wymogów statystycznych określonych w rozporządzeniu EBC/2001/13. W szczególnych przypadkach do spełnienia tych wymogów EBC może wykorzystywać informacje statystyczne zgromadzone do wspomnianych celów.

Wskutek określonych powyżej zwolnień przyznanych przez krajowy bank centralny małe MIF podlegają złagodzonemu obowiązkowi sprawozdawczemu (co oznacza, między innymi, wyłącznie sprawozdawczość kwartalną), które są niezbędne do celów rezerw obowiązkowych i są określone w załączniku II do rozporządzenia EBC/2001/13. Wymogi wobec małych MIF niebędących instytucjami kredytowymi określa załącznik III do tego rozporządzenia. Przy tym MIF, którym przyznano zwolnienie, mają możliwość realizacji pełnych wymogów w zakresie sprawozdawczości.

5 WYKORZYSTANIE INFORMACJI STATYSTYCZNYCH NA MOCY ROZPORZĄDZENIA EBC W SPRAWIE REZERW OBOWIĄZKOWYCH

Aby zminimalizować obciążenia sprawozdawcze i unikać jakiegokolwiek powielania pracy przy gromadzeniu informacji statystycznych, informacje statystyczne dotyczące bilansu przekazane przez MIF na mocy rozporządzenia EBC/2001/13 wykorzystuje się również do obliczania podstawy naliczania rezerw na mocy rozporządzenia EBC/2003/9.

Podmioty sprawozdawcze przekazują odpowiednim krajowym bankom centralnym dane do celów statystycznych w zakresie przedstawionym poniżej w tabeli 1, która znajduje się też w załączniku I do rozporządzenia EBC/2001/13. W tej tabeli ramki oznaczone gwiazdką są wykorzystywane przez instytucje do ustalania podstawy naliczania rezerwy (patrz ramka 9 w rozdziale 7 niniejszej dokumentacji).

Do prawidłowego ustalenia podstawy naliczania rezerw przy dodatniej stopie

rezerwy potrzebna jest szczegółowa struktura depozytów o umownym terminie zapadalności powyżej dwóch lat, depozytów zwrotnych za wypowiedzeniem powyżej dwóch lat, zobowiązań instytucji kredytowych z tytułu umów z przyrzeczeniem odkupu wobec sektorów: „MIF”, „instytucji kredytowych objętych systemem rezerw obowiązkowych, EBC i KBC” oraz „instytucji rządowych szezebla centralnego” (w podziale na „wewnętrzne” i w „pozostałych uczestniczących państwach członkowskich”), a także wobec „reszty świata”.

Ponadto, jeśli jest to zgodne z krajowym systemem gromadzenia danych i nie jest sprzeczne z definicjami i zasadami klasyfikacji bilansu MIF określonymi w rozporządzeniu EBC/2001/13, instytucje kredytowe objęte systemem rezerw obowiązkowych, mogą też przekazywać dane konieczne do ustalenia podstawy naliczania rezerwy (z wyjątkiem danych dotyczących instrumentów zbywalnych) zgodnie z tabelą 1a, pod warunkiem, że nie wpływa to na pozycje oznaczone tłustym drukiem w tabeli 1.

Przepisy szczególne i przejściowe oraz przepisy dotyczące łączenia instytucji kredytowych w odniesieniu do stosowania systemu rezerw obowiązkowych zawiera załącznik II do rozporządzenia EBC/2001/13.

Załącznik II do rozporządzenia EBC/2001/13 obejmuje w szczególności schemat sprawozdawczości instytucji kredytowych znajdujących się w ogonie rozkładu statystycznego. Instytucje te muszą jako minimum przedstawiać dane kwartalne niezbędne do obliczenia podstawy naliczania rezerwy zgodnie z tabelą 1a. Instytucje te zapewniają, że dane przekazywane zgodnie z tabelą 1a są w pełni zgodne z definicjami i zasadami klasyfikacji stosowanymi w tabeli 1. Dane służące do ustalenia podstawy naliczania rezerwy przez takie instytucje za trzy okresy utrzymywania rezerwy są oparte na danych na koniec kwartału gromadzonych przez krajowe banki centralne.

Załącznik ten zawiera również przepisy dotyczące sprawozdawczości skonsolidowanej. Z chwilą uzyskania stosownego zezwolenia Europejskiego Banku Centralnego, instytucje kredytowe objęte systemem rezerw obowiązkowych mogą składać skonsolidowane sprawozdania statystyczne obejmujące grupę instytucji kredytowych objętych tym systemem w granicach terytorium jednego państwa, pod warunkiem że wszystkie instytucje w ramach danej grupy zrezygnowały z pomniejszenia rezerwy obowiązkowej. Z pomniejszenia korzystać może jednak grupa jako całość. Każda instytucja, której to dotyczy, jest wymieniona w wykazie monetarnych instytucji finansowych prowadzonym przez EBC.

Ponadto załącznik ten zawiera przepisy mające zastosowanie w przypadku łączenia instytucji kredytowych. W załączniku terminy „połączenie”, „łączące się instytucje” i „instytucja przejmująca” posiadają znaczenie określone w rozporządzeniu EBC/2003/9. Poziom rezerwy obowiązkowej dla instytucji przejmującej na okres utrzymywania rezerwy, w którym następuje połączenie instytucji, jest obliczany i musi zostać utrzymany zgodnie z art. 13 tego rozporządzenia. Poziom rezerwy obowiązkowej dla instytucji przejmującej w kolejnych okresach utrzymywania rezerwy oblicza się według podstawy naliczania rezerwy oraz ewentualnie według informacji statystycznych, zgodnie ze specjalnymi zasadami (patrz tabela w dodatku do załącznika II do rozporządzenia EBC/2001/13). W innych kwestiach obowiązują standardowe zasady dotyczące składania informacji statystycznych oraz obliczania rezerwy obowiązkowej określone w art. 3 rozporządzenia EBC/2003/9. Ponadto właściwy krajowy bank centralny może zezwolić instytucji przejmującej na wykonanie jej obowiązku przekazania informacji statystycznych w drodze procedur tymczasowych. Tego rodzaju zwolnienie z normalnych procedur sprawozdawczych musi być ograniczone do możliwie najkrótszego okresu i w żadnym przypadku nie powinno trwać dłużej niż sześć miesięcy od połączenia. Zwolnienie to nie narusza

zobowiązania instytucji przejmującej do wykonania obowiązków sprawozdawczych zgodnie z rozporządzeniem EBC/2001/13 ani jej ewentualnej powinności przejęcia obowiązków sprawozdawczych łączących się instytucji. Instytucja przejmująca ma obowiązek poinformować odpowiedni krajowy bank centralny, po publicznym ogłoszeniu zamiaru połączenia się i w odpowiednim czasie przed wejściem tego połączenia w życie, o procedurach, które zamierza realizować w celu wykonania swoich obowiązków w zakresie sprawozdawczości statystycznej dotyczących określenia poziomu rezerwy obowiązkowej.

6 WERYFIKACJA I OBOWIĄZKOWE GROMADZENIE INFORMACJI STATYSTYCZNYCH

Sam EBC i krajowe banki centralne zazwyczaj wykonują uprawnienia do weryfikacji i obowiązkowego gromadzenia informacji statystycznych w każdym przypadku, gdy nie są spełniane minimalne normy w zakresie przekazywania, dokładności, zasadniczej zgodności i aktualizacji danych. Te minimalne normy są określone w załączniku IV do rozporządzenia EBC/2001/13.

7 PAŃSTWA NIEUCZESTNICZĄCE W UNII MONETARNEJ

Ponieważ przepis art. 34 ust. 1 Statutu nie przyznaje żadnych praw ani nie nakłada żadnych obowiązków na państwa członkowskie objęte derogacją (art. 43 ust. 1 Statutu) i na Danię (art. 2 Protokołu w sprawie pewnych przepisów odnoszących się do Danii) oraz nie ma zastosowania do Wielkiej Brytanii (art. 8 protokołu w sprawie pewnych przepisów odnoszących się do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej), rozporządzenie EBC/2001/13 stosuje się wyłącznie do uczestniczących państw członkowskich.

Natomiast do wszystkich państw członkowskich stosuje się art. 5 Statutu dotyczący kompetencji

EBC i krajowych banków centralnych w dziedzinie statystyki oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 2533/98. Wynika stąd również, w powiązaniu z art. 10 (dawnym art. 5) Traktatu, obowiązek opracowania i wdrożenia przez nieuczestniczące państwa członkowskie na szczeblu krajowym wszystkich środków, które uznają za właściwe w celu zbierania informacji statystycznych niezbędnych do spełnienia wymogów EBC w zakresie sprawozdawczości statystycznej i terminowego przygotowania się w dziedzinie statystyki do uzyskania statusu uczestniczących państw członkowskich. Obowiązek ten jest wyraźnie sformułowany w art. 4 i pkt. 17 preambuły do rozporządzenia Rady (WE) nr 2533/98. Dla jasności ten specjalny obowiązek przywołany jest w preambule do rozporządzenia EBC/2001/13.

Tabela I Dane wykazywane z częstotliwością miesięczną (stany)

Pozycje w cienkich ramkach są wykazywane jedynie przez instytucje kredytowe objęte systemem rezerw obowiązkowych

POZYCJE BILANSU	A. Wewnętrzne								
	MIF ³⁾			Inne niż MIF					
	w tym instytucje kredytowe objęte systemem rezerw obowiązkowych, EBC i KBC	Sektor instytucji rządowych i samorządowych		Sektory pozostałych rezydentów					
		Instytucje rządowe szczebla centralnego	Pozostałe	Ogółem	Inni pośrednicy finansowi + pomocnicze instytucje finansowe (S.123+S.124)	Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne (S.125)	Przedsiębiorstwa (S.11)	Gospodarstwa domowe + instytucje niekomercyjne działające na ich rzecz (S.14+S.15)	
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	
PASYWA									
8 Pieniądz w obiegu									
9 Depozyty	*	*	*						
do 1 roku									
powyżej 1 roku									
9e Euro	*	*							
9.1e Overnight				*	*				
9.2e Z umownym terminem zapadalności				*	*				
do 1 roku									
powyżej 1 roku i do 2 lat									
powyżej 2 lat ¹⁾	*	*	*	*	*				
9.3e Zwrotne za wypowiedzeniem				*	*				
do 3 miesięcy ²⁾									
powyżej 3 miesięcy									
w tym powyżej 2 lat ⁴⁾	*	*	*	*	*				
9.4e Umowy z przyrzeczeniem odkupu	*	*	*	*	*				
9x Waluty obce									
9.1x Overnight				*	*				
9.2x Z umownym terminem zapadalności				*	*				
do 1 roku									
powyżej 1 roku i do 2 lat									
powyżej 2 lat ¹⁾	*	*	*	*	*				
9.3x Zwrotne za wypowiedzeniem				*	*				
do 3 miesięcy ²⁾									
powyżej 3 miesięcy									
z tego powyżej 2 lat ⁴⁾	*	*	*	*	*				
9.4x Umowy z przyrzeczeniem odkupu	*	*	*	*	*				
10 Jednostki funduszy rynku pieniężnego									
11 Wyemitowane dłużne papiery wartościowe									
11e Euro									
do 1 roku									
powyżej 1 roku i do 2 lat									
powyżej 2 lat									
11x Waluty obce									
do 1 roku									
powyżej 1 roku i do 2 lat									
powyżej 2 lat									
12 Kapitał i rezerwy									
13 Pozostałe pasywa									

1) W tym depozyty regulowane administracyjne.
2) W tym nieprzenaszalne depozyty a/vista.

DODATEK 4

Ramy
sprawozdawczości
w zakresie statystyki
pieniężnej i bankowej
Europejskiego Banku
Centralnego

B. Pozostałe uczestniczące państwa członkowskie								C. Reszta świata	D. Niesklasyfikowane
MIF ³⁾	Inne niż MIF		Sektory pozostałych rezydentów						
		Sektor instytucji rządowych i samorządowych							
	w tym instytucje kredytowe objęte systemem rezerw obowiązkowych, EBC i KBC	Instytucje rządowe szczebla centralnego	Pozostałe	Ogółem	Inni pośrednicy finansowi + pomocnicze instytucje finansowe (S.123+S.124)	Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne (S.125)	Przedsiębiorstwa (S.11)	Gospodarstwa domowe + instytucje niekomercyjne działające na ich rzecz (S.14+S.15)	
(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	(s)
	*	*	*						*
	*	*							
			*	*					
			*	*					
	*	*	*	*					*
			*	*					
	*	*	*	*					*
	*	*	*	*					*
			*	*					
			*	*					
	*	*	*	*					*
	*	*	*	*					*
									*
									*
									*
									*
									*
									*

3) Instytucje kredytowe mogą zgłaszać pozycje wobec „MIF innych niż instytucje kredytowe objęte systemem rezerw obowiązkowych, EBC i KBC” zamiast osobno wobec „MIF” i „Instytucji kredytowych objętych systemem rezerw obowiązkowych, EBC i KBC” pod warunkiem, że nie powoduje to strat danych ani nie wpływa na pozycje oznaczone tłustym drukiem.
4) Wykazywanie tej pozycji jest nieobowiązkowe do odwołania.

Tabela I Dane wykazywane z częstotliwością miesięczną

POZYCJE BILANSU	A. Wewnętrzne										
	MFI	Inne niż MIF									
	Instytucje rządowe szczebla centralnego	Sektory pozostałych rezydentów							Kredyty konsumpcyjne	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe (reszta)
		Ogółem	Inni pośrednicy finansowi + pomocnicze instytucje finansowe (S.123+S.124)	Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne (S.125)	Przedsiębiorstwa (S.11)	Gospodarstwa domowe + instytucje niekomercyjne działające na ich rzecz (S.14+S.15)					
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)			
AKTYWA											
1 Środki pieniężne											
1e w tym euro											
2 Kredyty											
do 1 roku											
powyżej 1 roku i do 5 lat											
powyżej 5 lat											
2e w tym w euro											
3 Papiery wartościowe inne niż akcje											
3e Euro											
do 1 roku											
powyżej 1 roku i do 2 lat											
powyżej 2 lat											
3x Waluty obce											
do 1 roku											
powyżej 1 roku i do 2 lat											
powyżej 2 lat											
4 Jednostki funduszy rynku pieniężnego											
5 Akcje i udziały											
6 Środki trwałe											
7 Pozostałe aktywa											

DODATEK 4

Ramy
sprawozdawczości
w zakresie statystyki
pieniężnej i bankowej
Europejskiego Banku
Centralnego

B. Pozostałe uczestniczące państwa członkowskie									C. Reszta świata	D. Nieskasy- fikowane
MFI	Inne niż MIF	Sektory pozostałych rezydentów								
(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	Gospodarstwa domowe + instytucje niekomercyjne działające na ich rzecz (S.14+S.15)			(s)	(t)
						Kredyty kon- sumpcyjne	Kredyty mieszka- niowe	Pozostałe (reszta)		

Tabela 1a Uproszczone dane przekazywane na potrzeby rezerwy obowiązkowej

	Podstawa naliczania rezerwy obliczona jako suma następujących kolumn w tabeli 1 (Pasywa): (a)-(b)+(c)+(d)+(e)+(j)-(k)+(l)+(m)+(n)+(s)
ZOBOWIĄZANIA DEPOZYTOWE (euro i waluty obce łącznie)	
9 DEPOZYTY OGÓLEM	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
w tym:	
9.2e + 9.2x o umownym terminie zapadalności powyżej dwóch lat	
w tym:	
9.3e + 9.3x zwrotne za wypowiedzeniem powyżej dwóch lat	Sprawozdawczość nieobowiązkowa
w tym:	
9.4e + 9.4x umowy z przyrzeczeniem odkupu	
	Pozycje nieregulowane, kolumna (t) w tabeli 1 (Pasywa)
INSTRUMENTY ZBYWALNE (euro i waluty obce łącznie)	
11 WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	
11e + 11x z pierwotnym terminem zapadalności do dwóch lat	
11 WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	
11e + 11x z pierwotnym terminem zapadalności powyżej dwóch lat	

DODATEK 5

STRONY INTERNETOWE EUROSISTEMU

Bank centralny	Strona internetowa
Europejski Bank Centralny	www.ecb.europa.eu
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be lub www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	www.centralbank.ie
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Central Bank of Cyprus	www.centralbank.gov.cy
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
Central Bank of Malta	www.centralbankmalta.org
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Banka Slovenije	www.bsi.si
Suomen Pankki – Finlands Bank	www.bof.fi

DODATEK 5

Strony internetowe
Eurosystemu

DODATEK 6

PROCEDURY I SANKCJE STOSOWANE W PRZYPADKU NIEWYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ PRZEZ KONTRAHENTÓW

I KARY FINANSOWE

W przypadku naruszenia przez kontrahenta zasad przetargu¹, zasad transakcji bilateralnej², zasad wykorzystania aktywów zabezpieczających³ lub procedur na koniec dnia i warunków dostępu do kredytu w banku centralnym⁴ Eurosystem stosuje następujące kary finansowe:

- (a) W przypadku pierwszego i drugiego naruszenia zasad dotyczących operacji przetargowych, transakcji bilateralnych i wykorzystania aktywów zabezpieczających stwierdzonego w okresie 12 miesięcy stosuje się każdorazowo karę finansową. Kary te oblicza się według stopy kredytu w banku centralnym powiększonej o 2,5 punktu procentowego.

W przypadku naruszenia zasad dotyczących operacji przetargowych i transakcji bilateralnych kary finansowe oblicza się mnożąc przez współczynnik 7/360 kwotę zabezpieczenia lub środków pieniężnych, których kontrahent nie mógł rozliczyć.

W przypadku naruszenia zasad dotyczących wykorzystania aktywów zabezpieczających kary finansowe oblicza się mnożąc przez współczynnik 1/360 kwotę aktywów niekwalifikowanych (lub aktywów, których kontrahent nie może wykorzystać), które: (i) zostały dostarczone przez kontrahenta do krajowego banku centralnego lub EBC; lub (ii) nie zostały wycofane przez kontrahenta po upływie 20 dni roboczych od zdarzenia, po którym aktywa utraciły status kwalifikowanych lub nie są już w dyspozycji kontrahenta.

- (b) Przy pierwszym naruszeniu zasad procedur na koniec dnia lub dostępu do kredytu w banku centralnym dopuszczalne kary finansowe oblicza się według stopy kredytu w banku centralnym powiększonej o 5 punktów procentowych. W przypadku kolejnych naruszeń karna stopa procentowa zostaje zwiększona o dalsze 2,5 punktu procentowego za każde naruszenie, które

ma miejsce w okresie 12 miesięcy, i jest naliczana od kwoty nieprawnie uzyskanego kredytu w banku centralnym.

2 KARY NIEFINANSOWE

Eurosystem zawiesza kontrahenta za naruszenie zasad dotyczących operacji przetargowych i transakcji bilateralnych oraz zasad dotyczących aktywów zabezpieczających w następujących przypadkach:

2.1 ZAWIESZENIE ZA NARUSZENIE ZASAD DOTYCZĄCYCH OPERACJI PRZETARGOWYCH I TRANSAKCI BILATERALNYCH

Jeżeli w okresie 12 miesięcy ma miejsce trzecie naruszenie zasad tego samego rodzaju, wtedy oprócz kary finansowej obliczonej zgodnie z zasadami przedstawionymi w pkt. 1 Eurosystem zawiesza udział kontrahenta w kolejnych rozpoczynających się w danym okresie operacjach otwartego rynku tego samego rodzaju i wykonywanych z zastosowaniem tych samych procedur. Zawieszenie będzie stosowane zgodnie z następującą skalą:

- (a) jeżeli kwota niedostarczonego zabezpieczenia lub środków pieniężnych wynosi do 40% całkowitej kwoty zabezpieczenia lub środków pieniężnych, które należało przekazać w momencie trzeciego naruszenia, stosuje się zawieszenie na jeden miesiąc;

- 1 Stosuje się, gdy kontrahent nie jest w stanie przekazać aktywów zabezpieczających wystarczających do rozliczenia kwoty płynności przyznanej w ramach operacji zasilających w płynność lub nie jest w stanie dostarczyć wystarczających środków pieniężnych do rozliczenia kwoty płynności, jaka została mu przyznana w ramach operacji absorbujących płynność.
- 2 Stosuje się, jeżeli kontrahent nie jest w stanie dostarczyć wystarczającej kwoty kwalifikowanych aktywów zabezpieczających lub nie jest w stanie dostarczyć wystarczających środków pieniężnych do rozliczenia kwoty uzgodnionej w ramach transakcji bilateralnych.
- 3 Stosuje się, gdy do zabezpieczenia kwoty niespłaconego kredytu kontrahent wykorzystuje aktywa, które nie są lub przestały być kwalifikowane (lub którymi nie może dysponować).
- 4 Stosuje się, gdy na koniec dnia kontrahent posiada ujemne saldo na rachunku rozliczeniowym i nie spełnia warunków dostępu do kredytu w banku centralnym.

- (b) jeżeli kwota niedostarczonego zabezpieczenia lub środków pieniężnych wynosi między 40% a 80% całkowitej wielkości zabezpieczenia lub środków pieniężnych, które należało przekazać w momencie trzeciego naruszenia, stosuje się zawieszenie na dwa miesiące; oraz
- (c) jeżeli kwota niedostarczonego zabezpieczenia lub środków pieniężnych wynosi między 80% a 100% całkowitej wielkości zabezpieczenia lub środków pieniężnych, które należało przekazać w momencie trzeciego naruszenia, stosuje się zawieszenie na trzy miesiące.

Takie same kary finansowe i zawieszenie stosuje się też, bez naruszania postanowienia pkt. 2.3, w przypadku każdego kolejnego naruszenia w danym okresie 12 miesięcy.

2.2 ZAWIESZENIE ZA NARUSZENIE ZASAD DOTYCZĄCYCH AKTYWÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH

Jeżeli w okresie 12 miesięcy ma miejsce trzecie naruszenie zasad, wtedy oprócz kary finansowej obliczonej zgodnie z zasadami przedstawionymi w pkt. 1 Eurosystem zawiesza kontrahenta w kolejnych operacjach otwartego rynku.

Takie same kary finansowe i zawieszenie stosuje się też, bez naruszania postanowienia pkt. 2.3, w przypadku każdego kolejnego naruszenia w danym okresie 12 miesięcy.

2.3 ZAWIESZENIE DOSTĘPU DO WSZYSTKICH PRZYSZŁYCH OPERACJI OTWARTEGO RYNKU NA PEWIEN OKRES W WYJĄTKOWYCH PRZYPADKACH

W wyjątkowych przypadkach, jeżeli uzasadnione jest to powagą naruszenia oraz wysokością zaangażowanych kwot, częstotliwością lub długotrwałością przypadków naruszenia zasad, oprócz kary finansowej obliczonej zgodnie z pkt. 1 można rozważyć zawieszenie dostępu kontrahenta do wszystkich przyszłych operacji polityki pieniężnej na okres trzech miesięcy.

2.4 INSTYTUCJE ZLOKALIZOWANE W INNYCH PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH

Eurosystem może również podjąć decyzję, czy rozważane zawieszenie kontrahenta naruszającego zasady powinno również odnosić się do oddziałów tej samej instytucji znajdujących się w innych państwach członkowskich.

DODATEK 7

USTANOWIENIE WAŻNEGO ZABEZPIECZENIA NA NALEŻNOŚCIACH KREDYTOWYCH

Zapewnienie, że zabezpieczenie ustanowione na należnościach kredytowych będzie ważne i może być szybko zrealizowane w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, wymaga spełnienia następujących dodatkowych wymogów prawnych.

Weryfikacja istnienia należności kredytowej. Do minimalnego zakresu czynności podejmowanych przez krajowe banki centralne w celu weryfikacji istnienia należności kredytowych przedstawianych jako zabezpieczenie na rzecz Eurosystemu należą: (i) deklaracja kontrahenta na rzecz krajowego banku centralnego, składana co najmniej raz na kwartał, dotycząca istnienia należności kredytowych złożonych jako zabezpieczenie. Jeżeli istnieje centralny rejestr kredytów, w miejsce deklaracji można przeprowadzić weryfikację na podstawie informacji zawartych w rejestrze; (ii) przeprowadzona przez krajowe banki centralne, organy nadzoru lub biegłych rewidentów jednorazowa weryfikacja procedur stosowanych przez kontrahenta w celu powiadomienia Eurosystemu o istnieniu należności kredytowych; (iii) wyrywkowe kontrole jakości i rzetelności deklaracji dokonywane przez krajowe banki centralne, podmioty prowadzące właściwe rejestry kredytów, organy nadzoru lub biegłych rewidentów.

Kwartalna deklaracja, o której mowa w pkt. (i), powinna, zgodnie z wymogami stawianymi kontrahentem Eurosystemu, mieć formę pisemną i zawierać:

- potwierdzenie i gwarancję zgodności należności kredytowych przekazanych krajowemu bankowi centralnemu z kryteriami kwalifikacji stosowanymi przez Eurosystem;
 - potwierdzenie i gwarancję, że żadna należność przedstawiana jako aktywa zabezpieczające nie stanowi jednocześnie zabezpieczenia na rzecz osób trzecich, oraz zobowiązanie, że kontrahent nie przekaze żadnej należności kredytowej jako zabezpieczenia na rzecz osoby trzeciej;
 - potwierdzenie i gwarancję, że właściwy krajowy bank centralny zostanie powiadomiony niezwłocznie, a najpóźniej w ciągu następnego dnia roboczego, o wszelkich zdarzeniach mogących w istotny sposób wpłynąć na relację umowną między kontrahentem a danym krajowym bankiem centralnym, w tym w szczególności o wcześniejszej częściowej lub całkowitej spłacie, reklasyfikacji oraz istotnych zmianach stanu danej należności kredytowej.
- Organy nadzoru, a szczególnie krajowe banki centralne i biegli rewidenty muszą być upoważnieni do przeprowadzenia jednorazowych weryfikacji i doraźnych kontroli wymienionych w punktach (ii) i (iii), odpowiednio w formie umowy lub na mocy właściwych przepisów krajowych.
- *Powiadomienie dłużnika o przekazaniu danej należności kredytowej na zabezpieczenie lub rejestracja tego faktu.* Wymagania związane z powiadomieniem dłużnika o przekazaniu na zabezpieczenie należności kredytowej, z uwzględnieniem szczególnych warunków występujących w różnych systemach prawnych, są następujące:
 - a) W tych państwach członkowskich, w których w świetle prawa krajowego (zgodnie z właściwą dokumentacją krajową) warunkiem koniecznym uznania przekazania należności kredytowej na zabezpieczenie za ważne jest powiadomienie o tym fakcie dłużnika, dokonanie takiego powiadomienia z wyprzedzeniem stanowi prawny wymóg warunkujący dopuszczenie należności kredytowej jako zabezpieczenia. Powiadomienia dłużnika z wyprzedzeniem o przekazaniu przez kontrahenta należności kredytowej na zabezpieczenie na rzecz krajowego banku centralnego dokonuje kontrahent lub bank centralny (zgodnie z dokumentacją krajową) przed lub w trakcie czynności przekazywania na zabezpieczenie.

b) W tych państwach członkowskich, w których w świetle prawa krajowego (zgodnie z właściwą dokumentacją krajową) warunkiem koniecznym uznania przekazania należności kredytowej na zabezpieczenie za ważne lub uznania pierwszeństwa jego zaspokojenia jest rejestracja tego faktu w ogólnodostępnym wykazie, wymaga się dokonania takiej rejestracji przed lub w trakcie czynności przekazywania na zabezpieczenie.

c) Natomiast w tych państwach członkowskich, w których (według właściwej dokumentacji krajowej) nie wymaga się uprzedniego powiadomienia dłużnika o przekazaniu należności kredytowej na zabezpieczenie ani rejestracji tego faktu w ogólnodostępnym wykazie zgodnie z punktem a) lub b), istnieje obowiązek powiadomienia dłużnika po fakcie. Powiadomienia dłużnika po fakcie o przekazaniu przez kontrahenta należności kredytowej na zabezpieczenie na rzecz krajowego banku centralnego dokonuje kontrahent lub bank centralny (zgodnie z dokumentacją krajową) niezwłocznie po nastąpieniu zdarzenia kredytowego. Pojęcie „zdarzenie kredytowe” obejmuje niewykonanie zobowiązania lub podobne zdarzenia zdefiniowane we właściwej dokumentacji krajowej.

Nie wymaga się powiadomienia w przypadku, gdy należności kredytowe stanowią instrumenty na okaziciela, w stosunku do których właściwe przepisy krajowe nie nakładają takiego wymogu. W takich przypadkach wymaga się fizycznego dostarczenia takich instrumentów krajowemu bankowi centralnemu przed lub w trakcie czynności ich faktycznego przekazywania na zabezpieczenie.

Powyżej przedstawiono jedynie minimalne wymagania. Krajowy bank centralny może dodatkowo zdecydować o wprowadzeniu wymogu powiadomienia z wyprzedzeniem lub dokonania re-

jestracji, zgodnie z właściwą dokumentacją krajową.

- *Brak ograniczeń związanych z poufnością i tajemnicą bankową.* Kontrahent nie ma obowiązku uzyskania zgody dłużnika na ujawnienie informacji o należności kredytowej i dłużniku, na podstawie których Eurosystem stwierdza ustanowienie ważnego zabezpieczenia na należnościach kredytowych i które pozwalają na szybkie zrealizowanie zabezpieczenia w wypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta. Kontrahent i dłużnik uzgadniają w formie umowy, że dłużnik wyraża bezwarunkową zgodę na ujawnianie odpowiednich informacji o należności kredytowej i dłużniku. Postanowienie to nie stosuje się, gdy prawo krajowe (zgodnie z właściwą dokumentacją krajową) nie zawiera przepisów ograniczających przekazywanie takich informacji.
- *Brak ograniczeń dotyczących przekazania danej należności na zabezpieczenie.* Kontrahenci muszą zapewnić pełną przenaszalność należności kredytowych na zabezpieczenie na rzecz Eurosystemu bez jakichkolwiek ograniczeń. Umowa kredytowa lub inna umowa między kontrahentem a dłużnikiem nie może zawierać żadnych postanowień ograniczających możliwość przekazania należności na zabezpieczenie, chyba że przepisy krajowe wyraźnie nadają Eurosystemowi status uprzywilejowany w odniesieniu do przekazywania należności na zabezpieczenie, niezależnie od ewentualnych ograniczeń umownych.
- *Brak ograniczeń dotyczących realizacji należności kredytowej.* Umowa kredytowa lub inna umowa między kontrahentem a dłużnikiem nie może zawierać żadnych ograniczeń co do realizacji zabezpieczenia na należnościach kredytowych, w tym dotyczących formy, czasu i innych aspektów realizacji.

